Poštnina plačana v gotovini.
Leto XV., štev. 53

Ljubljana, torek 6. marca 1934

Cena 2.— Din

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Šelenburgova ul. 3. — Tel. 3492, 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica čt. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljubljana št. 11.842, Praga číslo 78.180, Wien št. 105.241.

JUTRO

Naročnina znaša mesečno Din 25.— Za inozemstvo Din 40.—.

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon 3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor, Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440. Celje, Strossmayerjeva ulica štev. 1. Telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Delo in skrb za povzdigo narodne prosvete

Celodnevna živahna razprava v Narodni skupščini o naši prosvetni politiki — Proračun prosvetnega ministrstva je bil sprejet skoro soglasno

Beograd, 5. marca p. Narodna skupščina, ki je v soboto končala načelno razpravo o proračunu, je že včeraj pričela s podrobno razpravo. Na včerajšnji seji sta bila odobrena proračuna vrhovne državne uprave, ki je bil soglasno sprejet z aklamacijo, in proračun ministrstva pravde, današnja seja pa je bila posvečena proračunu prosvetnega ministrstva. (O nedeljski seji je bilo objavljeno obširnejše poročilo že v ponedeljski izdaji »Jutra«.) Vprašanju prosvetne politike je posvečala Narodna skupščina še prav posebno važnost in je govorilo v debati 33 govornikov. Izmed narodnih poslancev dravske banovine so o tem važnem poglavju državne politike spregovorili gg. dr. Bogumil Vošnjak, Alojzij Drmelj in Vekoslav Spindler. Ob 21.30 se je z ekspozejem ministra Živojina Lazića pričela razprava o proračune notranjega ministrstva.

Da bi se debata pospešila, je bil med šefi vseh parlamentarnih skupin sklenjen dogovor, da bo smel govoriti vsak prijavljeni govornik samo 15 minut. Daljši govori so dopustni samo po enem govorniku vsake parlamentarne skupine. Kdor v času, ko pride na vrsto kot govornik, ni navzoč, izgubi pravico do besede.

Za dobo podrobne razprave se bodo vršile seje dnevno od 8. do 13. in od 16. do 22., po potrebi pa tudi dalje. Vrstni red resorov je določen takole: ministrstvo prosvete, notranje ministrstvo, ministrstvo vojske in mornarice, ministrstvo za zgradbe, prometno ministrstvo, kmetijsko ministrstvo, ministrstvo za trgovino in industrijo, ministrstvo za šume in rude, ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje, ministrstvo za telesno vzgojo, dalje pokojnine in invalidnine, državni dolgovi, finančno ministrstvo, zunanje ministrstvo, rezervni krediti, dohodki in naposled finančni zakon. Največje zanimanje vlada za debato o proračunu prometnega ministrstva, ki bo prišel na vrsto po vsej priliki v sredo, in pa za razpravo o finančnem zakonu, odnosno amandmanih.

Jutri dopoldne se bo sestal finančni odbor, kateremu bo finančni minister predložil še nekatere amandmane, ki so jih naknadno predložili narodni poslanci in vlada.

Ekspoze ministra prosvete

Stanje našega šolstva — Nadprodukcija inteligence Enotnost šolske vzgoje — Osnove prosvetne politike

Beograd, 5. marca p. Današnja seja Narodne skupščine se je pričela kmalu po 8. Po prečitanju zapasnika je zahteval posl. Svetislav Hodžera popravke v zapisniku, ki pa jih je predsednik dr. Kosta Kumanudi kot neutemeljene odklonil. Nato je bila prečitana interpelacija posl. Josipa Staziča na ministrskega predsednika v zadevi nepravilnosti pri najetju posojila mestne občine v Karlovcu pri Državni hipotekarni banki. Ker ministrski predsednik ni bil navzoč, se bo o zahtevani nujnosti razpravljalo pozneje. Drugo interpelacijo je vložil posl. dr. Milan Metikoš na ministra socialne politike glede zaposlitve inozemskih delavcev. Tudi ta interpelacija bo prišla pozneje na dnevni red. Narodna skupščina je nato takoj pričela podrobno razpravo in je bil stavljen na dnevni red proračun prosvetnega ministrstva. Za razpravo o tem proračunu je vladalo v parlamentarnih krogih največje zanimanje. To se je videlo že po številu govornikov, prav tako pa je vsa skupščina z največjo pozornostjo spremljala

ekspoze ministra dr. Šumenkovića,

ki je uvodoma z zadovoljstvom ugotovil, da je njegov proračun ostal neokrnjen in je bil celo za 6 milijonov povišan. Na ta način je omogočeno, da se očuva sedanje stanje narodne prosvete. Višina prosvetnega proračuna obenem jasno dokumentira odločno voljo vlade in Narodne skupščine, da se za ljudsko prosveto ne štedi, marveč se gleda na njo tako, kakor to narekujejo državni interesi. (Viharno pritrjevanje). G. minister je nato obširno govoril

O osnovnem šolstvu

in navedel zanimive statistične podatke. L. 1919. je bilo v vsej državi 7465 osnovnih šol l. 1930. pa že 8797. L. 1919. je bilo na vseh osnovnih šolah 967.000 učencev, do danes pa je njihovo število naraslo na 1,262.000. L. 1919. je bilo nastavljenih 17.719 učiteljev, danes pa jih imamo 24.612. Osnovno šolstvo se je razvilo v vsakem pogledu prav lepo, vendar pa še vedno ni zadovoljivo.

V proračunu je kot nova postavka 28.5 milijonov za meščanske šole. Dosedaj so bile meščanske šole upoštevane pri kreditih za osnovno šolstvo. Letos pa so docela izločene, ker predstavljajo posebno vrsto našega šolstva. Krediti za osnovno šolstvo so v novem proračunu povečani za 17.5 milijonov. S to vsoto bo mogoče odpomoči mnogim nedostatkom in upravičenim pritožbam. (Medklic iz opozicije: Kaj je z namestitvami novih učiteljev?) V tem pogledu moram opozoriti na pooblastila, ki so dana vladi v finančnem zakonu. Prosvetno ministrstvo bo ta pooblastila pravilno in koristno uporabilo. Povsod drugod je lahko govoriti o redukciji osobja, le v prosvetnem ministrstvu je položaj baš nasproten, tu so potrebne še mnoge nove moči in nastavitve. Dejstvo je, da imamo danes v državi

1200 razredov brez učiteljev

in cele občine, ki so z največjimi finančnimi žrtvami zgradile šolska poslopja, so ostale brez učnih moči. Na drugi strani pa leži v prosvetnem ministrstvu 1700 prošenj učiteljskih kandidatov, ki težko čakajo, da bi se mogli posvetiti praktičnemu delu v poklicu, za katerega so se izšolali. Ob koncu letošnjega šolskega leta bomo dobili še 1300 novih absolventov učiteljišč. Dosedaj pa pri vsem prizadevanju ni bilo mogoče dobiti potrebnih kreditov, da bi se na eni strani te vrzeli v našem osnovnem šolstvu izpopolnile, na drugi strani pa zaposlili mladi intelektualci, ki žive čestokrat v največji bedi. V zvezi s tem moram opozoriti na zelo težaven in resen

problem hiperprodukcije inteligence.

Dejstvo je, da število brezposelnih inteligentov z vsakim letom narašča. Tako je n. pr. absolviralo beograjsko univerzo v l. 1929-30. 530 slušateljev, v l. 1930-31 že 713, v l. 1931-32. 811 v l. 1932-33. 823. Sličen porast beleži tudi univerza v Zagrebu, dočim je položaj na ljubljanski univerzi nekako stacionaren in prihaja iz nje vsako leto okrog 400 absolventov. Enak je položaj na učiteljiščih. Vrh tega je svojevrstna karakteristika naše dobe, da večina mladih ljudi ne studira iz želje po znanstveni izobrazbi, marveč jo sili k temu borba za kruh. Mladina smatra

diplomo za nekako menico,

ki naj ji zagotovi kruh in zaslužek, v prvi vrsti v državni službi. V dobi splošne gospodarske krize pa je od leta do leta manj prostih mest tako v državni kakor v privatni službi. To baš ustvarja problem brezposelnosti intelektualcev in daje problemu hiperprodukcije inteligence iz dneva v dan vse večjo važnost, ki nujno zahteva, da začnemo o tem resno razmišljati in da skušamo najti vsaj nekako generalno rešitev.

Posl. dr. Metikoš: Razpravljati bo treba o celokupni prosvetni politiki.

Minister dr. Šumenković: To vprašanje se ne da rešiti ne čez noč, ne čez koleno, marveč samo v etapah s celim nizom potrebnim sistematičnih ukrepov. Upoštevajoč važnost problema hiperprodukcije inteligence, je bil na predlog prosvetnega ministrstva ustanovljen poseben urad, katerega naloga je,

voditi točno statistiko absolventov

vseh srednjih in visokih šol, vzporedno s tem pa obenem statistiko vseh prostih mest v privatni in v državni službi. Dejstvo je namreč, da imamo za nekatere stroke inteligenčnih poklicov in uradniških kategorij silno hiperprodukcijo, dočim vlada na drugi strani še vedno pomanjkanje reflektantov. Zato je obenem naloga tega urada, da usmerja učečo se mladino v one panoge, kjer ji je dana možnost zaposlitve, in da prilagodi dotok inteligence v skladu z gospodarsko strukturo naše države. V tej zvezi igrajo tudi

meščanske šole

velevažno vlogo. Dosedanji rezultati teh šol so prav zadovoljivi in je opažati, da so meščanske šole prevzele velik del dijaštva, ki bi bilo sicer nadaljevalo studije na gimnazijah in univerzah, na drugi strani pa dajejo meščanske šole zaokroženo znanje in v veliki meri dvigajo kulturni nivo našega naroda.

Naloga narodne prosvete

zahteva vso skrb poklicanih. Narodna prosveta je eden najvažnejših faktorjev v ustvarjanju jugoslovenske zajednice in ima v sedanji dobi splošne nestalnosti še toliko večji pomen. Glavna naloga celokupnega jugoslovenskega šolstva, zlasti pa višjih šol, je v tem, da dajo doraščajoči generaciji zdravo, moralno zaslombo in sodelujejo pri razčiščevanju idej in tako očuvajo mlado generacijo, da ne zaide v nezdrave ekstreme. Še večji je pomen narodne prosvete v pogledu vzgoje nacionalne mladine. Vrhovno načelo splošne državne politike je načelo narodnega in državnega edinstva, a to mora biti tudi prvi in najvišji zakon narodne prosvete. Samo tako pojmovanje prosvetne politike more biti v skladu z osnovno državno politiko. Ta prosvetna politika mora biti neodvisna od prosvetnih ministrov, ki se menjajo, neodvisna od vlad, ki upravljajo državo, ta politika mora ostati vekomaj, ker je glavni temelj jugoslovenske nacionalne in državne ideje. Z zadovoljstvom lahko ugotovim, da so vsi dosedanji prosvetni ministri tako pojmovali svojo nalogo, in uverjen sem, da bodo tako postopali tudi vsi moji nasledniki. V svojih nadaljnjih izvajanjih je g. minister obravnaval

vprašanje unifikacije šolske vzgoje.

Izrazil je upanje, da se bo nujno potrebna in zaželjena unifikacija naposled vendarle v doglednem času dosegla. Že l. 1932. je bil sestavljen enotni učni program, ki bi moral letos 1. septembra stopiti v veljavo. Glavni prosvetni svet pa je po vsestranskem razmotrivanju prišel do prepričanja, da bi bilo treba to uveljavljenje še za nekaj časa odgoditi, dokler se ne izdelajo docela enotna navodila in izdajo potrebni enotni učni pripomočki, zlasti pa enotne učne knjige. Kot prosvetni minister se s tem naziranjem docela strinjam, razume pa se, da bom zastavil vse sile, da se ta unifikacija čimprej v praksi izvede. Unifikacija učnega programa za srednje šole prav tako še ni izvršena, upam pa, da se bo to zgodilo v dveh ali treh mesecih in bo Narodno predstavništvo o tem pravočasno in podrobno obveščeno. Kar se tiče univerz, je bil že izdan enoten zakon, toda niso še izdane enotne fakultetske uredbe in se bo to zgodilo začasno potom posebnega amandmana.

Učni načrt za osnovne šole, ki je bil sestavljen pred poldrugim letom, se je v praksi pokazal pomankljivega, zlasti v pogledu učil. Minister upa, da bo to vprašanje v najkrajšem času povoljno rešeno. V zvezi s vsem tem posveča prosvetno ministrstvo posebno

pozornost učnim knjigam

Fizika in kemija sta po vsem svetu enaki, drugače pa je treba gledati na tako zvane nacionalne predmete, kakor so zgodovina, zemljepisje, jezikoslovje itd., ki jih je treba tretirati z vso pozornostjo, ne samo z znanstvenih, marveč tudi z državnonacionalnih vidikov. V tem pogledu leži velik del naloge na ramenih učiteljstva, ki mora biti zaradi tega v nacionalnem pogledu tudi samo popolnoma zanesljivo. V kolikor se na tem polju pokaže potreba izprememb in reform, se s strani ministrstva stori vse. Prav tako pa je na drugi strani skrb ministrstva usmerjena tudi na to, da se dajo učiteljstvu potrebni socialni in materialni pogoji za nemoteno in uspešno delo v tem pravcu.

Omenjajoč nekatere ugovore v načelni razpravi zaradi

pomanjkanja učnih moči

je g. minister izjavil, da je v tem pogledu stanje našega šolstva res nezadovoljivo. Danes imamo 1169 razredov brez učitelja, med njimi 148 šol. Na dravsko banovino odpade od tega 8 praznih šol in 174 razredov. Če bi bile podane finančne možnosti, bi se vse to lahko na mah popravilo, toda računati moramo z danimi dejstvi. Kot resorni minister si na vse načine prizadeva, zasigurati potrebna sredstva, da se te vrzeli čim prej zamaše. Važno poglavje v načrtih prosvetnega ministrstva tvorijo tudi

pedagoški instituti

V ministrstvu je že sestavljen zakon, ki predvideva ustanovitev pedagoških institutov pri vseh treh filozofskih fakultetah. Tem institutom bodo dodeljene gimnazije kot vežbalnice, tako da se bodo mogli bodoči profesorji kar najbolj temeljito pripraviti za svoj vzvišeni poklic vzgojiteljev. Pedagogika se že sedaj predava kot neobvezen predmet na vseh filozofskih fakultetah.

Z zagotovilom, da bo kot prosvetni minister tudi v bodoče storil vse, kar je v njegovi moči, da se dvigne narodna prosveta na dostojno višino, je g. minister zaključil svoj ekspoze in prosil Narodno skupščino, da sprejme predloženi proračun.

Težnje in potrebe dravske banovine

V razpravi o prosvetnem proračunu so govorili tudi poslanci dr. Vošnjak, Drmelj in Spindler

O ekspozeju ministra g. dr. Šumenkovića in o prometnem proračunu se je razvila zelo obširna in živahna debata, v kateri so vsi govorniki izražali priznanje za dosedanje uspehe na polju narodne vzgoje. Tako govorniki vladne večine, kakor govorniki opozicije so naglašali potrebo čim prejšnje unifikacije šolske vzgoje v svrho duhovnega zedinjenja Jugoslovenov. Prvi je govoril posl. Djoka Ćirić (JNS), ki je obširno slikal prosvetne prilike v državi in grajal pomanjkanje enotnega sistema. Vsa prosvetna politika se mu zdi razkosana in čestokrat brez vsake medsebojne zveze. Sprožil je tudi vprašanje šolnine in izrazil mnnenje, da bi se morala šolnina ukiniti, ker se mu zdi nepravična. Če pa se že iz kakršnih koli razlogov ne da ukiniti, potem naj bi se donos šolnine prepustil posameznim šolskim zavodom za kritje njihovih lastnih potreb.

Potreba enotnosti v vzgoji

Posl. dr. Bogdan Vidović (JNS) se je v svojem govoru bavil predvsem z nacionalnimi nalogami prosvetne politike. Največjo važnost je treba polagati na unifikacijo celotne šolske vzgoje.

Posl. Milivoj Isaković (JNS) je govoril o veliki moralni škodi, ki jo povzroča sedanja gospodarska kriza baš na polju narodne vzgoje.

Posl. Ignjat Stefanović (JNS) je mnenja, da bi kazalo uvesti poseben kulturen davek. Učitelji naj se ne premeščajo med šolskim letom, ker to zelo škoduje pouku. Šolski nadzorniki naj bi se postavljali predvsem iz vrst absolventov višje pedagoške šole.

Opozicijski govornik Miloš Dragović je izrazil vse priznanje prosvetnemu ministru in odobraval njegovo personalno politiko. Med drugim je izrazil mnenje, da bi se osnovno šolstvo moralo reorganizirati. Tudi on je podčrtal zahtevo po unifikaciji učnega načrta in vsega pouka.

Dr. Bogumil Vošnjak

Nato je povzel besedo nar. posl. dr. Bogomil Vošnjak, ki je uvodoma zavrnil vse očitke na personalno politiko prosvetnega ministra. Obžaluje, da še nimamo zakona o banskih samoupravah, ki bi nameščanje in premeščanje učiteljev podredil banskim upravam. Dandanašnji, ko imamo že toliko socialnih davkov, bi bilo v interesu ljudske vzgoje prav potrebno uvesti tudi poseben kulturni davek za osnovno šolstvo. Čim prej naj se izda zakon o meščanskih šolah. Jugoslovenska prosveta in jugoslovenska kultura sta zares nežni bilki, zoper kateri se dviga vihar plemenskih predsodkov in drugih ugovorov. Mislim, da nam ni potreben samo gospodarski, nego tudi kulturni načrt, ki bi 14 milijonski jugoslovenski narod povezal z jugoslovensko mentaliteto. Ideja jugoslovenskega narodnega in državnega edinstva z vidovdansko etiketo mora biti osnova takega kulturnega programa. Danes, žal, ne moremo biti prepričani, da je vsa jugoslovenska omladina v tem pravcu orientirana. Imamo prav močne anacionalne, marksistične in druge internacionalne pokrete. Zato je nujno potrebno, da se vsa naša omladina združi v velik jugoslovenski nacionalni tabor, kjer jo čakajo tudi velike socialne naloge. Prepričan pa je, da gre naša prosvetna politika po dobri poti, in le želi, da bi se pozornost po raznih skandalih in senzacijah ne odvrnila od velikih kulturnih problemov, ki so na dnevnem redu.

Nar. posl. Sever Varda se je zavzemal zlasti za osnovno šolstvo in zahteval, naj država v tem pogledu podpre zlasti siromašne kraje. Na dopoldanski seji so govorili nato še nar. posl. Milan Metikoš, dr. Milan Petković, Arandjel Savić, dr. Nikola Kešeljević in Miloje Cvijić, nakar je bila seja ob 1.30 zaključena.

Posl. Alojzij Drmelj

Na popoldanski seji Narodne skupščine se je prvi oglasil k besedi posl. *Milutin Jelić* (JNS), nato posl. dr. Toda Novaković (JNS), ki je govoril o izredno hudih razmerah narodne prosvete v severni Dalmaciji in zahteval večje število osnovnih šol za te kraje. Posl. Filip *Cemović* (JNS) je govoril o arhivih bivše črnogorske kraljevine in zahteval, da se za nje vlada nekoliko bolj pobriga. Govorili so nato poslanci Milutin Jevtić (JNS), Josip *Stažić* (narodni klub), Ferdo Šega (JNS), Milovan Grba (JNS) in Mustafa Mulalić (JNS). Ob 19 uri je stopil na govorniški oder narodni poslanec Alojzij *Drmelj* (JNS), ki je med drugim dejal: V dravski banovini imamo

75 učiteljic za ženska ročna dela,

ki so ostale po zakonu o uradnikih iz leta 1931. nerazvrščene. Ker se za te učiteljice tudi ni nič ukrenilo na osnovi § 182. zakona o narodnih šolah in torej še niso izdane nikake določbe glede njihovega zvanja, jim je onemogočeno vsako napredovanje. Sleherno utemeljevanje upravičenosti zahtev teh 75 učiteljic glede njihovega napredovanja, ki je sicer zagotovljeno vsem ostalim uradnikom, je popolnoma odveč. Že čut pravice zahteva, da končno uredimo tudi to vprašanje.

Največjo skrb je treba posvečati

nameščanja učiteljskih moči na narodnih šolah.

Pri nas je več primerov, da je na eni šoli nameščenih preveč učiteljskih moči, na drugi pa premalo, da so ponekod nameščeni sami učitelji, drugod pa izključno učiteljice. Znanih mi je več štirirazrednih osnovnih šol, na katerih vršijo učiteljice dolžnosti šolskega upravitelja. Tem učiteljicam ne odrekam njihovih sposobnosti, toda na šoli nedvomno ne morejo doseči takih uspehov, kakor učitelji — šolski upravitelji. Znane so mi tudi šole, na katerih bi morale poučevati po štiri učne moči, pa deluje le po ena. Da pri takih razmerah ne more biti dovolj pozitivnih uspehov, je jasno. Tudi nameščanje in premeščanje učiteljev bi se moralo izvrševati po določenih načelih. Zlasti bi bilo treba, da se po podeželskih šolah poleg upravitelja namesti vsaj še po eden učitelj, ki bi poleg svoje stanovske dolžnosti v šoli izvrševal tudi izven šole potrebno gospodarsko, kulturno in prosvetno, zlasti pa še telesno-vzgojno delo.

Omeniti moram končno, da je zlasti

naše šolstvo ob naši severni meji

napram avstrijski republiki zelo slabo razvito in v prav žalostnem stanju. Medtem ko pripisujejo Avstrijci velik pomen svojim obmejnim šolam in grade zato z državno podporo v svojih obmejnih krajih lepa, moderna šolska poslopja, ter dajejo svojim učiteljem poleg državne plače še obilno drugih nagrad, v naših obmejnih krajih niso niti sistemizirana učiteljska mesta zasedena. Baš v teh krajih ob naši državni meji pa bi bilo treba že zaradi ugleda države in v svrho nacionalne vzgoje kar najbolj podpirati šolstvo.

Poslanec Vekoslav Spindler

Nato so govorili še posl. Mihajlo Karamatijević Jovan Dovezenski, Vekoslav Spindler, Milenko Miljutinović, Milan Stepanović, Hadži Todor Dimitrijević, Omar Kajmakorić in dr. Trbojević.

Nar. posl. Vekoslav Spindler je v imenu svojih poslanskih tovarišev uvodoma zavrnil nekatere izjave posl. Pavliča, nato pa se zahvalil prosvetnemu ministru za njegovo prizadevanje glede namestitve učiteljskih kandidatov. Mi vsi se zavedamo, je dejal med drugim, kolike važnosti je procvit osnovnega šolstva za naš kulturni, gospodarski in socialni napredek. Zato je treba osnovnemu šolstvu posvetiti vso pozornost. Vsa ona mesta, ki se izpraznijo, se morajo takoj izpopolniti.

V svojih nadaljnjih izvajanjih se je govornik obširno bavil s šolskimi prilikami v dravski banovini in se je zlasti zavzel za namestitev učiteljev tam, kjer jih še vedno primanjkuje. Število otrok z vsakim letom narašča in tako se morajo vsako šolsko leto otvarjati novi razredi. Samo v teku tekočega šolskega leta je nastal na ta način

nov primanjkljaj za 150 učiteljev,

za katere ni bilo kredita. Opozoril pa je tudi še na drugo plat tega vprašanja. V dravski banovini je 750 učiteljskih kandidatov, ki čakajo na namestitev. Ker pa se vsled virmiranja uporabljajo krediti za dravsko banovino deloma za druge banovine, bi bilo na mestu, da se tudi učiteljski kandidati iz dravske banovine nameščajo v drugih banovinah. Zato prosi g. ministra, da to primerno upošteva.

Obširno je posl. Spindler orisal

položaj obmejnega šolstva,

ki je vse premalo predmet pozornosti pristojnih oblastev. Italija, Avstrija in Madžarska žrtvujejo za svoje obmejno šolstvo vse in je zato nujno potrebno, da mi storimo isto. Obmejno šolstvo vrši prevažno nalogo in zato se mora na teh šolah nameščati v strokovnem in nacionalnem pogledu najboljše učiteljstvo. Posl. Spindler je grajal tudi razne nedostatke in med drugim omenil, kako škodljiva je praksa, da se vrše

premestitve učiteljev

brez predloga in brez vednosti prosvetnega oddelka banske uprave. Na ta način nastaja ne samo zmeda, marveč se dogaja, da se premeščajo brez stvarne potrebe najpridnejši učitelji in marljivi sokolski delavci, kar je v največjo škodo sokolstvu.

Govornik je opozoril tudi na krivico, ki se često dogaja mladim učiteljem. Mnogo je primerov, da so učiteljski kandidatje nameščeni že pred 20. letom starosti. Ko pa so vpoklicani v vojaško službovanje, morajo podati ostavko in ko so zadostili svoji državljanski dolžnosti do kralja in domovine, pa morajo često po celo leto čakati na zopetno namestitev. Govornik je opozoril tudi na gotove

neskladnosti šolskih zakonov.

Tako je n. pr. zakon o učiteljiščih dal absolventom meščanskih šol pod gotovimi pogoji pravico vpisa v I. letnik učiteljišča. S finančnim zakonom za l. 1932-33 pa je bila ta določba zopet ukinjena, čeprav se je izkazalo, da so absolventi meščanskih šol bili običajno najboljši dijaki. Prav tako je govornik opozoril na važnost šolskih nadzornikov in zahteval, da se čimprej namesto dosedanjih vršilcev dolžnosti v interesu šolstva postavijo stalni sreski šolski nadzorniki. Končno je opozoril na krivico, ki se je zgodila absolventom srednjih tehniških šol. Z zakonom o teh šolah je bil absolventom omogočen studij na tehniških fakultetah. Zakon o univerzah pa je to pravico zopet ukinil.

V svojem nadaljnjem govoru je posl. Spindler opozoril na razne druge važne momente narodne vzgoje, poudarjajoč, da mora biti narodna vzgoja najtesneje združena z državljansko vzgojo. To je ne samo naloga vseh šolskih ustanov, marveč prav tako številnih

naših kulturno-prosvetnih organizacij

ki jih je v vsej državi mnogo tisoč. Samo v dravski banovini je v okrilju Zveze kulturnih društev nad tisoč takih organizacij, ki vrše prevažno vlogo pri narodni vzgoji. Govornik je izrazil mnenje, da bi bilo treba vse te kulturne centrale ob očuvanju njihove individualnosti združiti v eno veliko prosvetno kulturno celoto z enotnim programom kulturno-prosvetnega dela, usmerjenim predvsem na jugoslovensko državljansko vzgojo. Prosvetno ministrstvo naj bi dalo potrebno iniciativo. Taka velika kulturno-prosvetna centrala v zvezi z veliko sokolsko organizacijo in izvajanjem zakona o telesni vzgoji bi morala v prvi vrsti podpirati prosvetno delo vseh onih malih kulturnih edinic na vasi.

Ob koncu svojega govora se je posl. Spindler dotaknil tudi delovanja znanega

Kulturbunda nemške narodne manjšine.

Priznavamo vse pravice nemški narodni manjšini do kulturnega razvoja in se radujemo vzornega delovanja te organizacije vse dotlej, dokler je to delovanje pravilno in dokler se ne razširja na deco nenemške narodnosti. Daleč smo od tega, da bi odrekali tej organizaciji pravico obstoja in delovanja v dravski banovini, čeprav je ta nemška narodna manjšina, razen v kočevskem srezu, samo sporadičen drobec v posameznih mestih, toda ne moremo dopuščati da ta organizacija po svojih eksponentih v raznih krajih, zlasti pa v Mariboru in ob državni meji, še vedno uporablja stare germanizatorske metode izza avstrijske dobe ter pod raznimi izgovori in pod krinko humanih akcij poizkuša raznarodovati deco slovenskih staršev, ki so odvisni od

nemških kapitalistov. Prosvetno ministrstvo mora tem pojavom posvetiti vso potrebno pozornost in take nepravilnosti odločno preprečiti.

Skoro soglasna odobritev prosvetnega proračuna

Ob zaključku debate je ponovno povzel besedo prosvetni minister g. dr. Ilija Šumenković, ki je z zadovoljstvom ugotovil, da je bilo v ves dan trajajoči skrajno objektivni debati prav za prav zelo malo prigovorov prosvetni politiki. Pri 8500 prosvetnih ustanovah z nad 24.000 nameščenci sta bila navedena samo dva primera nepravilnosti in nacionalne nezanesljivosti, kar daje prosvetni upravi pač najlepše spričevalo. Glede teh dveh primerov bo takoj uvedena preiskava in krivci pozvani na odgovor.

V svojih nadaljnjih izvajanjih je g. minister izjavil, da bo slej ko prej posvetil vso svojo skrb problemu zaposlitve brezposelnih intelektualcev, za kar bo izkoristil v največji meri pooblastila, ki so dana vladi v to svrho. Zagotavljajoč, da bo prosvetno ministrstvo, zavedajoč se svoje dolžnosti, tako v nacionalnem kakor kulturnem pogledu storilo vse, da se kolikor mogoče zadosti upravičenim zahtevam ter dvigne naša narodna kultura na dostojno višino, je g. minister zaključil svoja izvajanja, ki jih je Narodna skupščina sprejela z dolgotrajnim aplavzom in pritrjevanjem.

Ob 21.25 je predsednik dr. Kosta Kumanudi odredil glasovanje ter je bil proračun prosvetnega ministrstva sprejet skoraj soglasno, kar je Narodna skupščina sprejela z novim odobravanjem na znanje.

Ekspoze notranjega ministra Žike Lazića

Razveseljivo poboljšanje javne varnosti — Vpliv gospodarske in socialne bede na kriminalnost — Zadušena akcija vpadov od zunaj

Predsednik dr. Kosta Kumanudi je nato odredil razpravo o proračunu notranjega ministrstva. Na nocojšnji seji je podal notranji minister g. Živojin Lazić obširen ekspoze, debata pa se bo vršila jutri dopoldne.

Minister Lazić je najprej poudaril, da so se tudi v njegovem resoru določili izvestni prihranki. Največ se je prihranilo v izdatkih za orožništvo. Letos se

reducira 223 orožnikov,

častnikov, podčastnikov in vojakov. Lani smo imeli skupno 18.210 orožnikov, letos pa 17.977. Notranje politični položaj v državi je tako zadovoljiv, da bi bilo mogoče reducirati še večje število orožnikov, če bi na žalost ne bilo treba vzdrževati mnogo orožnikov zaradi nezgod, ki se dogajajo na naši meji, preko katere nam izvestni sosedi pošiljajo vse mogoče elemente, da bi rušili naš mir. Nekaj prihrankov je bilo določenih tudi pri državni statistiki.

Notranje ministrstvo vodi s svojimi štirimi oddelki varnostno službo v zadovoljstvo vsega ljudstva in oblasti. Novo uradništvo se v resoru notranjega ministra rekrutira samo iz vrst diplomiranih pravnikov, da bi se tako zboljšala kakovost uradniškega kadra. In zares je

uradniški kader

vedno boljši. V duhu zakona si ministrstvo prizadeva, da doseže poleg šolsko dobro kvalificiranega osobja pri tem osobju tudi čim večji takt in čim korektnejše vedenje, zlasti pri postopanju napram občinstvu, kar bo nedvomno ustvarilo prijetnejšo atmosfero. Vsekakor pa je mogoče, da se tudi kdo izmed uradnikov in nameščencev javne varnostne službe pregreši, toda v vsakem takem primeru so krivci takoj strogo kaznovani.

V zakonodajnem pogledu se je glede na notranje zadeve v tekoči poslovni dobi izdalo več zakonov. Na prvem mestu je

zakon o občinah.

Minister je obširno razložil glavne momente tega zakona ter ob koncu poudaril, da je bil zakon po informacijah, ki jih ima notranje ministrstvo, v vsej javnosti sprejet z zadovoljstvom. Na osnovi tega zakona so se izvršile tudi poslednje občinske volitve. Nadalje je skupščina sprejela novi zakon o zborovanjih in društvih in je omogočila

ustanavljanje političnih strank.

Minister je pripomnil, da sta bili dosedaj priznani in odobreni dve stranki, in sicer Jugoslovenska nacionalna stranka in Jugoslovenska narodna stranka, obstojajo pa tudi že pogoji, da se prizna in odobri tudi Jugoslovenska socialno-demokratska stranka, ki je pri pristojnih oblasteh že vložila svojo prijavo. Poleg omenjenih dveh zakonov je bil v Narodni skupščini sprejet tudi nov

zakon o volitvah narodnih poslancev,

tako da je sedaj omogočeno sodelovanje pri volitvah tudi manjšim strankam. Minister je še v obliki statistične tabele navedel celo vrsto pravilnikov in uredb, ki jih je izdalo notranje ministrstvo v tekoči poslovni dobi. Omenil je tudi, da se pripravljajo zakon o mestnih občinah, zakon o policijskih kazenskih prestopkih in zakon o državni statistiki. Nato je prešel minister na

vprašanje kriminalitete.

Takoj od početka je poudaril, da je sedanja gospodarska in socialna kriza v marsičem vplivala na povečanje kriminalnosti. V l. 1933. je kriminalnost sicer neznatno, toda vendar porastla za 4.2 odst. Ves ta porast pa gre na račun gospodarske krize. V l. 1931. je ostalo od vseh zločinov 2.5 odst. nepojasnjenih. V l. 1932. je ta odstotek padel na 0.93 odst., lani pa je dosegel minimum, namreč 0.74 odst.

V svojih nadaljnjih izvajanjih je g. minister omenil

ponesrečene akcije komunistov,

ki so si prizadevali v raznih centrih, zlasti v večjih mestih in industrijskih krajih, zastrupljati studence in navajati vodo na svoj mlin. Čuječnost organov javne varnosti pa je te akcije že v kali zatrla in malo katera država je v tem pogledu tako mirna in sigurna, kakor smo mi.

Naslednje poglavje svojega ekspozeja je notranji minister posvetil

akciji bolgarskih komitov

in raznih drugih plačancev v tuji nam neprijateljski službi. Toda baš preteklo leto je dokaz, da smemo tudi v tem pogledu biti mirni in se popolnoma zanesti na našo varnostno službo. Bolgarski komiti so 28 krat poizkušali priti preko naše meje, a le trikrat se jim je posrečilo stopiti na naša tla. Pa še takrat niso imeli sreče in so njihovi podvigi končali za nje katastrofalno. To pa ni le zasluga naših vrlih graničarjev, marveč v enaki meri zasluga prebivalstva, ki je z vzgledno požrtvovalnostjo branilo našo zemljo in baš ta okolnost je v kali zatrla vse naklepe naših neprijateljev.
Tudi na severu in zapadu naše države je bilo v preteklem letu mnogo poizkusov rušiti naš notranji mir z vtihotapljanjem peklenskih strojev in vznemirjajočih letakov. A prav tako, kakor na jugu, sta tudi v tem delu države čuječnost organov javne varnosti in patriotizem našega prebivalstva vse te nakane onemogočila.

Kar se tiče notranje politične situacije more z zadovoljstvom ugotoviti napredujočo konsolidacijo.

Razne separatistične akcije

ki so lansko leto skoroda resno ogražale naš notranji red in mir, so klavrno propadle. Ljudstvo samo je obrnilo hrbet vsem zapeljivcem in se strnilo okrog prapora narodnega in državnega edinstva. Zato smemo tudi v bodoči razvoj notranjih prilik gledati z mirno dušo. Delo organov javne varnosti zasluži v vsakem pogledu priznanje in zato prosi Narodno skupščino, da odobri predloženi proračun.

Zbornica je sprejela izvajanja notranjega ministra z dolgotrajnim aplavzom, nakar je bila seja kmalu po 22. zaključena.

Rimski sestanek treh

Program konference Mussolini-Gömbös-Dollfuss — Italijansko pokroviteljstvo nad madžarskim kmetijstvom in avstrijsko industrijo

Budimpešta, 5. marca. s. Ministrskega predsednika Gömbösa na njegovem potu v Rim ne bo spremljal noben drug minister, ker gre le za sestanek treh vladnih šefov. Z Gömbösem bodo potovali v Rim le vodilni sekcijski načelniki trgovinskega in kmetijskega ministrstva, ki ga bodo podpirali pri gospodarskih posvetovanjih. Poleg gospodarskih vprašanj bodo v Rimu razpravljali tudi o političnih problemih z namenom, da bi se med Italijo, Madžarsko in Avstrijo sklenila konzultativna pogodba. Pri tem ne bo šlo za carinsko unijo, temveč za regionalni pakt, ki pri Franciji in Češkoslovaški ne bo naletel na odpor, zlasti, ker so misel takih paktov že večkrat sprožili Čehoslovaki in Francozi sami. Računajo celo s tem, da bi se mogla Češkoslovaška prej ali slej pridružiti rimskim pogajanjem. Precej težkoč bi povzročil sporazum z Nemčijo, ker bi priključitev tržaškega ristanišča za izvozni in uvozni promet k njegovemu naravnemu zaledju, o čemer bodo prav tako razpravljali pri rimskih posvetovanjih, povzročila občutno škodo pristaniškemu prometu v hamburški in bremenski luki.

London, 5. marca. č. »Daily Mail« poroča da bodo na konferenci Mussolinija, Gömbösa in Dollfussa v Rimu razpravljali predvsem o naslednjih vprašanjih: 1. O sklenitvi skupnega sporazuma med Italijo, Avstrijo in Madžarsko. 2. O italijanski protekciji nad madžarskim poljedelstvom in avstrijsko industrijo. 3. O izboljšanju trgovinskih bilanc podunavskih dežel. 4. O reorganizaciji trgovinskega prometa med podunavskimi državami, pri čemer naj bi igrali odločilno vlogo tržaška in reška luka. List pravi, da je Mussolini o teh vprašanjih že informiral angleško, francosko in nemško vlado.

Nova razorožitvena konferenca

London, 5. marca č. Kakor zatrjujejo, namerava Macdonald v najkrajšem času sklicati novo razorožitveno konferenco za omejeno število udeležencev. Konferenca bi zasedala v Londonu ter bi se je udeležile Francija, Italija, Nemčija, Zedinjene države, Rusija, Japonska, Španija, Poljska, Belgija, Mala antanta in nekatere nevtralne države. Baje so Francija, Nemčija in Zedinjene države že pristale na sklicanje te konference, ki naj bi se sestala ob koncu meseca marca ali v početku aprila.

London, 5. marca. AA. Zunanji minister John Simon je na neko interpelacijo odgovoril, da Francija ni kategorično odbila predlogov angleške razorožitvene spomenice.

Obsodba voditelja nemškega centruma

Köln, 5. marca AA. Sodišče je obsodilo bivšega predsednika državnega zbora, člana centruma Esserja zaradi zlorabe zaupanja na 7 mesecev ječe in 200 mark globe.

Sestanek kraljev Aleksandra in Borisa

Beograd, 5. marca. Ko se je bolgarski kralj Boris v nedeljo na povratku v Bolgarijo peljal skozi našo državo, mu je prišel Nj. Vel. kralj Aleksander, ki se mudi na Oplencu, z avtomobilom ob 8.58 na železniško postajo Mladenovac naproti, da ga pozdravi. Oba vladarja sta se nato peljala do prihodnje postaje simplonskega ekspresa, nakar se je Nj. Vel. kralj Aleksander z avtomobilom vrnil na Oplenac. Sestanek je bil čisto zasebnega značaja.

Ukinjeni okrožni inspektorati

Beograd, 5. marca AA. Notranji minister je na podlagi § 12 zakona o nazivu in razdelitvi naše kraljevine na upravna področja po odobritvi ministrskega sveta izdal odlok, s katerim ukinja okrožne inspektorate v Ogulinu, Osijeku, Mostarju, Užicah, Tuzli in Kragujevcu. Vsa ta področja preidejo pod neposredno nadzorstvo pristojnih banovinskih uprav.

Prihod poslanika dr. Spalajkovića v Beograd

Pariz, 5. marca. p. Jugoslovenski poslanik v Parizu dr. Spalajković odpotuje jutri na poziv jugoslovenske vlade v Beograd. V političnih krogih krožijo govorice, da je bil poslanik pozvan v jugoslovensko prestolnico zaradi informacij, ki mu jih je pred dnevi dal zunanji minister Barthou o francoskem stališču in načrtih glede srednje Evrope.

Sofijsko pismo

Povolilna borba za številke — Pred združitvijo »Junaka« s Sokolstvom

Sofija, 3. marca.

Tajnik Zedinjene zemljedelske zveze in bivši minister v kabinetu velikega narodnega voditelja Stambolijskega, Hristo Stojanov, je izjavil vašemu dopisniku o zadnjih občinskih volitva v Bolgariji: Z veliko volilno zmago je naša organizacija izredno zadovoljna. Rezultati so tako lepi, da takšnih nismo pričakovali. Šele pred petimi meseci so se združile opozicijske sile v okviru idej našega Aleksandra Stambolijskega. V tem kratkem času nam ni bilo mogoče razviti one agitacije, kakor smo si jo zamislili. To je bil razlog, da v polovici bolgarskih občin zveza sploh ni vložila svojih kandidatnih list. Pa smo kljub temu dobili 99.673 glasov samostojno in 46.643 glasov v koaliciji z drugimi strankami. Toliko število pristašev je najbolj anesljiva garancija, da bomo v bližnji bodočnosti pri volitvah v Narodno sobranje pridobili 500.000 volilcev za našo stvar.

Nesmiselnim izjavam zemljeteljskih ministrov Gičeva in Dimova ne pripisujem nikakega pomena, ker se ta dva gospoda ne sramujeta trditi, da so njuni uspehi »kolosalni«. Skoraj polovico glasov, ki so oddani za našo zvezo, štejeta onadva za svoje. Notranje ministrstvo je objavilo komunike o volilnih rezultatih, ki nikakor ne odgovarja resnici. Njegova tendenca je jasna. Njihov namen je bil pokazati zmago strank »narodnega bloka«. Da pa dokažem, kako so uradni rezultati napačni, naj navedem, da smo v sevljivskem okraju dobili 6587 glasov, med tem ko so nam jih uradno prisodili le nekaj nad 3000. Navedel bi lahko še druge takšne primere. Da pa ne bi kdo skušal postaviti naših trditev na laž, sem predlagal, naj se organizira širša anketa in naj dokaže, kako so odgovorni vladni krogi ponarejali volilne rezultate. Od Gičeva zahtevamo le eno: Če se v resnici dokažejo te ponaredbe, naj nemudoma poda ostavko na svoj ministrski položaj.

Ko se bodo morda objektivno ocenjevali volilni rezultati, bo treba ugotoviti, da je za vladne stranke glasovalo nad 120.000 Turkov, ki so volili za vlado pod neznosnim pritiskom policije in orožnikov. V selu Ormanu jaz sam našim pristašem nisem dovolil, da bi vložili listo, ker sem vedel, da bi bili sicer materialno uničeni. Če dodamo vsemu temu terorju še način vladne agitacije, tedaj vladi in njenim strankam ne preostane nikaka podlaga za njihovo avalisanje in zmagoslavje. Zveza zemljedelskih ministrov ali demokratska stranka bi ne bili dobili niti 25% onih glasov, kakor jih navajajo uradni rezultati, če bi bili v opoziciji in morali nastopiti v volilni borbi v tako težkih razmerah kakor mi.

Zlasti pa moramo z zadovoljstvom ugotoviti, da je naša zveza pri volitvah tako sijajno premagala tkzv. »narodni pokret«, profesorja Cankova. Cankovljeva garda je potrošila v času volilne borbe milijone, pa vendar ni dosegla nikakega rezultata.«

•

V Sofiji se mudi že nekaj dni delegacija vseslovanske sokolske zveze, in sicer br. V. Stepanek, dr. Anton Krejči in profesor Gradović. Delegacija vodi razgovore z zastopniki bolgarskega »Junaka« glede njegovega vstopa v vseslovansko sokolsko zvezo. Upravni odbor Junaka je imel svečano sejo, ki so ji prisostvovali poleg delegatov vseslovanskega Sokolstva in članov bolgarske telovadne zveze tudi najuglednejši zastopniki javnega bolgarskega življenja. Predsednik Lazov je poročal o delovanju bolgarske zveze za telesno kulturo. Na seji je bil proglašen sporazum, ki je bil dosežen med vodstvom »junaka« in vseslovansko sokolsko organizacijo. Dne 11. maja t. l. bo v Pragi svečano izvršena pridružitev bolgarskih »Junakov« Sokolstvu. Sinoči je br. Štepanek odpotoval v Prago, ostala dva delegata pa bosta ostala v Bolgariji še teden dni.

2 Din — Jurčičeva številka „ŽIVLJENJA IN SVETA“

Dollfuss ob obletnici svojega režima

Napoved začasne ustave v prihodnjih dneh — Uvedba enotne strokovne zveze delavcev in nameščencev

Beljak, 5. marca. AA. Včeraj se je vršila v Beljaku velika manifestacija za sedanji režim v Avstriji. Zbralo se je več desettisočev udeležencev s Koroškega in vzhodnega Tirolskega. Prišel je tudi zvezni kancelar dr. Dollfuss, ki je imel na zborovanju važen političen govor. Izvajal je med drugim:

Avstrijci smo lansko leto doživeli veliko duševno preobrazbo. Ponovno je oživel pojem avstrijske domovine. Hočemo novega temelja za srečnejšo in lepšo Avstrijo. Hočemo urediti svojo narodno skupnost v resničnem krščanskem duhu, ker smo prepričani, da bo lahko le na ta način naš narod postal srečnejši. Duševna preobrazba našega naroda je naletela na naglobljі odmev v vseh slojih resnično rodoljubnega prebivalstva. Hočemo Avstrijo s prebivalstvom, ki bo sestavljeno iz res med seboj složnih bratov. Reči smem, da spada ta duševna preobrazba med najlepše uspehe poslednjih let. Nismo ne surovi, ne strašni, toda krepki smo in brezobzirni kadar gre za to, da se našemu narodu zagotovita mir in red.

Leta in leta so voditelji socialno - demokratske stranke zavestno pripravljali dogodke, ki so morali prej ali slej privesti do državljanske vojne, toda velika večina delavstva ni o tem od samega začetka hotela ničesar vedeti. Naša obrambna borba ni bila nikdar naperjena zoper delavce, ker ne more biti in nikdar ne bo. Ta borba je bila zmerom naperjena samo zoper ekstremno koterijo marksističnih prvakov, zoper krive nauke, s katerimi se pri delavcih zbujajo prazne in pogrešne nade. Tisti, ki niso pristali na geslo splošne stavke in skupno z ostalim rodoljubnim prebivalstvom preprečili splošno katastrofo, ki bi mogla doletet našo državo, so si pridobili zasluge za ohranitev Avstrije še v daljno bodočnost. Mislim, da smem reči ne samo v svojem imenu in v imenu vlade, ki ji načelujem, temveč tudi v imenu naših kmetov in meščanskih slojev, da so nam zmerom dragi in mili vsi pošteni delavci, v katerih gledamo neobhodno potreben in koristen sestavni del svoje narodne skupnosti.

Zagotovili smo zadostno zaščito interesov delavskega stanu. V kratkem bo izšla uredba, ki bo ustanovila glavni sindikalni svet avstrijskih delavcev in nameščencev. Razen delavskih zbornic bo ta ustanova pooblaščeni zastopnik delavskega stanu in njegovih koristi. Potrudil sem se, da delavskemu stanu ohranim vse gospodarske ustanove in organizacije, ki jih je doslej imel. Ne bomo pustili, da bi propadle delavske konzumne zadruge, ker smo globoko prepričani, da ima naš delavec pravico razpolagati s takšnimi ustanovami. Toda v vseh teh ustanovah in organizacijah mora prenehati sleherna enostranska strankarska politika.

Že prihodnji teden bomo dobili novo ustavo, ki pa ne bo mogla takoj v celoti stopiti v veljavo, ker potrebujemo še dosti časa, da izvedemo organsko ureditev stanovskih zastopstev. Dotlej nam bo potrebna začasna ali prehodna ustava. Naša ambicija je, da v naši domovini ustvarimo državno ureditev, ki bi lahko služila za zgled tudi drugim državam. Tudi to je eden izmed razlogov, zaradi katerih smo odločeni za vsako ceno ohraniti vso svobodo in neodvisnost Avstrije. V svojem boju za resnično svobodo te države smo deležni na vsem svetu mnogo simpatij in smo si pridobili mnogo prijateljev. Nikoli nismo dali s svoje strani povoda nevšečnim odnošajem, v katerih se še vedno nahajamo z Nemčijo. V tem pogledu smo bili vselej samo in edino v položaju obrambe.

Vsem, ki še vedno mislijo, da morejo slepiti narod z nekimi varljivimi upi, povem: Pustite te blazne nade!

Po končanem shodu je nepregledna množica zborovalcev priredila zveznemu kancelarju Dollfussu dolgotrajne navdušene ovacije.

Dunaj, 4. marca č. Med včerajšnjim govorom zveznega kancelarja dr. Dollfussa v Beljaku je prišlo tudi do hudih incidentov. Večja skupina narodnih socialistov je Dollfussa neprestano motila, zaradi česar je morala nastopiti policija, ki je aretirala vse demonstrante. Mnogo narodnih socialistov bodo postavili pred sodišče. Prvotno so njihove demonstracije izzvale celo paniko, ker so se ustrašili, da ne bi morda pričeli metati na zborovalce bombe.

Akcija za restavracijo Habsburžanov

Odmev Feyeve izjave o možnosti povratka Habsburžanov v Avstrijo — Skrivna igra avstrijskih in madžarskih legitimistov

Dunaj, 5. marca. č. Avstrijski zvezni podkancelar major Fey je izjavil dopisniku pariškega lista »Petit Parisienne«, da avstrijska vlada Habsburžanom ne bo prepovedala povratka na Dunaj. Habsburški dinastiji je bila storjena najhujša krivica, ko so jo pregnali z avstrijskega ozemlja in ji odvzeli vse njeno imetje. Povratek cesarice Zite in nadvojvode Otona pa seveda še ne bi pomenil restavracije Habsburžanov. Ta izjava vodilnega avstrijskega politika in državnika je izvala po vsej Franciji, še bolj pa v srednji Evropi pravo senzacijo. Politični krogi se zavedajo, da bi se s povratkom Habsburžanov v Avstrijo znatno ojačila propaganda za obnovo njihove vlade.

Budimpešta, 5. marca. č. Madžarski legitimisti se izredno zanimajo za razvoj dogodkov v Avstriji v zvezi z morebitno restavracijo Habsburžanov. Že včeraj je »Fügetlenseg« poročal, da so madžarski legitimisti navezali tesnejše stike z avstrijskimi ter da so dobili madžarski legitimisti iz Steenockerzeela podrobna navodila, naj se glede na avstrijske notranje politične razmere zadržijo docela mirno, kakor da se njih ne bi ničesar tikalo. Na Madžarskem prevladuje tudi domneva, da so razmere sedaj v Avstriji mnogo bolj povoljne kakor na Madžarskem, kjer vlada režim močne roke, brez katerega ni mogoče misliti, da bi se Habsburžani restavrirali na Madžarskem. Z druge strani se po informacijah tukajšnjih protilegitimističnih listov iz Steenockerzeela izvaja pritisk na člane habsburške rodbine, ki živijo na Madžarskem, naj se odslej bolj zavzemajo za obnovo habsburške monarhije. Feyeva izjava tukajšnjih političnih krogov ni iznenadila. Kakor pravijo sedaj, so bili že prej obveščeni, da se v Avstriji pripravljajo na povratek Habsburžanov.

Nekaj legitimističnih politikov v Budimpešti je glede na to podalo tudi že javno svoje mnenje. Predsednik krščansko - socialne stranke Ivan Zichy se baje sedaj mudi pri bivši cesarici Ziti in legitimist grof Pallaviccini je glede na to izjavil, da ima nalogo informirati se o položaju avstrijskih legitimistov. Bivši minister Ernst je izjavil, da je izpremembo v zadržanju avstrijske vlade napram Habsburžanom že napovedoval. Vsekakor je razveseljiv pojav, da hoče Avstrija popraviti krivice, ki jih je prizadela habsburški dinastiji. Kdaj se bodo uresničile želje legitimistov in monarhistov, pa se tudi sedaj še ne more povedati. Položaj Avstrije je še vedno zapleten. Bivši minister Ugron je v svoji izjavi poudaril, da je avstrijska vlada s svojo odločitvijo popravila veliko krivico, ki so jo doživeli Habsburžani. Madžarska je lahko ponosna, da na njenih tleh nikoli ni prišlo do takih izkrepov proti Habsburžanom. Iz Madžarske Habsburžani niso bili pregnani, vprašanje obnove habsburške vladavine pa še vedno ni aktualno. Grof Szigray je dejal, da madžarski legitimisti nimajo pravice presojati dela avstrijskih legitimistov, čeprav obstojajo med njimi gotove zveze.

Grozdje je še kislo

Varšava, 5. marca AA. »Ilustrovani Kurier Codzienny« objavlja izjavo bivšega pooblaščenega ministra Wiesnerja, voditelja avstrijskih legitimistov, da niso resnične vesti, po katerih namerava priti nadvojvoda Oton na Dunaj. Avstrijski legitimisti ne mislijo z nezakonitimi sredstvi doseči svojega političnega cilja, prav tako pa tudi ne nameravajo izvesti restavracije Habsburžanov s kakšnim političnim pritiskom ali pa z barantanjem z vladami velesil. Delati hočejo za izvedbo svojega smotra izključno samo z legalno notranjo politiko.

Na koncu svoje izjave je Wiesner dejal, da je prepričan, da se bo tudi Heimwehr opredelil za legitimizem, kakor hitro bo napočil čas za obnovo monarhije v Avstriji.

Incident na bolgarski meji

Beograd, 5. marca. Dne 2. t. m. ob 19. uri so prišle 4 neznane osebe pri vasi Strezimirovci, srez bosiljgrajski, na naše ozemlje. Ko so bile že kakih 200 metrov od državne meje, so jih opazili naši obmejni stražniki in jim zaklicali »Stoj!«. Neznanci se klicu niso hoteli odzvati, temveč so se naglo obrnili proti meji in pričeli streljati s puškami na naše graničarje. Naši graničarji so takoj odgovorili s protistreli in ubili dva neznanca, druga dva pa sta se rešila čez mejo. Mešana jugoslovensko-bolgarska komisija je pri ogledu ugotovila identiteto obeh ubitih. Prvi je Stoladin Jakovič, drugi pa Mitar Sotirov, oba iz obmejne vasi Džintrovci na bolgarskem ozemlju in bolgarska državljana. Pri pregledu obleke so pri enem našli revolver tipa »Parabellum« z 8 naboji. Druga dva, ki sta se rešila na bolgarska tla, sta bila ororožena z mannlichericama, ker so na kraju na našem ozemlju, odkoder sta streljala na naše graničarje, našli naboje teh pušk. Iz vsega tega sledi, da gre za atentatorsko skupino, ki naj bi ji bila za vodnika obe ustreljeni osebi, po poreklu iz neposredne bližine bolgarsko-jugoslovenske meje. Trupli so izročili bolgarskim oblastem.

Tiskarnarji pri finančnem ministru

Beograd, 5. marca. p. Pod vodstvom nar. posl. g. Antona Krejčija je danes večja deputacija zastopnikov tiskarniških podjetij in grafičnih delavcev iz vse države posetila finančnega ministra in nekatere druge merodajne činitelje, da jih opozori na nevzdržen položaj, ki je nastal za to stroko s sprejetjem novih taksnih zakonov. Med drugim določajo n. pr. ti zakoni, da se smejo v bodoče izdajati računi samo na monopolskem papirju. Na ta način je odvzet tiskarniškim podjetjem važen del poslov, ki je predstavljal v sedanjih težkih časih enega glavnih virov dohodkov. Poleg tega imajo tudi razne državne ustanove svoje lastne tiskarne, ki tiskajo vse, državi potrebne tiskovine, tako da je zavladal v tiskarski stroki velik zastoj. G. finančni minister je pazljivo poslušal predloge in zahteve, ki mu jih je sporočila deputacija, ter obljubil, da bo iskal notov in načina, da se tem upravičenim zahtevam ustreže in na ta način reši propada važna gospodarska panoga, ki zaposluje veliko število kvalificiranega delavstva in ki daje tudi državi znatne dohodke.

Vremenska napoved

Zagrebška vremenska napoved za danes: Pretežno oblačno hladno ponekod vlažno. — Situacija včerajšnjega dne: Nad severozapadno Evropo se je pojavil močan barometrski ciklon, ki prodira preko centralne Evrope proti jugovzhodnemu delu.

Dunajska vremenska napoved za torek: Nekoliko toplejše, spremenljivo. Na vzhodnem robu Alp prehodno precej jasno.

Naši kraji in ljudje

Pretresljiva tragedija revne kmečke družine

Ko so starši odšli na delo, se je v hiši v dimu zadušilo troje otrok

Škocijan, 5. marca

V soboto se je po širni škocijanski in šmarješki okolici naglo raznesla vest o strašni smrti treh otrok revnega posestnika Franca *Vajsa* v Gorenji vasi. Gorenja vas leži v hribih, od Šmarjete dobre četrt ure hoda. Hiše te vasi so raztresene široko na okrog med vinogradi in nekaj je tudi takih, ki stoje popolnoma na samem. Zlasti v zgornjem delu vasi so hiše daleč narazen. V tem delu je tudi revna domačija posestnika Franca Vajsa. Hiša je na samem in se je zaradi tega tudi mogla v tako kratkem času zgoditi taka nesreča. V samotni hiši so se namreč v dimu zadušili trije otroci, ki so pa pred smrtjo gotovo na vso moč klicali na pomoč.

Posestnik France Vajs in njegova žena Marija sta se poročila šele pred nekaj leti, imela pa sta že troje otrok: 4letnega Franceta, 3letnega Tončka in 1letno Mimico. Pri vsem svojem siromaštvu sta bila zakonca od srca vesela svojih otrok in sta v njihovi navzočnosti pozabljala na hude križe in težave. Težav in skrbi pa sta imela v obilici, kajti posestvo je majhno in hoditi sta morala tudi k premožnejšim kmetom na dnino. Če sta le mogla, sta uredila tako, da je bil eden doma pri otrokih, in če je mati delala blizu hiše, je ob vsaki priliki hitela domov, da vidi, kako je z malčki. Pestunje revna družina seveda ni mogla najeti. V soboto je odšel oče že zgodaj na delo v vinograd posestnika Smrekarja, žena pa je imela opravke v svojem vinogradu blizu hiše. Najmlajša Tončka in Mimico je položila v zibelko, najstarejšega pa je pustila, da se je po sobici igral in tudi pazil na bratca in sestro. Okrog 9. je mati zapustila hišo, malo pozneje pa je prišel s sosedovega vinograda oče ter ostal nekaj časa v sobi pri otrokih. Z ženo sta se bila dogovorila, da bo tudi ona večkrat pogledala v hišo. Žena, ki je vedela, da je bil medtem mož doma, je ostala v vinogradu komaj dobro uro, potem pa je hitela domov.

Ko je prišla do hiše, se je močno čudila, ker je bilo vse tiho. Tolažila se je z mislijo, da otroci spijo. Ko je odprla vrata, pa ji je udaril nasproti zadušljiv dim, v sobi pa je bilo vse temno in tiho. Z največjo naglico je odprla okna ter planila k prvi zibelki. *Hčerkica je ležala v njej nepremično in prav tako v drugi zibelki sinček Tonček. Najstarejši otrok pa je ležal ves zgrbljen na postelji.* Postelj je bila vsa razkopana in ponesnažena v znak, da se je nesrečni otrok strašno mučil v dimu.

Nesrečna mati je otroke znosila ven pred hišo ter obupno klicala na pomoč. Njene krike je slišal tudi mož v vinogradu in v nekaj minutah je bil pred hišo. Na tleh so nepremično ležali trije otroki, nesrečna žena pa se je med pretresljivimi klici in jokom sklanjala nad njimi. Prihiteli so še drugi delavci, ki so z očetom vred skušali otroke obuditi k življenju. Dekletce je bilo gotovo že mrtvo prenešeno iz hiše, fantkoma pa je še počasi utripalo srce. Starši in delavci so poizkušali vse, da bi jih z drgnenjem in umetnim dihanjem ohranili pri življenju, a je 3letnemu Tončku srce že po nekaj minutah prenehalo biti. Najstarejši pa je še nekajkrat tiho odprl oči, žalostno pogledal, potem pa tudi on umrl v rokah nesrečnih staršev.

Torišče pretresljive tragedije, nesrečna roditelja in gručo sosedov, ki so se globoko ganjeni sklanjali nad malimi žrtvami strašne nesreče, so oblivali žarki najlepšega pomladanskega solnca, ki pa jih potrta in obupana srca niso občutila.

Strašna tragedija se je pripetila po nesrečnem naključju. Nad pečjo, v kateri je dokaj močno gorelo, je bilo razobešenih nekaj mokrih plenic, ki so zdrknile na peč ter se vnele. Mala sobica je bila gotovo naenkrat polna zadušljivega dima, ki ga je bilo vedno več. Najstarejši otrok ali ni mogel več do vrat, ali pa se je nalašč zatekel na posteljo, meneč, da se bo z odejami pred dimom zavaroval. Nesreča se je odigrala v pičli uri od očetovega odhoda do materinega prihoda.

Mrtve otroke so položili na belo obložen mrtvaški oder; v sredini punčko, ob straneh pa njena bratca. Mrtvi otročički v belih oblačilih na belem odru so napravili strahovito žalosten vtis na ljudstvo, ki je prihajalo iz najoddaljenejših krajev ves dan, da mrtve žrtve zle usode pokropi in da izrazi svoje sožalje nesrečnim staršem. V prisotnosti mnogoštevilnega ljudstva so žrtve strašne nesreče danes pokopali.

Anketa o brezposelnosti

Pri vsej svoji pomanjkljivosti izkazuje statistika 300 tisoč brezposelnih delavcev

Ljubljana, 5. marca

Kakor je poročalo že ponedeljsko »Jutro«, so zastopniki Delavskih zbornic v Beogradu priredili anketo o brezposelnosti ter po dvodnevni razpravi sprejeli tudi resolucijo o ukrepih za omiljenje največje bede. Zastopniki Delavske zbornice, te najvažnejše socialne zaščitne institucije, ki ima svoje postojanke v največjih jugoslovenskih mestih, svoje ankete niso mogli podprti z zanesljivo statistiko. Iz pokrajin, ki so jih zastopali, so lahko sporočili samo to, da brezposelnost vedno bolj narašča. Na anketi pa je bilo vendarle govora o veliki množici — 300.000 brezposelnih profesionalnih in poljedelskih delavcev v državi.

Ker ni zanesljive statistike, so prišli do te ugotovitve na naslednji način: Najbolj zanesljivi so podatki, ki jih nudijo uradi socialnega zavarovanja. Iz njihove statistike se vidi, da se je število zaposlenih in tako tudi zavarovanih delavcev od leta 1930 do konca lanskega leta znižalo za 141.000 oseb. Nekaj statističnih podatkov nudijo tudi uradi Borze dela in se lahko tako sklepa, da presega faktično število brezposelnih profesionalnih delavcev precej preko 141.000.

Najmanj statističnih podatkov pa imamo o brezposelnih poljedelskih delavcih. Pri uradih Borze dela so vpisani samo sezonski delavci, ki so s pomočjo Borze dela že dobivali sezonske zaposlitve v raznih krajih naše države, predvsem pa v Franciji, Nemčiji in deloma tudi v Avstriji. Splošno je znano, da se število sezonskih poljedelskih delavcev, ki jih Borza dela pošilja v inozemstvo in v razne naše pokrajine, močno zmanjšuje od leta do leta. Tako n. pr. imajo sezonski delavci iz Prekmurja letos samo še nekaj upanja na zaslužek v Franciji. Evidenca sezonskih delavcev daje najtočnejšo statistiko o brezposelnih poljedelcih. Splošno statistiko brezposelnih poljedelskih delavcev bo treba šele sestaviti s štetjem, ki je že izvedeno na področju dunavske banovine. Banska uprava v Novem Sadu je zbrala podatke iz 288 občin ter ugotovila, da je bilo ob zaključku popisa lani v maju 58.363 brezposelnih poljedelskih delavcev. Istočasno pa so v 288 občinah našteli tudi 79.364 poljedelcev, ki nimajo zemljišč. Popisovanje bo treba izvršiti še v 114 občinah in se tako lahko reče, da je na področju dunavske banovine preko 100.000 poljedelcev brez zemljišč. Vsi popisani poljedelski delavci so delali v dobi enega leta povprečno samo 76 dni ali 2 in pol meseca. Podobno bo tudi v drugih banovinah in tako so zborovalci lahko upravičeno trdili, da je v Jugoslaviji preko 300.000 brezposelnih delavcev. Kar se tiče Slovenije, pa je znano, da prebiva na njenem področju nad 70.000 rodbin brez zemljišč ali pa z malimi zemljišči pod 4 orali. Tudi člani teh rodbin spadajo med žalostno armado brezposelnega delavstva.

Izgubljene milijarde naših izseljencev

Zagreb, 5. marca

V prostorih Izseljenskega komisarijata se je vršil včeraj občni zbor organizacije izseljencev, na katerem so odborniki in člani organizacije razložili poslovanje in akcije društva ter očrtali smernice bodočega delovanja. Posebno pozornost so posvetili prihrankom izseljencev in ukrepom, da bodo izseljenci čimprej prišli do svojega premoženja, vloženega v domačih in tujih denarnih zavodih. Tajnik društva je ugotovil, *da so naši izseljenci izgubili doma in v inozemstvu preko 25 milijard svojih prihrankov*. Velike vsote so izgubili v raznih ameriških bankah, pa tudi denar, ki so ga pošiljali domov, jim ni na razpolago in so mnoge izseljenske rodbine zaradi tega v najhujših stiskah.

Izseljenci so v 15 letih prinesli in poslali v svojo domovino v velikem zaupanju do denarnih zavodov od 15 do 20 milijard dinarjev. Tako smo od naših izseljencev prejeli trikrat več zlata, kakor od vseh naših zunanjih posojil. Izseljenske denarne pošiljatve so dvigale vrednost naše valute ter pokrivale mnoge plačilne bilance. S pošiljanjem in vlaganjem tolikih vsot so pokazali izseljenci od vsega začetka največje zaupanje v domovino, kar pa so izkoriščali pri mnogih denarnih zavodih razni spekulanti. Prihranke so vlagali izseljenci v denarne zavode v trdnem namenu, da jih ne bodo dvigali brez potrebe. Voditelji mnogih denarnih zavodov pa so se postavili na stališče, da so pri denarnih zavodih najvažnejši akcionarji in njihovi interesi. Svoje prihranke in vloge v banke so izseljenci krvavo potrebovali v prospeh svojih eksistenc, ki so si jih utvarili v tujini, v še večji meri pa za podpiranje svojcev v domovini. Baš, ko so se pričele v tujini rušiti z velikim trudom in žrtvami pridobljene eksistence, izseljencem denar, vložen v denarnih zavodih, ni bil več na razpolago. Zakon o izplačilih izseljenskih vlog pri bankah, ki so prišle v plačilne težave, je prinesel korist in pomoč le nekaterim izseljencem-vlagateljem in še vedno ni uveljavljen v polni meri. Izseljenci zaradi tega upravičeno zahtevajo popolno zaščito svojih denarnih vlog in sploh uvedbo sistema, da pri denarnih zavodih ne bodo imeli več glavne besede akcionarji, ki so napram vlagateljem dali relativno le male prispevke v obliki akcijskega kapitala.

Pri ishijasu sledi na kozarec naravne **»Franz Josefove« grenčice**, popite zjutraj na tešče, brez muke izdatno iztrebljenje črevesa, kar povzroči ugoden občutek olajšanja. Zdravniki strokovnjaki pripominjajo, da učinkuje **»Franz Josefova« voda** sigurno in uspešno tudi pri kongestijah, proti jetrom in danki in pri krčnih žilah, hemoroidih, oboleli prostati in mehurnem katarju. **»Franz Josefova« grenčica** se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Jadranski večer naših licejk

Ljubljana, 5. marca

Naše licejke, ki so znane po svoji kulturni podjetnosti, so snoči priredile v kazinski dvorani za mladino, za starše in za profesorje prav lep in prijeten večer. Podmladek Jadranske straže na mestni ženski realni gimnaziji se je predstavil — in postavil — z lepo naštudirano akademijo, ki jo moramo v vsakem oziru pohvaliti. Kar se izvajanja tiče, je bila na višku, prav tako pa sta hvalevredna tudi red in točnost, s katero so dijakinje večer otvorile in s katero so se vrstile točka za točko. Dvorana je bila nabito polna, kakor se poredkem zgodi na podobnih dijaških prireditvah. Med odličnim občinstvom so se nahajali župan dr. Puc, pokrovitelj akademije, z gospo županjo, predsednik kuratorija mestne ženske gimnazije dr. Fettich z gospogo, zastopnik pomočnika bana prof. Ferjan, direktor trgovske akademije dr. Pirjevec, predsednik JS tajnik TPD Pogačnik in pa seveda ves hišni profesorski zbor z dirigentom Jugom na čelu.

Po izboru in po izvajanju sporeda je bila ta akademija nekaj posebnega med letošnjimi dijaškimi prireditvami. Pozdravnemu govoru načelnice podmladka Veruške *Novakove* sta sledili dve pesmi Jelke *Rusove*, pri klavirju Milena *Šulgajeva*, ki sta bili pri poslušalstvu deležni gromkega aplavza. Prav tako klavirski solo Zorke *Bradačeve* in dve pesmi Manči *Mlejnikove* (pri klavirju *Drnovškova* Darja). Burno odobravanje so žele ritmično-telovadne točke, ki sta jih naštudirali ge. Trdinova in Vakljeva: ples v osmerici, ples mornarjev z vesli, veselo rajanje na plaži, pri katerih so razen izvedbe same vzbujali mnogo občudovanja estetsko izbrani kostumi. Brez konca in kraja je bilo navdušenja za malega mornarčka in njegovo deklamacijo »Mi jadranski smo stražarji« (Alice *Franzlova*). Enako toplo je občinstvo sprejelo Vojko *Prelovčevo* in Zorko *Bradačevo*, ki sta četveroročno zaigrali na klavir, ves licej pa je pokazal, kaj zmore, s svojim pevskim zborom, ki je simbolično izbral za svoj spored Foersterjevo »Pomlad« in pa venček narodnih pesmi. Spored je zaključilo narodno kolo.

Prireditev, ki so jo oživljale prav številne in krasne narodne noše iz vseh pokrajin države, je potekla v vzornem redu in je v vsakem oziru dosegla svoj namen. Ko je bil zaključen umetniški spored, se je pričel dostojno aranžiran zabavni del. V buffetu, ki so ga pomagale urejati matere nadebudnih licejskih gospodičen, so se zlasti naše mladikarice odlikovale po svojih umetniško pripravljenih prispevkih.

Mimo umetnosti in distingvirane zabave pa je akademija nudila še na prebitek priliko za zbližanje med šolo in domom, kateremu lahko takšne prisrčne lepe dijaške prireditve v resnici mnogo pripomorejo.

Umor v Tuhinju

Kamnik, 5. marca

Kakor je že poročalo ponedeljkovo »Jutro«, so našli v soboto zjutraj v vasi Buču v Tuhinjski dolini na neki gozdni poti 28letnega moškega, ki je bil ustreljen v glavo. Ležal je po dolgem na poti, roke pa je imel v hlačnih žepih, kar je bilo dokaz, da je šel popolnoma brezskrbno po cesti, ko ga je nekdo ustrelil iz zasede. V Tuhinjski dolini smo sicer zadnja leta zabeležili nekaj ubojev, izvršenih v tepežih in raznih obračunavanjih med vinjenimi fanti, podobnega umora pa že ni bilo, kar ljudje pomnijo. Zato je zbudil ta primer veliko zanimanje po vsej dolini, posebno, ker ni so mogli dolgo ugotoviti identitete ustreljenega.

Šele danes dopoldne je prišlo v Kamnik sporočilo, da je bil to 29letni Filip Gerbec, doma v občini Zlato polje iz naselja Pšajnovice, kjer so samo 4 kmečke domačije. Po tej ugotovitvi bi se tudi dalo sklepati o motivih umora. Filip Gerbec je bil že znan oblastim zaradi najrazličnejših prestopkov in je imel mnogo nasprotnikov. Nekdo se je hotel iz kateregakoli vzroka maščevati nad njim in ker je najbrž vedel, da se bo v usodnem času vračal po gozdni poti proti Pšajnovicam, ki leže kake tričetrt ure od Šmartina, ga je počakal za drevesom in ga ustrelil. Kljub vsestranskemu poizvedovanju orožniki dozdaj še niso mogli odkriti nobene sledi za morilcem.

Hadžije potujejo v Meko

Sarajevo, začetek marca

Najvažnejša in najsvetejša življenjska naloga vernega muslimana je hadž, romanje v sveta mesta Meko in Medino. Mnogim pravovernikom islama je ta najvažnejša naloga tudi najtežavnejša, kajti sveta mesta so daleč in revščina je velika. Naši muslimani iz Bosne in Hercegovine se baš sedaj odpravljajo v Meko. Mnogi so že odpotovali.

Hadžija — romar se odloči za romanje v sveta mesta v dobi ramazanskega posta ali še poprej. Začetek hadžiluka je lepa ceremonija v džamiji. Ob zaključku molitve prebere imam odstavke iz svete knjige Korana, ki govorijo o hadžiluku. Verniki pozorno poslušajo besede, ki jih mnogi niti ne razumejo, vedo pa vendarle vsi, da je že odločeno, kdo izmed njih bo poromal v najsvetejše islamske kraje. Dokler imam ne odmoli molitve za srečno romanje, verniki niti ne vedo, kdo se odpravlja na hadž. Ko je molitev končana, vstane bodoči hadžija ter stopi k imamu. Če je imam starejši od njega, mu poljubi roko, če je pa mlajši, ga pa objame in poljubi v lice. Moža, ki se je odločil na daljno pot, že v džamiji obkolijo sorodniki in prijatelji. Hadžija je v tem trenutku postal najvažnejša osebnost svojega okoliša. Fes si ovije z rumenim ovojem in odkar je bil v džamiji proglašen za romarja, si pusti rasti tudi brado. Dokler ne krene na potovanje, je njegova hiša zbirališče številnih sorodnikov, prijateljev in znancev. Hiša pa je odprta tudi revežem, kajti vera nalaga romarju, da se na pot pripravlja tudi z deli usmiljenja.

Hadž dandanes ni nekaj tako težkega, kakor je bil še pred 20 leti. Romarjem so na razpolago moderna prometna sredstva. Z železnico potujejo do Soluna, kjer se vkrcajo na ladjo. Nekdaj pa so hadžije potovali v Alahovem varstvu, kakor je pač naneslo. Varna in urejena je bila samo pot po morju, drugače pa so morali biti romarji pripravljeni tudi na najrazličnejše in tudi na najhujše dogodivščine. Svojo odločitev o romanju je nekdaj prikrival mož ženi in otrokom do zadnjega trenutka. Ko pa se je poslavljal, je bilo mnogo na skrivaj obrisanih solz. Prej nekdaj so se bosanski hadžije zbirali od vasi do vasi in potem so se vsi še zatekli v hadžijsko džamijo v Topliku. Do tja so jih spremljali tudi sorodniki in prijatelji in pri slovesu je bilo tudi mnogo pretresljivih scen, kajti često se je zgodilo, da se romarji z dolgega in nevarnega potovanja niso več vrnili. Hadžijski sestanki pri starodavni mošeji v Topliku so se vršili vse do leta 1888., ko pa so bile urejene železniške zveze, so se pričeli romarji zbirati v Sarajevu v Gazi Ali-pašini džamiji.

V sveta mesta prispejo hadžije v slavnostnih dneh velikega praznika Kurban bajrama. Okrog Meke so urejena romarska postajališča, kjer se romarji okopajo in preoblečejo v novo obleko, ki jo nosijo ves čas svojega romanja. To obleko si vsak hadžija prihrani za svojo zadnjo — mrtvaško. Najvažnejši obiski islamskega romarja veljajo Mohamedovemu grobu in vrelcu svete vode »Agu-Zemzen«. Nekaj te svete vode vzame vsak s seboj tudi v posebnih steklenicah v domovino, da poškropi z njo svoje najdražje in da mu je amulet proti raznim nesrečam. Romarji dobijo tudi razne dragocene spominske predmete, tako n. pr. je od hadža do hadža Mohamedov grob pokrit s preprogo, spleteno iz srebrnih vrvic, z enako preprogo pa je pokrit tudi čudodelni kamen v Meki — del meteorja, ki ga je Alah poslal na zemljo tedaj, ko so neki kalifi dvomili o Mohamedovem božjem poslanstvu. Ko je hadž končan, razderejo obe srebrni preprogi ter razdelijo srebrne nitke romarjem. Te nitke vdelajo romarji v prstane, ki jih potem delijo svojim najdražjim.

Najlepša stran hadža je dobrodelno udejstvovanje. Predno se odpravi na pot, obdaruje hadžija domače reveže, v svetem mestu Meki pa imajo spet tisočeri reveži velike koristi od romarjev. Romarji namreč koljejo črne ovne-kurbane v spomin na božjo prepoved človeških daritev in s temi ovni se potem gostijo trume revežev. Ko se vrne hadžija domov in ko deli svojim dragim svete spominske darove, je njegova hiša spet odprta revežem, kajti brez dobrotljivosti tudi hadž ne more biti ve liki sevab — zasluga pred bogom.

Nogavice

z zaščitnim znakom „Z“

se izdelujejo iz diskretne polmat svile, a te polmat nogavice so osvojile ves ženski svet v Parizu, na Dunaju in v Londonu.

Samomor neznane mlajše ženske

Ljubljana, 5. marca

V soboto ponoči je začula zasebnica Nasta Latinova, stanujoča na Ambroževem trgu, iz Ljubljanice pod šentpetrskim mostom klice na pomoč. Nagnila se je čez most in opazila v vodi, ki je zdaj hudo narasla, neznano dozdevno mlajšo žensko, ki so jo valovi z največjo naglico tirali dalje proti Kunčevi tovarni. Ob bregu Ljubljanice se je na klicanje Latinove nabralo navzlic pozni uri, bilo je okrog 11.30, več pasantov, ki pa ženski v vodi niso mogli pomagati.

Davi je vest o neznani žrtvi Ljubljanice čula tudi ga. Dejakova, stanujoča na Vidovdanski cesti 22, ki je zjutraj našla doma listek, na katerem ji je sporočila njena služkinja, l. 1913. v Ravnah rojena Marija Šintlerjeva, da odhaja iz življenja, z besedami: »Ne žalujte za menoj. Grem k svoji dragi mamici, ker mi ni več živeti. Mimica Šintler.«

Gospa Dejakova meni, da je skočila v vodo Šintlerjeva, zaradi česar je odšla na policijo in zadevo prijavila. Marija Šintlerjeva je bila v zadnjem času zelo potrta, to pa zaradi smrti matere in zaradi domačih razmer. Lani je v samomorilnem namenu skočil v Savo pri Hrastniku njen brat, mesarski vajenec, in odtedaj je tudi ona fantazirala, da si bo končala življenje. Pred odhodom od doma je bila Šintlerjeva oblečena v karirasto obleko z belim ovratnikom in v zelen plašč.

NOVA

PALMA

GUMIJASTA PETA NENADKRILJIVE KVALITETE.

Jugosl. izdelek.

ZNIŽENE CENE

KULTURNI PREGLED

„Visoška kronika“ v drami

(Za 25 letnico umetniškega dela ge. Marije Vere)

V soboto je imela naša drama velik dan. S krstno predstavo Tavčarjeve »Visoške kronike« v dramatizaciji in režiji ge. Marije Vere je prva tragedinja naše drame praznovala 25letnico svojega umetniškega dela. Nad vsako običajno mero zasedena hiša in svečana razpoloženost občinstva sta zgovorno pričali, da je v Ljubljani še zmerom mnogo žive ljubezni do teatra, zlasti pa mnogo ljubezni in spoštovanja do tako čiste, tako neposredne, iz najintimnejših globin človeške duše zajete umetnosti, kakor nam jo daje Marija Vera. O jubilejnem slavju, ki je poteklo na prisrčen način, da je naše gledališče redkokdaj deležno tako lepih praznikov, smo že pisali, danes moramo poročati še o krstu nove »Visoške kronike« same.

O motivih, ki so Marijo Vero dovedli do tega, da je za svoje slavje izbrala prav dramatizacijo tega znamenitega romana, ki ga je Tavčar v svojih poznih letih napisal z vse boli svežo silo in z vse globljim, vse boli sproščenim zagonom kakor katerokoli svoje drugo delo, je Marija Vera že sama pripovedovala v našem zadnjem interviewu. Vzgon vsega njenega odrskega ustvarjanja se zdi, da prihaja prav iz tistega duhovnega sveta, v kakršnem se giblje tudi ta vseh najvišjih lepot in vsega najbolj strašnega polna povest iz našega poznega sedemnajstega stoletja. Tam, kjer človeško trpljenje preide svojo najvišjo stopnjo, tam preneha njegova enkratna, minljiva stvarnost, iz bedne besede zraste zakon, veljaven za ves prostor in za ves čas, v osebi se uteleša simbol. Na tej skrajni meji preproste resničnosti, kjer je umetniško ustvarjanje Marije Vere doma, živi relastično verni, in vendar v grozotne tajne odeti lik krošnjarske Pasaverice, ki se ob nji razvije tragika Polikarpa Khallana, visoškega gospodarja, do viška.

Ta Polikarp Khallan je nekoč zdavnaj na poti iz vojske, v kateri je služil po nemških deželah, tam nekje blizu Passaua, ubil svojega tovariša Schwarzkoblerja, da se je sam polastil blagajne, ki sta jo bila skupaj uplenila, potem se je vrnil domov, kupil Visoko in živel, kakor pač lahko živi človek, ki je ubil in oropal človeka. Potem pride na Visoko Pasaverica, stara, izmučena žena, ki tovori platno po hribovskih vaseh, da bi prislužila kruha za svojo vnukinjo Agato nekje daleč na Nemškem, in pride, da bi umrla. Pred smrtjo se izpove in izda: ona je Schwarzkoblerica — in pri bogu prekolno človeka, ki je umoril njenega moža in umoril njeno in Agatino življenje. — Iz tega tragičnega srečanja se dejanje romana široko razplete. Ko stari Khallan umre in sin Izidor deduje za njim, ne more zase dedovati Visokega. Njemu, najbolj očetovemu sinu, je sojeno, da bo dedoval na svojo dušo samo očetov greh. Agata, ki jo je po naročilu starega Khallana poiskal in privedel na Visoko, da jo poroči in ji vrne ugrabljeni delež, ga ne more ljubiti in se najde z mlajšim Jurijem, bratom njegovim. Izidor gre daleč v svet, in ko se vrne iz vojske in ko so vsi grehi oprani, ostane on sam na Visokem še tih, molčeč spomin na zločin, ki je nekoč zdavnaj prizadejal toliko smrti in toliko gorja.

Okrog tega osrednjega, tragičnega motiva se zbira in razhaja še množica dramatičnih zgodb in figur, da bi moglo vse gradivo Tavčarjevega romana poslužiti skorajda za nekaj odrskih večerov. Marija Vera je za dramatizacijo osvojila najbolj preprosto, a pijeteti velikega avtorja obenem najbolj ustrezajoče vodilo. Ona ni romana dramatizirala v navadnem pomenu besede, temveč je samo izbrala najbolj dramatične momente iz njega in jih v tekstu, ki povsod čimboli verno sledi originalnemu besedilu, nanizala v dvanajst slik nekakšnega odrskega epa. Vse scene so dramatsko dovolj žive in zanimive, da gledalca do konca priklenejo nase in da je dramatizacija v čeloti močna. Fragmentarnost, ki jo očitujejo takšne predelave za oder, okusu sodobnega gledalca nikakor ni tuja. Nekaj premišljenih črt bo lahko delo, katerega prva slavnostna predstava se je zavlekla prav do polnoči, skrajšalo in zgostilo do mnogo večjega efekta.

Režija Marije Vere je kroniko oživila v nazornih, naglo menjajočih se slikah in v ostro očrtanih obrazih. Vsa pridušena groza in vsa čista lepota, ki je v delu, se je zrcalila v osebah in v dejanju, scena je brez vsiljivosti s preprostimi sredstvi živo označevala kraj in čas. Najzanimivejši in najenotnejši je v igri pač lik Pasaverice. Marija Vera je kreirala v nji eno tistih svojih figur, ob katerih zaslutiš, koliko intimne lepote in koliko težkega gorja je lahko skritega v človeku. V eni sami sceni se je z njeno Pasaverico razživela vsa visoška tragedija do viška. Z njo Skrbinšek. Polikarp Khallan: oče in gospodar, ki se mu kolena šibijo pod težo davnega greha, pa ima do konca dovolj trdno pest, kolikor je je treba visoškemu gospodarju, dokler ne klecne pred obličjem smrti. Od njega se predejo drame vseh ljudi, katerih življenja so se dotaknila njegovega. Tu sta Izidor in Jurij, sinova in dedича njegova, ki sima je odločeno, da si bosta napol delila visoška bogastva in bremena: prvi (Gregorin), ki je v Izidorju ustvaril izrazito lep lik, težo greha in smrti, drugi (Jan) ženo, zemljo in življenje. Njunih usod sta deležni Margareta (Danilova) in Agata (Šaričeva), dvoje prosojno lepih dekliških duš. V tem tragičnem krogu so še Marks Wulffing (Potokar), Lukež (Jerman), Barbara (Slavčeva). — Med pisano loško družbo je najvedrejši, shakespearesko neposreden Lipahov Schweiffstrigh, izrazito živi so knezoškof Janez Frančišek (Železnik), loški glavar (Sancin), sodni asesor (Debevec) in sodnik iz Ljubljane (Daneš). Iz ostale pestre množice se ti vtisneta v spomin Jeremijeva mati Medvedova in ciganka V. Juvanove pa še živi obrazi, ki so jih igrali Plut, Drenovec, Bratina, F. Juvanova, Rakarjeva.

V vsem je »Visoška kronika« vredna, da jo občinstvo sprejme, kakor gre lepemu, lepo doživetemu domačemu delu. Fri.

„Carmen“ z gostom dr. Adrianom

Naš narojak dr. Adrian — umetniško ime — Moric, se je nedavno povrnil iz Nemčije ter se stalno naselil v Ljubljani. Njegov oče, šolski upraviteli na Spodnjem Štajerskem, je bil sam znan pevec - tenorist. Glas se v familiji rad podeduje. To zasledujemo lahko pri naših pevcih iz rodbine Rusov, ki so z nekaterimi izjemami vsi tenoristi. Tudi dva sinova očeta - tenorista Morica, Adrian in mlajši Darian, sta tenorja. Sobotni gost naše opere, Adrian, je sočasno z medicinskimi študijami absolviral pri Wolfu na dunajskem konservatoriju tudi petje ter bil takoj nato angažiran za dve leti na »Volksoperi«. Z Dunaja je šel na Češkoslovaško (Ustje na Labi, Praga), od tam v Hanover, nadalje je z berlinsko »Staatsopero« pod Schilingsom ob priliki operne turneje pel v 26 mestih Amerike, se vrnil zopet na Dunaj, je nato po prestanku »Volksopere« gostoval

Lomberg FILM ELOCHROM 26°

6×9 8 posnetkov Din 16·—
Razvijanje Din 1.— ★ Kopija 6/9 Din 1.—
LOMBERG plošče, BYK foto papirji
edino
Drogerija KANC
LJUBLJANA — MARIBOR

Domače vesti

Iz listov

V nekem podeželskem listu čitamo to-le idilično vest:

Predsednik krajevnega sadjarskega društva je priredil na društvenem delovnem prostoru praktično predavanje o pravilnem škropljenju sadnega drevja. »Kljub razglasu se je škropljenja udeležil le tajnik društva, a še tega je moral predsednik loviti.«

Težka so pota napredka!

★

V istem listu čitamo o zdravniku, ki si urejuje »röntgenološki aparat«. Poročevalec pristavlja tej novici takle komentar: »Sedaj si bode marsikdo dal pogledati v svojo notranjost, katera bi ostala drugače nepoznana.«

• **Petdesetletnica Trgovske akademije v Zemunu.** Do polovice 19. stoletja še ni bilo v Sloveniji, Hrvatski, Dalmaciji, Bosni in v Srbiji nobene trgovske šole. Kot prva je bila z zagrebško vred ustanovljena zemunska trgovska šola, današnja akademija, 15. oktobra 1883. Ta šola je že od ustanovitve imela stopnjo popolne srednje šole in že od začetka ni bila samo lokalnega pomena, kajti obiskovali so jo učenci iz vseh jugoslovenskih pokrajin. Skozi to šolo je šlo preko 6000 dijakov in od l. 1885., ko se je vršila prva matura, je bilo izdanih preko 900 maturitetnih spričeval. V gospodarskem in podjetniškem življenju naših krajev so se absolventi te šole udejstvovali z največjimi uspehi, na šoli sami pa so delovali tudi najuglednejši pedagogi in strokovnjaki.

Pri bolezni goltanca, hripavosti glasu in nahodu so neobhodno potrebne okusne **ANACOT PASTILE.**

• **Posmrtni darovi arhitekta Heinzla zagrebškim revežem.** Pokojni arh. Vekoslav Heinzel je pri svoji plodoviti poklicni delavnosti in kot dolgoletni župan Zagreba živel in umrl v skromnih razmerah. V svoji oporoki pa se je spomnil raznih dobrodelnih ustanov in mestnih revežev. Večje zneske je razdelil reševalnemu društvu, gasilcem, sirotišču v Leskovcu in Dobrodelnemu društvu sv. Roka. Poseben znesek je naklonil tudi skladu za podpiranje mestnih revežev. Arh Heinzel je bil sploh vnet sotrudnik, organizator in dobrotnik mestnega reševalnega društva. Po njegovi zaslugi je reševalno društvo dobilo prva dva avtomobila za prevoz bolnikov in arh. Heinzel je kot župan sploh uredil in vodil vse pri avtomobilizaciji voznega parka reševalnega društva.

• **Smrt zaslužnega šolnika.** Včeraj zjutraj je pri Sv. Marjeti niže Ptuja umrl v 55. letu starosti šolski upravitelj g. Ignac Čokl. Pokojnik se je vsestransko udejstvoval pri raznih organizacijah in društvih Pokopali ga bodo v sredo na domačem pokopališču. Pokojniku blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

• **Takse na meščanskih šolah.** Drugi odstavek točke 2. tar. 318a taksne tarife med drugim odreja, naj se na meščanskih šolah pobirajo takse v polnem znesku. Ker pa imajo meščanske šole po zakonu nalogo, da svoje učence pripravljajo na trgovsko-obrtno-industrijske in poljedelske poklice, in ker imajo te šole po zakonu stopnjo nižje srednje šole, je treba zaradi tega meščanske šole glede plačevanja taks po tar. št. 318 a taksne tarife izenačiti s strokovnimi moškimi in ženskimi obrtnimi šolami, to se pravi tudi na teh šolah je treba plačati polovico takse iz točke 2 pod a in b te tarifne številke, kakor je to predvideno za strokovne moške in ženske obrtne šole.

• **Za pomoč brezposelnim.** Iz Litije nam pišejo: Litijska obč. org. JNS je posvetila vso pažnjo svojim brezposelnim občanom. Ustanovila je socialni odsek, ki ga vodi g. Gjaja. Zadnjič smo imeli na Stavbah sestanek vseh brezposelnih. Zbrali smo njih imena in družinske podatke. Te dni smo razdelili vse vpričo njihovega zastopnika g. Jelena v 4 kategorije. V prvi so tisti, ki so brez premoženja in brez stanovanja, v drugo skupino smo dodelili tiste, ki so začasno na vzdrževanju pri sorodnikih, v tretji skupini so tisti, ki dobivajo od katerekoli strani podpore, v zadnji skupini pa so oni, ki imajo kaj lastnine, a ki ni tolikšna, da bi zadostovala za preživljanje. Do torka je še možnost, da se že dodeljeni premestijo v druge skupine. Oni iz I. kategorije se bodo po turnusu zaposlili pri občinski regulaciji na Reki, one II. skupine pa bo od časa do časa zaposlil sreski cestni odbor.

• **Razprava o polomu pregradske Privredne banke** je bila zaključena po treh tednih z razsodbo, ki je mnoge jako iznenadila. Kakor znano, so bili obtoženi bivši direktor banke Janko Glojnarič in njegova dva sinova, ki sta z očetom vred vodila glavne posle v banki in v upravnem odboru. Bivši direktor Janko Glojnarič je bil obsojen na 6 mesecev strogega zapora in sicer pogojno, njegova sinova pa sta bila oproščena. Po dolgotrajni razpravi pred kazenskim sodiščem bodo prišle na vrsto sedaj še razne civilne pravde, kajti upniki bodo skušali na vsak način uveljaviti svoje terjatve na škodo onih, ki so Glojnariču podpisali razne menice.

• **Alpinski smučarski tečaj SPD na Krvavcu.** Da se omogoči smučarska vežba vsem onim, ki se sedanjega smučarskega tečaja na Krvavcu niso mogli udeležiti, bo od 11. do vštetega 19. t. m. drugi smučarski tečaj na Krvavcu za alpinsko smuko, a to samo v primeru, da se za tečaj prijavi vsaj šest udeležencev. Pogoji so isti kakor pri prvem razpisu: penzija 35 Din, prijavnina 30 Din, rok za prijavo najdalje do četrtka 8. t. m. v pisarni SPD v Ljubljani, Masarykova ulica, palača Grafike. Kakor poročajo, je zaradi novo zapadlega sneg smuka na Krvavcu idealna in je udeležba priporočljiva vsem, ki se hočejo izpopolniti v smučanju po alpskem terenu.

Nov priložnostni
FOTOCENIK
Vam je brezplačno na razpolago v
DROGERIJI GREGORIČ,
Ljubljana Prešernova ulica 5.

• **Pogrešajo ga.** Od svojega doma v Slatini je odšel že pred mesecem 70 letni prevžitkar Matevž Bračič Pri Bračiču so v zadnjem času opažali duševno zmedenost, zaradi česar sumijo domači, da se mu je pripetila kaka nesreča ali da je izvršil samomor. Mož je precej močne postave sivih las in ima na nosu brazgotino od ureza. Pri odhodu je bil oblečen v črn površnik in cajgaste rjave hlače.

• **Rudarji brez mezd so tudi v rudniku Jalašnica.** Uprava rudnika jim dolguje že preko 100.000 Din. Rudarji so ponovno prosili, naj bi se jim izplačal vsaj del zaostalih mezd, a podjetje jih je tolažilo od tedna do tedna in naposled celo od dneva do dneva. Namesto denarja so delavci ob koncu vsakega meseca dobivali obračunske listke, na katerih jim je podjetje samo potrjevalo dolžne zaslužke. S temi listki so se delavci zadoževali pri raznih okoliških trgovcih in ko naposled tudi ti, izčrpani od splošne krize, niso mogli več dajati živil na upanje, so bili primorani zapustiti delo. V rudniku je delalo do zadnjih dni še preko 80 rudarjev, ki so sedaj poslali svojo deputacijo Delavski zbornici in politični oblasti v Niš, da bi prišli do svojih zaslužkov.

• **Tečaj o cepljenju vinske trte na banovinski vrtnarski in sadjarski šoli v Mariboru,** ki bi se naj vršil 10. t. m., je zaradi nepričakovanih ovir preložen na poznejši čas.

• **Sejem v Račni pri Čušperku se bo vršil** 10. t. m. ker bo 11. nedelja.

• **Bančni uradniki!** Neobhodno potrebujete strokovno knjigo: Černe, Kontokorenti. Dobi se v vseh knjigarnah ali pri založništvu: Trgovski učni zavod, Ljubljana, Pražakova ulica 8-II.

• **Obledele obleke barva v različnih barvah in plisira tovarna JOS. REICH.**

Obleke za gospode
po meri ali pa blago za obleke modernih vzorcev, najboljših kvalitet, po najnižjih cenah pri
Drago Schwab, Aleksandrova c.

Za spomladansko zdravljenje
čiščenje krvi in pri slabi prebavi uporabljajte znani PLANINKA—ČAJ—BAHOVEC. Pristen je le, če nosi:
1. zaščitni žig,
2. ime proizvajalca: APOTEKA MR. BAHOVEC, LJUBLJANA.
3. paket mora biti vezan in plombiran.
Dobiva se v lekarnah in drogerijah, zavojček za Din 20.—.
TOREJ ZA SPOMLADANSKO ZDRAVLJENJE samo pravi:
„PLANINKA — ČAJ — BAHOVEC“ iz LJUBLJANE
Reg. pod Sp. br. 76 od 5. II. 1932

Iz Ljubljane

u— **Dobrodelna prireditev mestne občine.** Te dni pobirajo uslužbenci, odnosno uradniki mestnega načelstva v Ljubljani z nabiralnimi polami prispevke za dobrodelno prireditev mestne občine ljubljanske, ki bo 10. t. m. v dvorani hotela Uniona. Skoro nemogoče se nam zdi, ko slišimo, da nekateri stalni dobavitelji mestne občine ničesar ne prispevajo. Naj pomislijo, da jim je mestna občina dala večkrat zaslužka in da bo denar prišel v roke siromakom in brezposelnim. Prosimo, naj se nikdo ne odtegne splošni dolžnosti lajšanje bede siromakom. Upamo, da bodo Ljubljančani kakor vedno pokazali tudi zdaj svoje zlato srce.

PRIDE!
S. O. S. – ledena gora
PRIDE!

u— **Lep družabni večer JNS za Krakovo in Trnovo.** Odbor okrajne organizacije JNS za Krakovo in Trnovo je priredil v soboto 3. t. m. v Sokličevi gostilni v Trnovem lepo uspeli prijateljski družabni večer za članstvo. Prireditev je imela zlasti namen, da se čim več članov in delavcev te agilne organizacije spozna med seboj. Ob pol 21. ko je predsednik organizacije g. Albin Jančar otvoril prijateljski večer s pomembnim nagovorom, so bili prostori gostilne nabito polni. Večer so prav posrečeno izpolnile posamezne točke, med katerimi je prav posebej omeniti prelepo petje članov Pevskega društva »Krakovo-Trnovo«, ki je dalo večeru značaj prav prijateljskega razpoloženja. Tudi s šaljivimi točkami naši vrli Trnovčani niso štedili. Na programu je bilo mnogo posrečenih kupletov in veselih prizorov za netenje razpoloženja navzočnih. S to prireditvijo je pokazal svojo delavnost prosvetni odsek organizacije pod vodstvom g. Brodnika Antona in je podal dokaz, da je vodstvo odseka zares v izkušenih in delavnih rokah. Sličnih prireditev si želimo Krakovčani in Trnovčani še obilo.

u— **Marij Šimenc je pevec najodličnejših kvalitet.** Njegov glas je srebrnočist, blagozveneč junaški tenor, s katerim se je vselej in povsod najčastneje uveljavil. Mogočno zmaguje s svojim velikim prožnim glasom v največjih ansamblih na opernem odru, zna pa tudi izredno lepo zapeti vrsto samospevov najrazličnejših avtorjev v koncertni dvorani. Kjerkoli nastopi Marij Šimenc, povsod je dobrodošel gost. V petek 9. t. m. priredi samostojen koncert, v veliki dvorani Uniona ob spremljevanju profesorja Srečka Kumarja. Cene so nizke, sedeži se dobe od 10 do 30 Din v knjigarni Glasbene Matice.

u— **Opozarjamo na lepo delo kiparja Pirnata:** Josip Jurčič, razstavljeno v izložbi Tiskovne zadruge. Kip predstavlja velikega pisatelja tako, kakor si narod ustvarja njegovo podobo iz njegovih del.

u— **Okrajna organizacija JNS v Koleziji** priredi v sredo 7. t. m. ob 20. predavanje senatorja profesorja Valentina Rožiča. Predavanje bo v prostorih Slovševe gostilne v Kolezijski ulici. K obilni udeležbi vabi odbor.

u— **Ženski pokret in Zveza akademsko izobraženih žen** priredita v četrtek 8. t. m. ob 20. v dvorani Delavske zbornice predavanje iz zdravstvenega področja. Predavala bo naša priznana predavateljica in priljubljena zdravnica dr. Finkova o belem perilu. Vsa dekleta in matere bi morali biti poučene o pojavu, katerega povod in posledice naše ženstvo premalo pozna. Matere, privedite s seboj tudi svoje hčere.

u— **Poučno predavanje za foto-amaterje.** Vse ljubitelje fotografske umetnosti opozarjamo na zanimivo predavanje znanega fotoamaterja g. Karla Koraneka z Dunaja, ki bo pod okriljem TK Skale v sredo ob 20 v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti. Ta prireditev bo našla sigurno veliko zanimanje številnih naših amaterjev, čijih vrste so se v zadnjem času tako lepo pomnožile. Predavatelj slovi daleč po inozemstvu kot prvovrsten strokovnjak in umetnik, ki nam bo iz svojega bogatega zaklada slik in lastnih izkušenj pokazal in povedal mnogo zanimivega in koristnega. Brezplačne vstopnice dobe amaterji pri vseh ljubljanskih fototrgovinah.

URAN-KREMA ZA LICE
Vas napravi lepšo in mlajšo. Dobiva se povsod.

u— **Poročila sta se** g. Franek Župec in gdč. Anica Peternelova.

u— **Združenje trgovcev v Ljubljani** opozarja, da bo kongres trgovskih zvez v Skoplju 15. in 16. aprila. Ob tej priliki bo skupen izlet delegatov v važnejša mesta v južni Srbiji in potem potovanje v Solun, Krf, Brač in Dubrovnik. Prijave naj se vpošljejo na upravo združenja do 8. t. m., kjer se dobe vse ostale informacije.

u— **Vse dijaštvo opozarjamo, naj si pravočasno nabavi vstopnice za Preporodovo igro** v dramskem gledališču 13. t. m. Vstopnice se dobe v predprodaji v lokalu »Preporoda« Tomanova ulica 3. (Arena Narodnega doma).

u— **Revijo »Glas od doma« v režiji g. Delaka Ferda bo ponovil Klub jugoslovenskih akademikov iz Trsta, Gorice in Istre** v nedeljo 11. t. m. ob 11. dopoldne v veliki dvorani »Uniona«. Revijo, ki je zbrana iz del pesnikov Grudna, Gradnika, Črnejeve, Kosovela, Gregorčiča in drugih prepletajo plesi, petje in muzika. Kot nekako ogrodje vsemu delu pa so diapozitivi, ki pričajo o boli in trpljenju naših bratov tam preko. Ker je revija edinstven poizkus te vrste, zasluži, da si jo ogleda vsakdo.

Nancy Carol
v napetem filmu naših dni
POLJUB PRED OGLEDALOM
po gledališkem komadu Ladislava Fodora
Kaj je ženska nezvestoba za moža. Kako se obnaša ženska, ko izve, da je možu znano njeno početje.
ELITNI KINO MATICA
Tel. 21-24
Predstave ob 4., 7.¼ in 9.¼ zvečer
Predprodaja vstopnic od 11. — ½13.

u— **ZKD film »Ljubezen v snegu«** je razveseljivo filmsko delo, v katerem se prirodna lepota posrečeno združuje s sportnimi in šaljivimi dogodivščinami. V tem filmu nastopajo znani in priljubljeni filmski igralci Walter Riemi, Guzzi Lantschner in Hella Hartvich. Film se bo predvajal v petek 9. t. m.

u— **Elitni kino Matica predvaja danes** zanimivo filmsko delo »Poljub pred ogledalom«. Dejanje tega filma je zelo napeto in polno zanimivih scen. — Zaradi tehničnih zaprek odpade danes film »SOS — ledena gora«, ki pa se bo nepreklicno predvajal v petek 9. t. m., na kar že danes opozarjamo.

u— **Popravek.** V našem poročilu o občnem zboru Kola jahačev in vozačev Prestolonaslednik Peter v nedeljskem »Jutru« je tiskarski škrat prav nerodno popačil ime novoizvoljenega predsednika Kola, ki se pravilno glasi: artiljerijski general P e k i č

u —**Dva pogrešanca.** Od svojega doma v Vošnjakovi ulici 17 je že pred dnevi neznano kam odšel 24 letni Danilo Havelka. Istotako je pobegnil iz Ljubljane trgovski vajenec Ladislav Ažman, uslužben pri trgovcu Mencingerju. Ubral je pot proti Kamniku, kjer ima starše, a se pri njih ni zglasil. Ažmana pogrešajo že od 18. februarja.

u— **Z britvijo si je prerezal vrat.** Na Igu si je včeraj dopoldne iz obupa prerezal z britvijo vrat 61 letni Jernej Uršič. Nesrečnemu možu je izteklo že precej krvi, preden so ga našli ljudje, ki so ga dali takoj prepeljati v ljubljansko bolnišnico. Uršič je obupal zaradi tega, ker je pred časom oddal posestvo nekemu sorodniku, pa je prejemal zdaj od posestva premalo užitka. — V bolnišnico so včeraj prepeljali tudi dve žrtvi gostilniškega pretepa, in sicer krošnjarja Tomaža S., stanujočega v Mostah, in pa delavca Pavla T., istotako iz Most. Oba sta ranjena na glavi in na rokah.

Razveselite sebe in svoje
in naročite najboljšo slovensko družabno revijo
„NAŠA POTA“
Letno 60 Din. Ljubljana, poštni predal 114.

ZVOČNI KINO »SOKOLSKI DOM« V ŠIŠKI. — Telefon 33-87
v torek, sredo in četrtek ob ½7. in ½9. uri zvečer monumentalni zgodovinski velefilm v češkem jeziku
Pasjeglavci
Dopolnilo nov zvočni tednik
Pride! Ernst Groh Pride!
PESEM O SREČI

Vedno večji postaja krog onih, ki v modri previdnosti rabijo
Doramad
radioaktivno zobno kremo
Izpolnjuje več kot obljublja!

u— **Prijeti mladi vlomilci.** V soboto je policija aretirala štiri mlade vlomilce, in sicer Viktorja K., Milana K. in brata Franca in Josipa S., ki so prodajali zlatarjem razne dragocenosti. Po aretaciji se je ugotovilo, da izvirajo predmeti, ki so jih prodajali, največ iz vloma pri arhitektu O. na Sv. Petra cesti. Pri njih so našli tudi druge zlate predmete, ki so jih ukradli vlomilci v raznih hišah. Preiskava se še nadaljuje.

u— **Drevi ocenjevalni turnir Pleskosportnega kluba v Kazini.** Udeležba za člane obvezna, gostje vabljeni. Istotam vse informacije za I. mednarodni plesni turnir, ki bo 17. t. m.

u— **Občni zbor Kluba ljubiteljev sportnih psov** bo v torek 6. t. m. ob 20. v restavraciji Zvezdi. Zanimanci vabljeni.

Danes najsenzacijonalnejši velefilm
Bombe nad Šanghajem
Boji z Japonci in banditi — Šanghaj kot je v resnici.
ZVOČNI KINO DVOR
Predstave danes ob 4., 7. in 9.
Cene 2.—, 4.—, 6.— in 8.— Din

Iz Celja

e— **Starešinska organizacija »Sloge« v Celju.** V nedeljo 4. t. m. dopoldne je bila na občnem zboru v Celjskem domu ustanovljena starešinska organizacija »Sloge« v Celju. Ta organizacija združuje v svojih vrstah abituriente, bivše člane narodni javnosti dobro znane dijaške organizacije »Sloge« na celjski gimnaziji. Naključje je hotelo, da se je ta organizacija ustanovila baš v času, ko proslavlja SJSU »Sloga« petnajstletnico svojega uspešnega delovanja. — Ustanovni občni zbor se je vršil ob lepi udeležbi in je manifestiral trdno voljo bivših »Slogašev«, sodelovati in podpirati stremljenja SJSU »Sloge«. V programu so predavanja, izleti in družabne prireditve. Na ta način se bo vzdrževal stik med srednješolci in abiturienti, ki jih veže skupna ideologija. Soglasno so bila sprejeta pravila. — Izvoljen je bil prvi odbor, ki ga tvorijo: Boris Kalan, cand. iur. predsednik; Alenka Prekorškova, uradnica, podpredsednica; Milan Orožen, stud. iur., tajnik; Ivan Šemrov, uradnik, blagajnik; odborniki: Branko Mikuletič, stud. iur., Žarko Pestevšek, stud. med., Marjan Fink, cand. iur., namestniki so: Savo Zuzić, stud. iur., Boris Misja, stud. phil., Karel Vengust, stud. iur., Daniel Kostanjšek, stud. iur.; nadzorni odbor: dr. Jože Juhart, odv. pripr., Tugomer Prekoršek, cand. iur. in Miro Černigoj, stud. iur.

e— **Opozorilo davkoplačevalcem!** — Vse imetnike obrti opozarjamo, da morajo do konca marca vložiti prijave o pridobnini. Izvzeti so samo oni rokodelci, ki ne stanujejo izven mesta, ki ne delajo s stroji na pogonsko silo in ki ne zaposlujejo več kakor dva pomočnika. Ti so glede pridobnine povšalirani in plačajo osnovnega davka letno 120 Din in za vsakega pomočnika 60 dinarjev. Četudi niso dolžni predložiti napovedi, pa jim svetujemo, da predložijo napoved, v kateri uveljavljajo svojo pravico pavšaliranja. S pridobnino je treba vložiti tudi napoved o poslovnem prometu. Vsakdo lahko od srede 7. t. m. dalje dobi natančne informacije v pisarni Okrožnega odbora obrtniških združenj v Celju, Obrtni dom.

ZVOČNI KINO IDEAL
nam danes zadnjikrat pokaže lepo in napeto filmsko delo
Izgubljene hčerke
Predstave ob 4., 7. in 9¼.
Cene 4.—, 6.— in 8.— Din

e— **O novih davčnih predpisih** bo predaval drevi ob 20. v dvorani Obrtnega doma konzulent Zbornice za TOI g. Žagar.

e— **Podružnica Narodno-strokovne zveze v Celju** bo imela ustanovni občni zbor v nedeljo 11. t. m. ob 9. dopoldne v salonu v Celjskem domu. Govorila bosta tudi delegata iz Ljubljane in Maribora.

e— **Poroka.** V nedeljo se je poročil v Ljubljani g. dr Davorin Kolšek, zdravnik in agilni sokolski delavec v Velenju, z gdč. Ružo Krešićevo iz ugledne mostarske rodbine. Čestitamo!

e— **Za kapjo je umrl** v noči na včeraj v Zavodni pri Celju v starosti 37 let trgovski zastopnik g. Franc Košič, brat režiserja g. Milana Košica. Pokojnik je bil zaveden narodnjak, blag mož in vzoren družinski oče. Zapušča ženo in 11letno hčerko. Pogreb bo v sredo ob 15.30 iz hiše žalosti na mestno pokopališče. — V celjski bolnišnici je umrl v soboto 45letni dninar Leopold Weinzerl z Brega pri Polzeli.

e— **Zborovanje celjskih krojačev.** V nedeljo 4. t. m. dopoldne je bila v hotelu »Pošti« skupščina Združenja krojačev in krojačic v Celju. Skupščino je vodil predsednik g. Ludovik Selišek, ki je pozdravil zastopnika Zbornice za TOI iz Ljubljane, g. Žagarja in zastopnika Okrožnega odbora obrtniških združenj v Celju g. Hohnjeca. Skupščina je bila zelo dobro obiskana. Pri slučajnostih je zbornični zastopnik g. Žagar podal izčrpen referat o novih davčnih predpisih in drugih obrtniških vprašanjih. Naposled je g. Bizjak poročal o konferenci, ki jo je sklicala Zbornica za TOI v Ljubljani v zadevi tvrdke Tivar. Vnela se je živahna debata in je bila sprejeta resolucija z zahtevo da se uporabijo vsa legalna sredstva proti postopanju konfekcijskih tvrdk, ki groze ugonobiti rokodelsko obrt.

e— **Mladeniči, stanujoči v Celju - mestu,** rojeni 1914. in starejši, ki se morajo predstaviti letos naborni komisiji in se želijo, četudi niso pristojni v mesto Celje, udeležiti nabora v Celju se opozarjajo na pravočasno vložitev zadevnih prošenj. V smislu § 20 začas. pravila o rekrutovanju morajo biti te prošnje vložene najkasneje do 15. aprila. Obrazci se dobe pri mestnem načelstvu (soba št. 6).

---

na Češkoslovaškem in se je sedaj končno vrnil domov.

Ni pa s tem rečeno, da je njegova pevska pot končana. Čil, čvrst, zdrav, v najlepših letih, z bogato teatrsko in pevsko izkušnjo, z zalogo 45 partij (n. pr. »Prodana nevesta«, »Trubadur«, »Aida«, »Moč usode«, »Fra Diavolo«, »Jenufa«, »Carmen«, »Cavalleria rusticana«, »Lohengrin«, »Don Juan« itd.), od katerih mnoge lahko poje v slovenskem, češkem, nemškem in italijanskem jeziku, z odličnim koncertnim repertoarjem, bi mogel postati doma in v tujini močna, izredno lahko uporabljiva pevska sila vsakega teatra. Čujem, da ga vabijo, — po izgonu vseh židovskih in inozemskih ljudi — zopet v Nemčijo, pod zanimivim pogojem, da podpiše izjavo, da je »čisto arijskega pokolenja«, kar seveda je. Vendar pa bi mnogo, mnogo rajši ostal doma, ako bi se za domačina našel na kateremkoli izmed treh glavnih naših opernih odrov primeren kotiček. Njegovo prvo in žal, edino gostovanje v »Carmen« kot Jose je bilo najavljeno za prvo predstavo te opere, a se tega prenesli brez pojasnila na drugo predstavo, na dan proslave Marije Vere, na večer precejšnjega števila drugih prireditev, na soboto Klub vsemu temu pa je bilo operno gledališče izvrstno obiskano, gosta dr. Adriana so razigrani poslušalci tako na odprtem odru, kakor pred zastorom po kvičanih aktih obsuli z najprisrčnejšim ploskanjem, cvetjem in darili in predstava »Carmen« je pod taktirko ravnatelja g. Poliča ponovno dosegla najodličnejši uspeh. G dr. Adrian partijo junaka drame, Joseja, obvlada pevski in igralski z največjo lahkoto, z intenzivno duhovno poglobitvijo, s prijetno barvanim, zelo simpatičnim tenorjem, ki se mu pozna takoj izvrstna šola, spretnost, rutina in večletna odrska praksa na velikih operah. Naše občinstvo je, kakor že rečeno, gosta sprejelo z odprtimi rokami. Zveseli se vsake dobre, prijetne izpremembe. Lahko so naši stalni igralci in pevci najodličnejši umetniki, naj bi jim ne imeli prav ničesar očitati, toda gledati leto za letom vedno iste obraze, iste krenje, poslušati leto za letom isti, pa naj bo tudi nebeški glas — to začne povprečnemu stalnemu obiskovalcu gledališč presedati, in prav nič mu ni zameriti, ako si želi mali postranski skok iz »svetega zakona«, ki ga je bil tako rekoč primoran skleniti s svojimi gledališkimi umetniki. To je pa morda tudi ena sama in edina temna stran stalnosti našega gledališkega osobja, ki ji ne vem druge pomoči, kakor večkratno gostovanje dobrih drugih pevcev. Seveda niso taka zdravila poceni, in to naj bi naši godrnjajoči gledališki obiskovalci zlasti v teh časih upoštevali. Tako, a upam, da ne drago zdravilo je bil v soboto zvečer gost dr. Adrian. Pa ne samo on. Prav z veseljem smo v vlogi Escamilla pozdravili Marijana R u š a, ki je prinesel v vlogo ropotajočega, nadutega torera nekaj zanimivih novih not ter je že ob prvem pojavu po odpeti svoji junaški pesmi bil deležen spontanega, krepkega aplavza. Prav tako je poživil predstavo g. Z u p a n z novim, krepko izklesanim Zuniga. Ostale vloge so z veliko našo umetnico go. T h i e r r y - K a v č n i k o v o na čelu zavzemali isti pevci kakor prvič. Vsekakor bi operni obiskovalci g. dr. Adriana v »Carmen« ali katerikoli drugi operi radi slišali ponovno, in jaz mislim, da bi se dalo to prav lahko doseči, ne da bi bilo potrebno preveč občutljivo puščanje krvi. —č.

Pia in Pino Mlakar sta minule dni nastopila v beograjski operi z izrednim uspehom. V »Politiki« je pisal dr. M. M.: »Njun plesni večer je ena najfinejših umenostnih manifestacij, kar smo jih imeli v Beogradu. Čista umetnost, brez vsake sence.« O sodelovanju dr. Švare, ki je spremljal umetniško dvojico pri klaviru, sodi dr. M.: »To je umetnik solidne pianistične tehnike in muzik zelo izgrajenega čuta za ritmične akcente. K divnemu uspehu Pie in Pina Mlakarja je doprinesel znaten del.« — V »Vremenu« je pisal Kosta P. Manojlović: »Vsekako je baletni večer dvojice Mlakarjev umetnostni dogodek za naše okolje; po njem si šel domov z nečim, kar se ti je dotaknilo duše. In želeli bi, da bi ta dvojica ostala pri nas in s svojimi umetniškimi sposobnostmi doprinesla k razvoju in ustvarjanju našega baleta, ki mora dobiti tudi vse svoje nacionalne odlike.«

Boža Lovrića »Kapetana Nika«, dramo, ki je o nji priobčilo »Jutro« dne 24. februarja daljši odlistek, je uprizorilo Narodno gledališče v Zagrebu. Občinstvo je sprejelo Lovrićev komad z očitnim priznanjem, kritika pa kaže deljena mnenja. Je pač domače delo: če bi bilo tuje, bi ga najbrž presojali boli dobrohotno. — »Kapetana Nika« so že prej uprizorili z lepim uspehom v Bratislavi in v Pragi (Mestno gledališče).

Povsod isto mišljenje: pomaga zares!
Prhljaj izginejo!
Lasje prenehajo izpadati!
Lasje spet rastejo!
Trilysin
BIOLOGIČNI TONIKUM ZA LASE

e— **Kino Union.** Danes ob 16.30 in 20.30 zvočna opereta »Deklica z deželo« in zvočni tednik.

e— **Žrtve nesreč.** V petek si je 9letni posestnikov sin Drago Kučiš na Humu ob Sotli pri igranju na domačem dvorišču zlomil levico. V soboto si je 20letni prevžitkarjev sin Anton Zemljak v Globokem pri Jurkloštru pri padcu na ledu zlomil desnico. V nedeljo je v rudniku Hudi jami pri Laškem zemlja podsula 34letnega rudarja Jožeta Čatra in mu zlomila levo nogo. Čater je bil tudi notranje poškodbe. Ponesrečenci se zdravijo v celjski bolnišnici.

e— **Štiri tatvine.** Tatovi koles so zopet pridno na delu. V noči na četrtek je nekdo vlomil v kuhinjo za svinjsko pičo pri gostilni g. Franca Bergerja v Tremerju pri Celju in ukradel gostilničarju moško kolo. V petek ob pol 10 dopoldne je bilo posestnikovi hčerki Pavli Tomšičevi z Ostrožnega iz veže neke hiše v Aškerčevi ul. ukradeno črno pleskano žensko kolo znamke »Puch« z evid. št. 2-87.741-5. Na kolesu sta bila pleten jerbas in ročka za mleko. V soboto je nekdo ukradel dimnikarskemu mojstru g. Antonu Košenini s Sp. Hudinje izpred neke gostilne v Gaberju rdeče pleskano kolo brez znamke s tov. št. 311.871 in evid. št. 2-87.654-5. V soboto okrog pol 12. dopoldne je nekdo izmaknil postrežnici Mariji Platuškovi iz predsobe hiše št. 5 na Masarykovem nabrežju rjav ženski plašč in jopič.

Iz Maribora

a— **Mihe Maleš razstavlja v Mariboru.** Prihodnje dni bo v veliki dvorani Kazine otvorjena razstava grafike akad. slikarja Mihe Maleša, na kateri bo umetnik s približno 400 grafičnimi primeri prikazal razvoj svojega dela od l. 1920. do danes. Razstavil bo lesoreze, linoreze, radiranke, akvatinte, monotipije, risbe itd., ki so bile razstavljene že po vseh večjih mestih v Evropi in Jugoslaviji (London, Varšava, Lodz, Praga, Firenca, Antverpen, Beograd, Zagreb, Sarajevo, Ljubljana itd.), ki pa niso bile doslej še nikdar zbrane v tako urejeno celoto kakor zdaj za Maribor. Zanimivo je, da je Maribor prvo mesto, v katerem je Maleš razstavljal (1920). Jeseni bo Maleš razstavil tudi v Ljubljani.

a— **Društvo jugoslovenskih državnih upokojencev v Mariboru** bo imelo v petek 9. t. m. ob 15. odborovo sejo v Koštomajevi gostilni v Mlinski ulici, občni zbor pa v nedeljo 18. t. m. ob 9. v mali dvorani Narodnega doma (II. nadstropje).

a— **Upokojeno učiteljstvo** bo imelo tomesečni sestanek v četrtek 8. t. m. ob 15. v Koštomajevi gostilni v Mlinski ulici.

a— **Četrti zgodovinski večer** bo v sredo 7. t. m. ob 20. v Studijski knjižnici. Poročal bo prelat dr. Kovačič o sv. Cirilu in Metodu po bizantinskih virih. Vsi člani zgodovinskega društva vljudno vabljeni.

a— **Zahvala.** Gospa odvetnika dr. Fornazariča je darovala namesto venca na grob pokojne ge. Škerlove, tašče uglednih mariborskih trgovcev gg. Pinterja in Lenarda znesek 100 Din Počitniškemu domu kraljice Marije, zakar ji izreka odbor prisrčno zahvalo!

a— **Na kožnem sejmu** je bilo včeraj prijetih nekaj prodajalcev, ki kož divjačine niso imeli žigosanih od lovskih društev, kakor je predpisano. Prvotno so domnevali, da so prinesli na trg kože divji lovci, a se je pozneje izkazalo, da so kože prišli prodajat zaprisiženi lovci iz raznih lovišč, ki imajo pravico do odstrela in smejo svobodno razpolagati s kožami.

a— **Samomor 16 letne mladenke.** Kakor smo že v nedeljo poročali, je v Gozdni ulici stanujoča 16 letna Marjeta Gufleitnerjeva izpila v samomorilnem namenu večjo količino octove kisline. Prepeljali so jo v bolnišnico, kjer je včeraj zjutraj umrla. Kaj je mlado dekle gnalo v prostovoljno smrt, do danes še ni znano.

Inseriraite v „JUTRU“

V nedeljo 11. marca
začetek novega romana
Krinka?
proti krinki

Pripovedovana z najbolj prevejanimi sredstvi senzacijske tehnike, se odigrava pred bralcem skrivnostna drama, krčevito zgoščena v nekaj dni vožnje s prekomorskim parnikom. — Pošastne, pravljične tatvine na ladji so razburkale duhove potnikov in posadke. O storilcu ni sledu. Neprijemljiv je, neviden . . . Drug sumi drugega, drug drugemu ne zaupa . . . Napetost, ki jo je dosegel pisec tega romana, je onkraj vseh primer.

Berite „Jutro“! V nedeljo dne 11. t. m.!

Banska uprava in podpiranje visokošolcev

Na zasedanju banovinskega sveta je bilo govora tudi o podpiranju visokošolcev po banovini. O stvari se je potem nadaljevala razprava tudi v nekaterih listih in zlasti med akademiki. Temeljila je v glavnem na poročilih, ki so jih o banovinskem svetu prinašali dnevniki, ki pa so bila seveda le prav kratki izvlečki. Z ozirom na to naknadno polemiko nam je poslal g. podban dr. Pirkmajer naslednji dopis:

Ker se povodom zasedanja banovinskega sveta v časopisju ni točno reproduciralа vsebina mojih pojasnil v zadevi visokošolskih podpor, oziroma ustanovitve akademske menze, vas naprošam, da objavite glavne stavke mojih izvajanj po stenografskem zapisniku. Rekel sem med drugim:

»Priznati moramo, da je cela vrsta koristnih visokošolskih ustanov (Oražnov dom, Akademski kolegij in druge institucije), ki se intenzivno prizadevajo nuditi akademski mladini možnost, da se posveti svojemu študiju. Tudi mestna občina mnogo stori. Banovina daje nad 120 dijakom štipendije od 200 do 600 Din mesečno. To je preskrba, o kateri ni mogel preje nihče niti sanjati. Kadar smo odobravali na seji banovinskega šolskega odbora prošnje, smo mogli skoro vsem ugoditi in niti 20 % prošenj ni, ki bi jih bili odklonili. Za bodoče hočemo spraviti podpore v nekak sistem na ta način, da bomo preprečili, da bi se na več straneh uživala ta dobrodelnost. Zato bo v bodoče banovina za ljubljanske akademike izdajala samo bloke, nakaznice za hrano, kakor je bilo to svoj čas urejeno na Dunaju in na drugih univerzah.

Ustanovitev posebne akademske menze je po moje mmnenju nepotrebna. Že na sejah banovinskega šolskega odbora se je o tem razpravljalo in se je misel na ustanovitev posebne akademske menze opustila radi tega, ker imamo že druge menze. Zato tudi mislim, da g. Vidmar ne vztraja pri svojem predlogu, da se ustanovi posebna akademska menza. Izrazil sem svoje mnenje, sicer pa se lahko tudi banski svet izjavi k temu vprašanju.«

K temu še pripominjam, da sem tudi jaz prvotno stal na stališču, da je treba ustanoviti posebno akademsko menzo, ter sem sam dal pobudo za tako ustanovitev že leta 1930., ko sem prejel deputacijo »Centralnega akademskega podpornega društva«. Da se je misel ustanovitve posebne akademske menze zadnje leto opustila, za to so bili odločilni finančni razlogi, ker je stal banovinski šolski odbor na stališču, da je treba danes vsa razpoložljiva sredstva uporabiti **za neposredno** pomoč visokošolcem. Ako bi hoteli ustanoviti novo menzo, bi drage investicije (oprema, lokal) ter drugi režijski izdatki porabili večji del razpoložljivih proračunskih sredstev ter bi se krog podpirancev moral bistveno skrčiti. Spričo dejstva, da imamo več dobrih javnih in tudi dijaških kohinj (Domovina, Akademski kolegij itd.), ki so že amortizirale prvotne invisticije ter morejo vsled tega ceneje obratovati, se trenotno ni lahko odločiti za novo menzo. Saj moramo vedeti, da mora vsaka ustanova — tudi če ima socialen značaj — obratovati po trgovskih načelih vsaj v toliko, da se vsi izdatki krijejo z zanesljivimi dohodki. Gotovo pa ni nikdo za to, da bi menze, ki so namenjene itak skoro izključno revnejšim slojem, obratovale z dobičkom, tudi če bi dobiček uporabljale za prehrano revnih visokošolcev, ker bi taka podpora šla na račun slojev, ki so sami potrebni pomoči.

Končno naj še navedem, da ni točno, da sem predlog člana banovinskega sveta g. Vidmarja odklonil, temveč sem dopustil možnost, da se — ako bi se na predlogu vztrajalo — o njem razpravlja, kakor o vsaki koristni pobudi. Ako bi mogli uspeti, da bi se združila naša javnost za enodušno podpiranje posebne akademske menze ter bi smeli pričakovati vso pomoč trgovskih in industrijskih krogov, kakor je bila od g. člana banovinskega sveta obljubljena, sem prepričan, da bo tudi banska uprava, ki je dosedaj letno dajala **nad četrt milijona** dinarjev za podpore visokošolcem in njihovim menzam, tako akcijo pozdravila in podprla, ne verujem pa, da bi katerakoli javna uprava mogla osvojiti predlog, da se podpore podeljujejo brez kritične ocene prošnjika.

Dr. Otmar Pirkmajer

Gospodarstvo

Krediti Narodne banke

Iz letnega poročila Narodne banke za preteklo poslovno leto posnemamo naslednje podatke o gibanju kreditov v primeri s prejšnjimi leti. Poročilo pravi, da je bilo v nasprotju z letom 1931., ko so se posojila v teku leta povečala za 616 milijonov, in z letom 1932., ko so nadalje narasla za 204 milijone, lani v teku leta zabeleženo zmanjšanje za 355 miljonov. V začetku leta so znašala menična in lombardna posojila 2457 milijonov, ob koncu leta pa 2102 milijona. Od skupnega zmanjšanja posojil v višini 355 milijonov odpade na dejansko zmanjšanje 292 milijonov, dočim je bilo 63 milijonov odpisanih zaradi dubioznosti.

Menični portfelj ob koncu leta je znašal 1809 milijonov dinarjev in je bil za 303 milijone manjši nego v začetku leta. Pri centrali in pri posameznih večjih podružnicah je bilo gibanje meničnega portfelja v zadnjih 4 letih naslednje (v milijonih Din):

	1930	1931	1932	1933
Beograd	711	805	784	636
Zagreb	171	542	577	489
Ljubljana	88	114	141	140
Novi Sad	43	66	102	104
Osijek	37	64	83	73
Sarajevo	32	58	61	66
Niš	51	56	59	53
Skoplje	71	54	52	40
Maribor	37	33	44	37
Sutotica	20	24	34	28
Cetinje	26	29	33	28

V teku lanskega leta je menični portfelj centrale nazadoval za 148 milijonov, menični portfelj podružnice v Zagrebu pa za 88 milijonov; stanje pri ljubljanski podružnici se ni mnogo spremenilo, pri mariborski podružnici pa je nazadovalo od 44 na 37 milijonov.

Od skupnega eskonta odpade največji del na denarne zavode, in sicer 1084 milijonov nasproti 1251 milijonom ob koncu l. 1932. in 1009 milijzonom ob koncu l. 1931. Na industrijska podjetja je lani ob koncu leta odpadlo 463 milijonov (predlanskim 520), na izvoznike 104 milijone (109), na uvoznike 82 milijonov (107), na obrtnike in manjša domača industrijska podjetja 30 milijonov (44) in na kmetijske zadruge 28 milijonov (28).

Lombardna posojila so v teku leta nazadovala za 52 milijonov, od 345 milijonov v začetku leta na 293 milijonov ob koncu leta. Pretežni del lombardnih posojil odpade nadalje na centralo, kjer je bilo ob koncu leta lombardnih posojil za 252 milijonov (ob koncu leta 1932. za 285); nadalje odpade na Ljubljano 14 milijonov (18), na Zagreb pa 12 milijonov (17).

Stanje Narodne banke

Najnovejši izkaz Narodne banke od 28. februarja zaznamenuje zmanjšanje zlate in devizne podlage za 6.9 na 1845.5 milijona dinarjev. Devize, ki se ne vštejejo v podlago, pa so istočasno narasle za 5.9 na 88.0 milij. Din. Kakor prejšnje mesece je tudi ob koncu februarja nazadovala rezerva kovanih novcev v niklju in srebru v blagajnah Narodne banke, in sicer za 30.8 na 287.4 milijona Din. Menična posojila so se nadalje zmanjšala za 13.1 na 1663.5 milijona Din, lombardna posojila pa za 0.6 na 295.1 milijona Din.

Obtok bankovcev se je v zvezi z ultimom povečal za 71 milijonov in je ob koncu meseca znašal 4232.7 milijona Din. To povečanje obtoka je nastopilo zaradi dvigov z žirovnih računov, kar se kaže v zmnajšanju obveznosti na pokaz za 89.0 na 958.6 milijona Din. Obveznosti po žirovnih računih so pri tem nazadovale kar za 113.6 na 383.1 milijona Dinn. Obveznosti z rokom so se le za malenkost dvignile, in sicer za 0.6 na 1079.5 milijona Din. Razmerje kritja je ostalo v glavnem nespremenjenno in znaša kritje v zlatu in devizah 35.54 odst (po zadnjem izkazu 35.55), v samem zlatu pa 33.99 odst (33.87).

Stanje na dan 28. februarja je bilo naslednje (v milijonih din: v oklepajih razlike nasproti stanju od 22. februarja): **aktiva:** podlaga 1845.5 (—6.9), od tega v zlatu 1764.8 (+0.1), v valutah 0.02 (—0.4) v devizah 80.6 (—6.7); devize, ki se ne vštejejo v podlago 88.0 (+5.9); kovani denar 287.4 (—30.8); posojila na menice 1663.5 (—13.1); lombard 295.1 (—0.6); **pasiva:** obtok bankovcev 4232.7 (+71.0); obveznosti na pokaz 958.6 (—89.0), od tega nasproti državi 6.1 (—10.1), po žirovnih računih 383.1 (—113.6), po raznih računih 569.4 (+34.7); obveznosti z rokom 1079.5 (+0.6).

Francoski uvozni kontingent za naš les

Z odlokom od 1. decembra pret. leta je francosko kmetijsko ministrstvo znižalo globalne uvozne kontingente za les za leto 1934 za 75 odst. globalnega kontingenta v letu 1933. To znižanje naj bi omejilo uvoz iz držav, ki konkurirajo francoski domači proizvodnji. Sovjetski Rusiji bo priznan letni kontingent 160.000 ton, ki se bo odvojil iz skupine A (severne države) in iz skupine C (države centralne Evrope). Avstriji je dovoljen kontingent 150.000 ton. Po informacijah Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine bo znašal kontingent za vse države za prvo polletje 1934 596.000 ton. Količina še ni točno določena, ker še niso končana trgovinska pogajanja z nekimi državami. Od teh pogajanj bo odvisno, ali bodo zvišani ali znižani kontingenti v korist ali v breme kontingentov za drugo polletje.

Po dosedanjih informacijah bi morala **Jugoslavija dobiti kontingent 12.963 ton** za vsako polletje v letu 1934. Alžirski guverner je dosedaj izdal samo 25 odst. uvoznih dovoljenj iz dovoljenih kontingentov. Odprti uvozni kontingent za leto 1934 znaša namreč 25.000 ton, t. j. 25 odst. vsega globalnega kontingenta. Razdeljen pa je takole: USA 1049 ton, Italija 692 ton, Finska 282 ton, Rumunija 5664 ton, Švedska 4505, Jugoslavija 11.930, druge države 878 ton, skupaj 25.000 ton. Ostanek kontingenta v znesku 75 odst. bo razdeljen čim bodo v Parizu končana trgovinska pogajanja z raznimi državami. Ker je francoska vlada zagotovila naši državi vseh 100 odst. alžirskega kontingenta iz leta 1933, je upravičena nada, da bo naš uvozni kontingent za leto 1934 enak kontingentu za leto 1933.

V. z.: »JUGEFA« d. d., Zagreb, Gajeva 32. Oglas je registr. pod S. br. 437 od 10. I. 1934.

Gospodarske vesti

= **Vinska razstava in sejem v Ljutomeru.** Vinarska podružnica v Ljutomeru bo priredila 20. marca vinski sejem in razstavo vina v kavarni g. Resnika v Ljutomeru. Otvoritev bo ob 9. uri. Na poskusnjo bodo prvovrstna vina iz ljutomersko-ormoškega, gornjeradgonskega in štrigovskega vinarskega okoliša. Ljutomer je že iz davnih dni znan po svoji izborni vinski kapljici, saj je Ljutomer središče vinorodnih goric med Dravo in Muro in je tudi kot križišče železnic za tako prireditev zelo pripraven. Že zaradi tega so bile dosedanje razstave dobro obiskane in tudi letos je veliko zanimanje med vinogradniki in med kupci ter drugimi interesenti. Vabijo se vsi vinogradniki iz ljutomersko-ormoškega, gornjeradgonskega in štrigovskega vinarskega okoliša, da razstavijo svoja vina, ker se bodo na ta način lahko vinski kupci prepričali o izvrstni kakovosti vseh razstavljenih letnikov ljutomerčana. Vsi vinogradniki v obmejnih okoliših, ki želijo svoja vina razstaviti, naj to prijavijo najpozneje do 11. marca na posebni prijavi ali dopisnici ali ustmeno v pisarni mestne občine Ljutomer. Istotam se sprejema tudi vino za razstavo, ki se mora poslati najpozneje do 16. marca, in sicer od vsake sorte 3 steklenice po 7/10 litra. Kdor nima primernih steklenic, jih dobi pri mestni občini Ljutomer, lahko pa pošlje tudi dva slatinščaka. Na lanski vinski razstavi je bilo mnogo vinogradnikov odlikovanih z diplomami od ministrstva za kmetijstvo, a še več jih je dobilo nagrade v orodju. Upamo, da bo tudi letos vinska razstava vsestransko ugodno izpadla. Opozarjamo vse interesente, vinske trgovce ter gostilničarje, da si ogledajo vinsko razstavo ter se sami prepričajo o izvrstni kakovosti tukajšnjega pridelka in zelo ugodnih cenah. Polovična vožnja po železnici je dovoljena za povratek. Legitimacije se dobe pri Vinarski podružnici v Ljutomeru.

= **Poučna razstava o reklami in propagandi** se bo vršila v okviru letošnjega spomladanskega velesejma od 30. maja do 10. junija v Ljubljani. Ta razstava bo pokazala način moderne propagande pri raznih narodih in bodo zastopani vsi kontinenti. Razstavi bo pa priključena še specielna razstava jugoslovenskih plakatov. Uprava ljubljanskega velesejma vabi vsa podjetja, da ji čim preje pošljejo svoje plakate in reklamni material sploh. Plakati, vsaj po 2 izvoda od vsake vrste, naj bodo kaširani na kartonu, ostali reklamni material pa po možnosti že pripravljen v razstavni namen. Sodelovanje tvrdk na obeh razstavah je brezplačno.

= **Rok za zamenjavanje bankovcev,** vzetih iz prometa, in sicer: po 50 Din z datumom 1. avgust 1914, po 20 Din z datumom 5. januar 1905 in po 10 Din z datumom 2. januar 1903 je z odlokom finannega ministra podaljšan do 31. marca 1934. Nadalje se rok ne bo podaljševal.

= **Dobave.** Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 8. t. m. ponudbe glede dobave 1900 kg žičnih žebljev, 500 kg zakovic, 2000 kg strojnega olja, 6000 komadov klingerit-kolut in 3000 komadov azbestnih kolut, 500 komadov lopat za premog, 100 komadov rudarskih zgrtal, 600 komadov žarnic, 4500 m žice, 500 kg krp in 1000 kg bombaževine za čiščenje, 4000 kg tračnikov, 150 plošč železne pločevine, 100 zavitkov vijakov, 190 kg podložnih plošč, raznega azbestnega materiala, 3 kom. jeklenih vrvi za žičarno in 2000 m jeklenih vrvi; do 15. t. m. pa glede dobave krogličnih ležajev. Direkcija državne železarne v Varešu sprejema do 14. t. m. ponudbe glede dobave 1000 kg ferosilicija, 2000 kg feromangana, 13.000 kg črne pločevine in 20 ton starega železa. Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema do 22. t. m. ponudbe glede dobave 2500 kg tračnikov in 1500 kg navadnih žebljev.

Borze

5. marca.

Na ljubljanski borzi je deviza London danes v skladu z zunanjimi tečaji popustila. Čvrstejša pa je bila deviza Berlin. Avstrijski šilingi so se v privatnem kliringu trgovali nespremenjeno po 8.90 (v Zagrebu po 8.84, v Beogradu po 8.85). Grški boni so se trgovali le v Beogradu po 35.50 in 35.

Na zagrebškem efektnem tržišču se je Vojna škoda trgovala pri mirni tendenci za kaso po 312 (v Beogradu po 314.50 in 313) in za april po 314 (v Beogradu po 312.50). Investicijsko posojilo se je nekoliko popravilo na 71 do 77 brez prometa (v Beogradu zaključek po 75). Promet je bil še v 8 odst. Blairovem posojilu po 54, v 7 odst. Blairovem po 51.25 in 50.50 in v 6 odst. begluških obveznicah po 52.

Devize.

Ljubljana. Amsterdam 2308.74 — 2320.10, Berlin 1359.03 — 1369.83, Bruselj 799.68 do 802.62, Curih 1108.35, London 173.80, 175.40, Newyork 3405.50, 3428.76, Pariz 225.85, 226.97, Praga 142.17—143.02, Trst 294.85, 296.75 (premija 28.5%), Avstrijski šiling v privatnem kliringu 8.90.

Curih. Pariz 20.3750, London 15.7250, Newyork 309.75, Bruselj 72.15, Milan 26.60, Madrid 42.10, Amsterdam 208.2750, Berlin 122.80, Dunaj 56.45, Stockholm 81.05, Oslo 79, Kobenhavn 70.20, Praga 12.8350, Varšava 58.2350, Bukarešta 3.05.

Dunaj. (Tečaji v priv. kliringu.) Beograd 11.50, London 27.47, Milan 46.27, Newyork 540.06, Pariz 35.58, Praga 21.74, Curih 174.29, 100 S v zlatu 128 S pap.

Efekti.

Ljubljana. Vojna škoda 312 den., 7% investicijsko 70 — 71, 8% Blair 53 den., 7% Blair 50.50 den., 7% Drž. hipotekarna banka 64 den., 4% agrarne 37 den., 6% begluške 52.50 den.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 312 — 315.50, za marc 313 — 315, za april 314 — 316, 7% investicijsko 71 — 77, 4% agrarne 37.50 den., 7% Blair 50.50 — 51, 8% Blair 53 — 55, 6% begluške 52 — 53.50; delnice: Priv. agrarna banka 257 bl., Trbovlje 107 — 110.

Beograd. Vojna škoda 314.50, 313 zaklj., za marc 313 zaklj., za april 312.50 zaklj., 7% investicijsko 75 zaklj., 4% agrarne 36.50 zaklj., 6% begluške 53.25, 52.75 zaklj., 8% Blair 54 bl., 7% Blair 51, 50.50 zaklj., 7% Drž. hipotekarna banka 64 bl., Narodna banka 4300 zaklj., Priv. agrarna banka 257 do 260.

Dunaj. Dunav-Sava-Jadran 13.10, Državne železnice 19, Trboveljska 12.93, Alpine-Montan. 12.25.

Blagovna tržišča

ŽITO.

+ **Chicago,** 5. marca. Začetni tečaji: **Pšenica:** za maj 87.875, za julij 87.25, za september 88.25; **koruza:** za maj 51.75, za julij 53.75, za september 55.625.

+ **Winnipeg,** 5. marca. Začetni tečaji: **Pšenica:** za maj 69.25, za julij 70.75.

+ **Ljubljanska borza** (5. t. m.) Tendenca za žito nespremenjena. Zaključena sta bila dva vagona koruze. Nudijo se (vse za slovensko postajo, plačljivo v 30 dneh): **pšenica** (po mlevski tarifi): baška, 79-80 kg po 147.50 — 150; sremska in banatska, 78-79 kilogramov po 145 — 147.50; **koruza** (po navadni tarifi): nova po 110 — 112.50; nova sušena po 122.50 — 125; nova sušena za februar 130 — 132.50; **moka:** baška »0« po 245 — 250, banatska po 255 — 260.

+ **Novosadska blagovna borza** (5. t. m.) Tendenca nespremenjena. Promet slab. — **Pšenica:** baška, okolica Novi Sad, okolica Sombor 100 — 102; srednjebaška in sremska 101 — 103; gornjebaška 102 — 104; baška potiska in slavonska 104 — 106, gornjebanatska 98 — 100; južnobanatska 96 do 98. **Oves:** baški, sremski, slavonski 52—54. **Ječmen:** baški in sremski, 64/65 kg 70 — 72; pomladanski, 67/68 kg 78 — 82. — **Koruza:** baška in sremska stara 80 do 81, baška stara, okolica Sombor 81—82; baška in sremska nova 63 — 65; nova sušena 73 — 75, banatska nova sušena 70 do 71. — **Moka:** baška, banatska »0gg« in »0gg« 177.50 — 197.50; »2« 157.50 — 177.50; »5« 137.50 — 157.50, »6« 107.50 — 117.50, »7« 75 — 85; »8« 72.50 — 75; sremska slavonska »0g« in »0gg« 172.50 — 187.50, »2« 152.50 — 167.50, »5« 132.50 — 147.50; »6« 102.50 — 112.50, »7« 75 — 85; »8« 72.50 — 75. **Otrobi:** baški, sremski 68—70; banatski 66 — 68. **Fižol:** baški, sremski 120 — 122.50.

+ **Budimpeštanska terminska borza** (5. t. m.) Tendenca prijazna, promet srednji. **Pšenica:** za marc 9.10 — 9.18, za maj 9.04 do 9.05; **koruza:** za maj 10.18 — 10.19, za julij 10.45 — 10.48.

Rokoborbe v Unionu

V dvorani Uniona so se pričele velike mednarodne tekme v rokoborbi, pri katerih sodeluje več znanih rokoborcev. V nedeljo so nastopili štirje pari.

Kot prvi par sta se borila **Jugosloven Hercog in Čehoslovak Jandera.** Hercoga je občinstvo burno pozdravilo, pa tudi Jandera je bil deležen aplavza. Hercog je tehnično boljši ter je premagal svojega nasprotnika v 2 minutah 40 sekundah z dvojnim nelsonom.

Nemec Marunke in Madžar Bognar sta absolvirala vse tri runde. Borba je končala neodločeno. Bognar se je izkazal kot zelo dober tehnik.

Neugoden vtis je napravil boj med **Rusom Abramovom in Madžarom Czajom.** Czaja si je dovolil nedovoljene prijeme ter je bil od občinstva večkrat izžvižgan. Razsodišče ga je kaznovalo z globo 500 Din ter mu zapretilo z izključitvijo pri nadaljnji borbi. Čeprav je Czaja zmagal v 18. minutah, je občinstvo priredilo ovacije Rusu Abramovu.

Tretja borba med Avstrijcem Kawanom in Avstrijcem Markom je bila tehnično zelo zanimiva. Zmagal je Kawan v 16 minutah z dvojnim nelsonom.

Nedeljsko prireditev sta zaključila **Čehoslovak Mrna in Avstrijec Bachraty.** Nasprotnika sta si enaka po tehniki in moči, vendar je zmagal Mrna v 6 minutah 30 sekundah.

Včeraj v ponedeljek je bil odmor Borbe se drevi ob 20.30 nadaljujejo z zanimivimi nastopi. Borila se bosta tudi dva Jugoslovena, in sicer **Ljubljančan Sotler,** ki bo nastopil proti Čehoslovaku Janderi ter **Hercog,** ki se bo boril z Avstrijcem Markom.

Kakor nam sporoča prireditelj ASK Primorje, so cene vstopnic znatno znižane.

Umetno življenje

Problem praspočetja — Razmerje med živo in neživo prirodo
Srce iz živega srebra

Na Dunaju je imel znani biolog prof. dr. Scheminzky predavanje, v katerem je govoril o možnosti »izdelovanja« umetnega življenja.

Problem tega izdelovanja se krije s problemom, kako življenje sploh nastaja. Prav do novejšega časa se je ohranilo staro naziranje, da nastaja samo od sebe. Ker je bilo znano, da na zemlji življenje ne biva od vselej, sta se razvila iz neštevilnih naziranj o tem vprašanju dva problemska kompleksa. Del biologov je zastopal mnenje, da so se prve klice življenja naselile na zemlji od zunaj in dejansko poznamo mikroorganizme, ki so sposobni vzdržati grozoviti mraz, brezzračnost in močno sončno žarenje vesoljnega prostora. So tudi tako lahki, da bi jih svetlobni tlak prav lahko prenašal od svetovnega telesa do drugega svetovnega telesa. Toda s tem, da preložimo nastanek življenja na drugo nebesno telo, problema nismo zadovoljivo rešili. Zato se nagiba druga skupina učenjakov k naziranju, da so prve prastanice samo zadnji člen razvoja od anorganske k organski substanci, torej mora biti že v anorganski substanci podlaga za razvoj k živemu.

Dejansko je eksperimentalno raziskovanje odkrilo polno stikalnih točk med »živo« in »neživo« naravo in v laboratoriju je iz neživih snovi sestavljalo takšne, ki so še pred kratkim nastajale kot organske samo v naravi. Emil Fischer je n. pr. umetno sestavil snov, ki je beljakovini že zelo slična, tako slična, da lahko zamenja naravno beljakovino kot hrana. Ne glede na to pa je znanost eksperimentalno dokazala neko veliko, notranjo sorodnost med živimi in neživimi snovmi.

Z neživimi snovmi je lahko posnemala oblike živih snovi popolnoma, ustvarila je umetno mikroskopsko strukturo organizmov, a obenem je lahko proizvajala tudi živo gibanje in dihalne procese z anorganskimi substancami. Predavatelj je n. pr. v filmu pokazal skoraj neverjeten, senzacionalen poskus, kako prične živosrebrna kapljica, ki se je v določenih okoliščinah dotaknemo z jekleno iglo, utripati in dobi med tem utripanjem celo prav vidno obliko srca. Drugi filmi so pokazali, kako se koščki kafre v vodi premikajo na popolnoma isti način kakor mikrobi v kaplji vode in kako posnema kaplja živega srebra v kromovi ali solitrni kislini za življenje karakteristične gibe stanic, ki jih imenujemo amebidni gibi. Biolog, ki bi mu pokazal takšen film in bi mu ne povedal, za kaj gre, bi nikoli ne dvomil, da ima tu opravek z živo substanco. Kaplje tuša v sladki vodi dobivajo oblike, ki so lastne samo sladkovodnim bitjem, v slani vodi pa posnemajo spet oblike slanovodnih organizmov.

Nešteto takšnih podobnosti je odkrila novodobna znanost in vse to vodi nujno do zaključka, da med živo in neživo naravo ni temeljnih razlik, da je vse podvrženo istim naravnim zakonom. S tega stališča je dejal prof. Scheminzki ob koncu svojega predavanja, pa nikakor ni nemogoče, da bi znanosti ne uspelo izdelovanje živih stvorov v laboratoriju.

Neznane pošasti vendarle živijo!

Lochneška uganka rešena?

Na obrežje Querquevilla pri Cherbourgu na Francoskem je morje naplavilo truplo 8 m dolge živali, ki je vzbudila velikansko senzacijo in obnovila strastne debate nedavnega časa o možnosti in nemožnosti eksistence predpotopnih pošasti. Profesor pariške naravoslovne fakultete Corbière, ki je truplo preiskal, je sicer izjavil, da pripada žival bržkone zelo redkemu plemenu kitov, ki ga je pa vendar še vedno dobiti v severnih predelih Atlantika, a tudi on ne zna pojasniti mnogih točk, ki že na zunaj ločijo to žival od kitov.

Truplo »pošasti« v razkrajajočem se stanju

Trup živali je modro sive barve in pokrit s črnim, valovitim puhom, na straneh sta dve plavuti in ena na hrbtu, vrat je prilično 1 m dolg in razmeroma tanek, a na njem sedi precej majhna glava, ki je podobna kamelji glavi z ostrimi zobmi. Takšnega »kita« svet še ni videl, pač pa so prav očitne podobnosti med to živaljo in — lochneško pošastjo, kakor so jo opisovali očividci in ki ji oficialna znanost tudi ni hotela za nobeno ceno priznati obstoja in niti ne možnosti, da gre — čeprav ne za predpotopnega zavra, vsaj za živalsko vrsto, ki je znanost doslej pač še ni utegnila registrirati.

Z najdbo čudne naplavine na querquevilleski obali pa je del srditega spora za lochneško pošast menda definitivno rešen, in sicer rešen v prilog ljudi, med njimi glasovitih učenjakov, ki so bili prepričani, da gre za neko novo, doslej neznano vrsto živali, ki so kolikor toliko v sorodu s pradavnimi zavri. Obenem pa podaja ta najdba prvi stvarni dokaz za obstoj slovite »morske kače«, ki jo je šolska znanost toliko časa zavračala v kraljestvo bajk.

Bilo bi vendarle čudno, da bi bile pošasti, o katerih nam govore nešteta poročila očividcev iz vseh časov, samo plod lažnive fantazije in avtosugestije. Saj so bili med očividci vendar tudi možje, ki niso imeli nobene koristi od tega, da bi se lagali, in ki so bili tudi dovolj hladnih možganov in bistrih oči, da bi ne postali kar tako žrtve utvar. Tudi o lochneški pošasti so trdili, da je samo plod domišljije kakšne stotine kratkovidnih in lahkovernih turistov, a ko jo je posnela, čeprav od daleč, tudi fotografska plošča, so morali njen obstoj vendarle priznati. Tedaj je zavladal izgovor, da gre pač za kakšno žival znane vrste, za kakšnega orjaškega mroža ali kaj podobnega.

Skoraj je bilo videti, da se bo ta razlaga obdržala, čeprav večni neverni Tomaži tudi niso mogli navesti nobenega stvarnega dokaza za mroža in podobne razlage. Najdba pri Querquevillu je postavila ves problem v drugačno luč. Neverni Tomaži morajo sedaj priznati, da obstojajo živali »iz kraljestva bajk«, in kakor marsikatera druga znanstvena stroka bo morala tudi zoologija pristati na to, da je beseda »nemogoče« v znanosti in v naravi zelo dvomljive vrednosti.

Pomladanski klobuk

Srebrno se bleščí ta čepica v pomladanskem soncu (Pariški model)

Revolucija in porodi

Na Dunaju zadnja leta čedalje bolj pešajo porodi. Ta pojav ni očiten samo na Dunaju, ampak tudi v drugih velemestih. Na Dunaju pa občutijo to tembolj, ker ostajajo postelje v porodnišnicah prazne, zaradi česar nameravajo ukiniti Prvo žensko kliniko, ki sta jo vodila v zadnjem času znana specialista prof. Schauta in Peham.

V žalostnih dneh dunajske revolucije pa so v statističnem uradu dognali zanimive ugotovitve. Število porodov se je naglo povečalo in pomnožilo. Izprva si niso vedeli razložiti tega pojava, potem pa so prišli stvari do jedra: na periferiji mesta, kjer so grmeli topovi in so regljale strojnice ter je porodnice obhajal strah, kakšna bodočnost jih čaka, so matere rodile 2 do 3 tedne pred časom. Ginekologi pravijo, da so predčasni porodi v dobah strahot normalen pojav. Pod vtisi duševnih razburjenj porajajo matere dva do tri tedne prej kakor normalno. Izkušnja zadnjega časa je pokazala to prav jasno.

Moškim sigurne službe!

Budimpeštanski profesor Josef Illes je nedavno sklical sestanek absolventov madžarskih visokih šol, ki so po dovršitvi študij ostali brez poklica.

Na tem sestanku so obravnavali statistiko, ki je pokazala, da je bilo v zadnjem času zaposlenih 1356 akademikov, dočim jih je ostalo brez službe še približno 1000. Večina teh, ki so bili zaposleni v zadnjem času, ima sicer provizorične službe, toda nekaj je le boljše kakor nič. Illes dela sedaj na to, da bi se preostalih 1000 akademikov zaposlilo v poljedelski stroki in pravi, da ne bo inteligentom prav nič škodilo, če se nekoliko porazdelijo na kmetih.

Na tem sestanku je bila izrečena tudi zanimiva ugotovitev, da je danes v javnih službah na Madžarskem za 30 odstotkov več žensk kakor pred vojno. Vlada, so dejali govorniki, si mora prizadevati, da bo zagotovila sigurne službe moškim, kajti šele potem se bodo ženske začele umikati iz služb, od katerih je njih življenje prav tako odvisno kakor eksistenca moških.

Voronov v Perziji

Francoski listi poročajo, da bo odpotoval prof. Voronov v najkrajšem času v Perzijo, kjer bo študiral med prebivalci skrivnostni problem dolgega življenja. V Perziji namreč življenjska doba 140 let ni nobena redkost. Sloviti pomlajevalec pravi, da ne vidi vzroka, čemu ne bi dosegli takšne starosti tudi ljudje v Evropi in Ameriki.

Davek na inozemce v Franciji propadel

Francoska zbornica in senat sta te dni zaključila razpravo o novem proračunu. V njem je bil velik kamen spotike problem obdavčenja tistih inozemcev v Franciji, ki živijo na njenem ozemlju manj nego deset let. Parlament je najprvo sprejel davek na inozemce v načelu in listi so zaradi tega poročali, da so vsi v Franciji manj nego 10 let živeči inozemci dolžni plačevati 10 odstotkov svojih stalnih dohodkov v državno blagajno. Senat pa je ta sklep razveljavil, nakar je predlog tudi v zbornici sami propadel s 378 proti 220 glasovom.

35.000 žrtev avtomobilskih nesreč

»Odbor za sigurnost« v Chicagu je ugotovil, da je bilo lani v Zedinjenih državah Amerike usmrčenih zaradi avtomobilskih nesreč 35.000 oseb. Približno milijon ljudi je bilo zaradi avtomobilskih nesreč ranjenih, med njimi je 85.000 hudo poškodovanih. Škodo, ki so jo te nesreče napravile v gmotnem pogledu, cenijo na dobro milijardo dolarjev.

Če advokat zapravi pravdo

Neki odvetnik v Dortmundu je zastopal vdovo, ki mu je zaupala svojo zadevo, tako slabo pred sodiščem, da je tožiteljica na koncu vložila tožbo proti svojemu pravnemu zastopniku. Sodišče je tožbo natančno proučilo ter obsodilo malomarnega advokata na 10.077 mark odškodnine ter na 3-odstotne obresti, ki tečejo od 15. maja 1930. Končno je advokat obsojen, da mora plačevati vdovi do konca njenega življenja vsako četrtletje 695 mark rente. Sodba je postala polnomočna v trenutku, ko jo je izreklo sodišče.

Nov roman Thomasa Manna

Pri Fischerju v Berlinu izide ta mesec drugi del Mannove trilogije »Jožef in njegovi bratje«. Imenoval se bo »Mladi Jožef«. To delo znanega romanopisca in Nobelovega laureata je prvo, ki se pojavija na berlinskem trgu po revoluciji narodnega socializma. Naznanilo romana je izzvalo v berlinskem tisku splošno začudenje.

Avtomatični stratosferni balon

V Ljeningradu so začeli graditi prvi avtomatični balon za stratosfero. Balon se bo dvignil že ta mesec in bo tako zgrajen, da bo lahko dosegel višino 40 km. Balon bo imel več gumastih krogel, ki bodo pospeševale start in gondolo, ki pa ne bo prirejena za posadko, kajti ta balon se bo dvignil v zrak brez ljudi.

V gondoli bodo samo nameščeni registrirni aparati, ki bodo beležili stanje posameznih vremenoslovnih elementov, intenzivnost kozičnega žarkovja, količino kisika v zraku itd. Poleg tega bo gondola opremljena s fotografsko kamero, ki bo avtomatično fotografirala zemljo pod balonom.

Cerro Cuerno premagan

Neka dijaška odprava s turinske univerze, ki raziskuje Ande, poroča, da se ji je zadnje dni posrečilo splezati na vršac Cerro Cuerno, ki je visok 5650 m in je doslej veljal za nepremagljivo točko najdrznejših hribolazcev.

Branjevka zadela pet milijonov

Pri žrebanju francoske Narodne loterije je zadela pet milijonov frankov srečka, ki jo je kupila neka branjevka iz Quissaca. Srečna dobitnica je živela zadnje čase v tesnih razmerah in je mati več nepreskrbljenih otrok.

Za dobro in slabo voljo

»Kaj, bivšega igralca ste nastavili za korespondenta?«

»Da, je zelo dober igralec. Imate vtis, da vedno dela.«

★

»Za majhen denar dobite pri meni lahko zanesljivo vremensko napoved za vsak dan.«

»Ali ste meteorolog?«

»Ne, revmatik.«

Z velike vojaške parade na Dunaju

Čete avstrijskih prostovoljcev defilirajo pred vlado

Žena Staviskega pod ključem

Aretirana, ko je hotela zbežati v inozemstvo — Prva sled za morilci sodnega svetnika Princeja — Skrivnostna rdeča rokavica

kj— Pariz, 4. marca.

Francoska, posebna pa pariška javnost je bila prepričana, da je afera Stavisky že prekoračila svoj višek. To naziranje pa se je izkazalo za napačno, kajti čekovna knjižica Staviskega z odrezki in imeni podkupljenih oseb je prinesla na dan niz novih senzacij. Število prizadetih, ki so prejemali od Staviskega podkupnine, je izredno veliko. Velezanimivo je tudi to, kako je prišla knjižica z odrezki nakazil policiji v roke. Neki odstavljeni kriminalni uradnik, ki je bil odpuščen pod Chiappejevim režimom, je iztaknil osebo, ki je hranila knjižico s taloni. Notranjemu ministru in dvema policijskima uradnikoma je ime te osebe znano, javnosti pa prikrito. Zaradi tega krožijo o tem skrivnostnem posredovalcu, ki je baje oseba visokega družabnega položaja, cele legende v Parizu. Drugo senzacijo pomeni aretacija bivšega uradnika v finančnem ministrstvu Guilbauja. Ribauda. Njegovo ime se je večkrat imenovalo v zvezi z afero Stavisky, toda šele zdaj je prišlo do njegove aretacije.

Vdova Staviskega roj. Arletta Simon

Najpomembnejši dogodek v razvoju zadnjih dogodkov pa je nedvomno aretacija vdove Staviskega, rojene Arlette Simon. Kriminalna policija je preverjena, da je vdova pokojnega sleparja dobro vedela za moževo početje ter se je mogoče tudi sama udeleževala njegovih manipulacij. Ni dvoma, da so ji znane vse osebe, katerih se je Stavisky posluževal, da je izvrševal svoje načrte.

Bonnevay, predsednik parlamentarne komisije, ki preiskuje vprašanje vzrokov in krivde zaradi krvavih demonstracij na Francoskem v prvih dneh februarja

V zvezi s to aretacijo je posebno značilno to, da je bila sleparjeva vdova prve dni po moževi smrti pripravljena dati neka važna pojasnila policijskim oblastim. Pa se je zgodilo, da so posegle vmes tajne temne sile, ki so ji zagrozile z umorom in z ugrabitvijo dveh otrok. Zaradi tega se je začela baviti z mislijo, kako bi zbežala v inozemstvo. Na pobeg se je tako dobro pripravila, da je prišla njena aretacija tik pred poskusom.

Da je Staviskega vdova poznala pota svojega moža, nedvomno izpričuje najdba odrezkov nakazanega denarja. Po begu Staviskega v Chamonix, je Staviska skrila vse listine, ki bi utegnile obremeniti sleparja. Izročila je knjižico z odrezki nakazanega denarja svoji sobarici, ta pa jih je zopet dala naprej in tako je prišel ta važen pripomoček policiji v roke.

Pa tudi o Staviskem samem prihajajo s tem na dan mnoga doslej nepojasnjena vprašanja. Na begu v Chamonix je spremljal Staviskega njegov osebni paznik boksar Njemen. Z njim je Stavisky zasnoval načrt pobega čez francosko mejo. Zaradi tega bo preiskovalni sodnik boksarja ponovno zaslišal, in to tembolj, ker ni dvoma, da je Njemen poučen o marsikakšni stvari, ki je trenutno še zamotana.

Francoski listi vedo povedati, da stoje v talonih čekovne knjižice Staviskega imena, ki so se doslej imenovala v javnosti z največjim spoštovanjem. Notranje ministrstvo je izdalo obmejnim organom strog nalog, naj pazijo, da kdo izmed krivcev ne prekorači državne meje. Naredba se izvaja z vso strogostjo.

Vse to je pripomoglo tudi, da s je skrivnost umora sodnika Princeja pomaknila z mrtve točke. Preiskava o umoru se gibije v štirih smereh in pravijo, da ena od njih mora prinesti uspeh. Nož, ki se je našel v bližini Princejevega trupla ob progi, je bil po najnovejših ugotovitvah kupljen v neki pariški trgovini, in sicer ga je kupil približno 40 let star moški nizke postave. Policija zasleduje v tej smeri z največjo pazljivosti in meni, da je na pravi poti.

Kriminalna policija je poleg tega predložila vrv, s katero je bilo povezano Princejevo truplo na tračnice, na ogled vsem trgovcem v Dijonu. Vsi trgovci pa so odvrnili, da ta vrv ni bila kupljena v Dijonu, ampak so jo prinesli od drugod.

Nadalje je dognano, da je sodnik Prince osebno izročil brzojavko v Dijonu, s katero je obvestil svojo ženo o srečnem prihodu. Besedilo je napisal na blanketo z višnjevo pisavo. Prince je rabil pri tem nalivno pero, ki je bilo polnjeno z višnjevo tekočino.

Tajnik Staviskega Romagnino

Našla pa se je tudi rdeča rokavica. Kakšnih 50 m od mesta, kjer je viak povozil Princeja, je ležal poleg srebrnikov, treh vozovnic in drugih papirjev rokavica rdeče barve. Ta rokavica daje oblasti mnogo misliti, kajti s pričami je dokazano, da je nosil Prince na dan umora sive rokavice. Ni torej dvoma, da je moral izgubiti rdečo rokavico eden izmed morilcev sodnika. In slednjič se je policiji posrečilo ugotoviti številko črnega avtomobila, ki se zdi detektivom sumljiv. Dotični voz pa ni bil iz Dijona in so si morilci najbrže preskrbeli vozilo od drugod, da so s tem lažje zabrisali sledove za seboj.

Spričo teh ugotovitev je najhujše obremenjen odstavljeni državni tožilec Pressard, zet bivšega min. predsednika Chautempsa. Očitajo mu, da je bil on tisti, ki je zatiral vse ovadje proti Saviskemu. Zato je bil odpuščen iz službe, s tem pa še ni končana njegova odgovornost. Prebivalstvo Pariza je prepričano, da se je šele začela.

2 Din — Jurčičeva številka „ŽIVLJENJA IN SVETA“

VSAK DAN ENA

»Zakaj prinašaš škropilnico na mizo?«
»Ker se je sodnik ubil!«

S P O R T

Teniški gimnastični večeri

Kot vsaka panoga sporta potrebuje tudi tenis gotovih gimnastičnih treningov in to pred začetkom sezone. SK Ilirija priredi za člane in prijatelje teniškega sporta gimnastični tečaj, ki ga bo vodil priznani trener g. Haftl. Prvi večer bo v sredo 7. t. m. ob 18.30 na velesejmu v paviljonu, kjer so dosedaj nogometaši trenirali. Odveč bi bilo naštevati koristi, ki jih dobiš od dobrega in strokovnjaško vodenega gimnastičnega treninga, ki se pozna baš tedaj, ko se po dolgem odmoru zopet prične tenis na prostem. Poleg treningov se bo tudi igralo v paviljonu, in sicer 3 do 4 krat tedensko. Gimnastični treningi bodo dvakrat tedensko po eno uro

Treningi so namenjeni damam in gospodom, družabnim igralcem, katerim se bo letos posvetila največja pažnja, za tekmovalce je pa udeležba obvezna Vsi oni tekmovalci, ki so v sezoni 1932. tekmovali za SK Ilirijo, se morajo zanesljivo udeležiti treninga, ker bo tudi nadaljnji trening tekmovalne vrste vodil g. Haftl Prvi večer je obenem tudi sestanek vseh igralcev v svrho razgovora za bodočo sezono, ki je tik pred vrati. Razdelile se bodo pa tudi ure za trening v paviljonu. Letošnja sezona nam obeta mnogo delovanja in razmaha. Zato računa SK Ilirija na sodelovanje vseh igralcev Gospodje in dame naj prinesejo s seboj teniške čevlje, dame lahke obleke, gospodje pa po možnosti kratke hlače in majice.

Olimpijada v Berlinu

Od Jugoslovenskega olimpijskega odbora smo prejeli naslednje: Prireditelјski odbor za XI. Olimpijado v Berlinu je pričel z intenzivnim delom. Razposlana so vabila za sodelovanje na tej Olimpijadi. Naš olimpijski odbor je sprejel povabilo, podpisano po predsedniku dr. Lewaldu ter povabilo za IV. zimsko Olimpijado, podpisano od predsednika dr. Halta Olimpijske igre se bodo vršile od 1. do 16. avgusta 1936 v Berlinu, a IV. zimske olimpijske igre od 6. do 16. februarja 1936 v Garmisch-Partenkirchenu. Naš Olimpijski odbor je ti vabili vzel na znanje ter bo delal z vsemi sredstvi na to, da bo naša reprezentanca kar najbolje pripravljena in kolikor bo mogoče mnogoštevilno zastopana.

Glede stroškov in olajšav na železnicah se je naš Olimpijski odbor informiral že sedaj, prejel pa je samo neobvezen odgovor, po katerem bo znašal strošek za osebo RM 6 dnevno (okoli 110 Din) v olimpijski naselbini, ki bo postavljena 14 km od stadiona. Zvezo z mestom bo vzdrževalo veliko število avtobusov. Vsak narod bo lahko pripeljal lastnega kuharja. Cene stanovanja in oskrbe v hotelih je predvidena na RM 8 za osebo.

Prva številka službenega mesečnika prireditelјskega odbora v Berlinu je izšla v vseh važnih jezikih, a naš Olimpijski odbor ga je odposla vsem savezom s prošnjo, da mu javijo, na kateri naslov koliko komadov in v katerem jeziku želijo dobivati ta mesečnik. V prvi številki je tudi obširen pregled o pripravah za Olimpijado v naši državi.

Naš Olimpijski odbor bo sedaj izvedel akcijo, da zainteresira za Olimpijado zlasti one sportne organizacije ki zastopajo one panoge sporta, ki do sedaj še niso bile zastopane na olimpijskih igrah. Za one vrste sportov, za katere so potrebne za treninge dvorane, se bodo storili koraki, da jim gre do na roko šolske oblasti. Zastopnik Olimpijskega odbora bo osebno informiral vse naše sportne saveze o pripravah za Olimpijado.

Vzporedno s temi pripravami se Nemčija pripravlja — z znano temeljitostjo — za zimsko olimpiado l. 1936. V Garmisch-Partenkichenu bo že za letos zgrajenih več zimskosportnih naprav, ki jih bodo takoj odprli in preizkusili. Tako je tik pred dovršitvijo velika skakalnica na hribu Gudi, kjer bodo izvedljivi skoki do 80 m. Nova olimpijska proga za bob bo otvorjena kmalu po novem letu. Razen tega nameravajo zgraditi ob Rieskem jezeru nov ledni stadion. Nemci trdijo, da imajo za l. 1936 obljubljeno v Garmischu udeležbo 16 narodov. — Olimpijski stadion v Grunewaldu bodo po zagotovilu Hitlerja in s podporo države spremenili v ogromno sportno areno za 100.000 gledalcev. Razen tega mislijo postaviti še dva posebna stadiona, za kolesarske dirke in tenis. To bo največja manifestacija za mir, pravijo sami!

Delovni klub pri LNP. Danes ob 21. seja v podsaveznem tajništvu.

Službene objave ljubljanskega podsaveza JSZS. Jutri ob 18.30 je v damskem salonu kavarne Emone redna seja uprav. odbora. Polnoštevilno!

ASK Primorje, nogometna sekcija. Od danes dalje bodo redni treningi na klubovem igrišču, in sicer vsak torek, sredo, četrtek in petek od 14.30 do 16. ure za juniorje, od 16. dalje za ligino in I. moštvo. Vsi igrači vztrajno na delo!

SK Ilirija. Plenarna seja upravnega odbora bo drevi ob 20. v damski sobi kavarne Emone z običajnim dnevnim redom. — **(Lahkoatletska sekcija).** Drevi ob 18.30 bo v telovadnici osnovne šole na Grabnu gimnastični trening in country tek. Zaradi predstoječih nastopov udeležba obvezna. — **(Hazenska sekcija).** Gimnastični treningi v telovadnici so ukinjeni. Današnji trening bo ob 17.30 na prostem. Garderoba na drsališču. Tiste, ki so ob 17.30 zadržane, imajo trening ob 18.30 istotam. Vodstvo sekcije opozarja na točnost. Ela, Elza, Boža, Nika, Poldi gotovo. Prihodnji trening bo v četrtek, v soboto in nedeljo dopoldne.

ŽSK Hermes (uprava igrišča). Danes ob 20. seja odbora uprave igrišča pri Kočarju. Vsi gotovo! — **Nogometna sekcija.** Danes od 15. naprej strogo obvezen trening vseh igračev na igrišču.

ŽSK Hermes (table-tenis). Danes ob 18.30 seja sekcijskega odbora pri »Kočarju«.

Vremensko poročilo JZSS in SPD od 5. t. m. zjutraj: Kranjska gora, Rateče — Planica: 0 stop., barometer se dviga, pooblačeno, mirno, 50 cm srenja, Vršič in Tamar 250 cm pršiča. **Bistrica, Boh. jezero:** zelo oblačno, vetrovno, južno, 50 cm srenja, smuka dobra. **Bled:** —3 stop., zelo oblačno, vetrovno, 10 cm sreža, led grapav, 15 cm debel. **Smučarski dom na Pokljuki:** —4 stop., oblačno, naletava suh sneg, smuka dobra. **Od 3. t. m. zjutraj. — Planina na Kraju:** —1 stop., oblačno, sneži, mirno, 90 cm novega pršiča, nad 3 m snega, smuka idealna, izgledi in smuka v planinah izvrstni. **Dovje—Mojstrana:** jasno, sneg deloma poledenel, smuka ugodna, smuka v planinah prav dobra. **Krvavec:** —6 stop., mirno, toplo, solnčno, lahen sever, snega približno 100 cm, idealno zglajeno, 5 cm novega pršiča, na južni strani kaša, smuka idealna, smuka v planinah zelo dobra.

Iz življenja na deželi

Iz Novega mesta

n— **Zborovanje krajevne organizacije JNS v Novem mestu** je bilo v soboto zvečer. Otvoril ga je predsednik g. Davorin Matko, ki se je v uvodnih besedah spomnil umrlih članov Splihala, Kobeta, Kokliča in Smoleta. Njegovo poročilo izkazuje 222 članov, med katerimi je 180 uradnikov in upokojencev. Daljši govor je imel delegat sreske organizacije g. dr. Režek, ki je obravnaval gospodarska in politična vprašanja v okviru dela JNS. Glede zunanje politike je omenil, da je danes Jugoslavija faktor, preko katerega se ne more nič storiti, zlasti po balkanskem paktu Pri gospodarskih vprašanjih se je dotaknil nekaterih zakonov Glede inflacije je dejal,

O Masaryku - filozofu in državniku bo predaval dr. Vašoč v torek, dne 6. t. m., zvečer ob 20. uri v Sokolskem domu.

da bi bil to nevaren eksperiment, katerega odgovornosti ne bi nihče sprejel. Po rodoljubnem govoru davkarja g Juraka se je oglasil tudi direktor gimnazije g. Vagaja, ki je naglasil potrebo večkratnih sestankov Blagajniško poročilo g. Menarda izkazuje 1386.50 Din dohodkov in 1023.50 Din izdatkov Revizor g Starklj je predlagal odboru absolutorij, ki je bil soglasno sprejet. Pri volitvah je bil izvoljen po večini stari odbor s predsednikom g. Davorinom Matkom Kot delegati v sresko organizacijo JNS pa so izvoljeni gg. Matko, Vagaja, Pavlin, Lampe, Pavčič in Mikolič.

Z Jesenic

s— **Velik zbor občinske organizacije JNS na Jesenicah** se je vršil v nedeljo dopoldne v dvorani postajne restavracije. Bil je sijajno obiskan Najbolj častno so bili zastopani obrtniki in delavci, ki se dan za dnem prijavljajo v stranko. Predsednik organizacije g. dr. Frančišek Kogoj je otvoril skupščino z lepim nagovorom. Tajnik g Leon Pibrovec je poročal, da članstvo stalno narašča in da je med letom pristopilo na novo 75 članov. Glavno delo uprave se je osredotočila na zadnje občinske volitve To delo je vodil posebni od uprave izvoljeni odbor pod vodstvom predsednika odbora g dr Obersnela Temeljite priprave za volitve so prinesle JNS sijajno zmago Skupščino je pozdravil mestni župan Jože Žabkar kot predsednik sreske organizacije JNS in v imenu sreskega poslanca ministra n. r Ivana Mohoriča, ki se zbora ni mogel udeležiti zaradi zasedanja Narodne skupščine v Beogradu Pregledno poročilo o občinskem gospodarstvu je podal mestni blagajnik g Janko Avsenik, ki je stvarno zavrnil očitke opozicije o črnih fondih, ki jih ni, pač pa so določene lepe postavke za gradnjo Gasilskega doma in mestne ubožnice, za razširjenje poslopja meščanske šole, za napeljavo vodovoda pod Mežakljo, za izpopolnitev kanalizacije, za popravo in zavarovanje mostov čez Savo na Plavžu in na Hrušici. Razvila se je o tem stvarna debata, v katero so posegli gg. Sušnik Matija, župan Žabkar, Markovič in Rabič. Pri volitvah je bil za predsednika ponovno izvoljen dolgoletni predsednik dr. Kogoj, v odbor pa 10 odbornikov, 5 namestnikov, 3 pregledniki in za sresko glavno skupščino 8 delegatov in 8 namestnikov.

Iz Škofje Loke

šl— **Obstoj meščanske šole.** V zvezi z deputacijo Škofjeločanov, ki je posetila te dni pomočnika bana g. dr. Otmarja Pirkmajerja, so se pojavile v škofjeloški javnosti vesti, da je obstoj meščanske šole ogrožen Resnici na ljubo moramo ugotoviti, da so vse te vesti izmišljene. Meščanski šoli je zagotovljen razvoj, tako da bo ta zavod po dveh letih popoln, ker se bosta postopno otvorila še tretji in četrti razred. Deputacija je obrazložila na banovini le velike težkoče, ki jih ima škofjeloška občina s sestavo letošnjega občinskega proračuna.

šl— **Obnovitev škarpe na Vincarje** je sklenila občinska uprava. Zaenkrat je na razpolago iz bednostnega sklada 8000 Din. Vsega dela pa s tem denarjem ne bo mogoče opraviti.

Iz Ptuja

j— **Uspešna intervencija sreske organizacije JNS.** Na prošnjo ptujske sreske organizacije JNS je narodni poslanec g. Petovar Lovro interveniral pri finančnem ministru zaradi podaljšanja roka za prijave biciklov, ki je bil letos zelo kratek. G. poslanec je dobil od ministra zagotovilo, da se bo rok podaljšal in je zadevna odredba za davčno upravo v Ptuju na potu. Sreska organizacija opozarja one člane, ki še niso prijavili svojih koles, da s prijavo še počakajo, dokler odredba ne bo objavljena. Davčna uprava v Ptuju je seveda morala doslej postopati po zakonu in pobirati poleg takse tudi zakonito kazen

j— **Ljudska univerza.** Prihodnje predavanje pod okriljem odbora za splošno izobrazbo trgovskega in obrtniškega naraščaja bo 7 t m ob priliki 84 letnice predsednika ČSR dr Masaryka o češkoslovaški republiki in njenem predsedniku Masaryku Predaval bo profesor Veselko. Začetek ob 20. v gremijalnih prostorih

j— **V Ptuju sta umrla mestna delavca Svenšek Jožef** 72 let star, ki se je pred kratkim ponesrečil pri delu in dobil notranje poškodbe, in Šmigoc Jožef, 60 let star. Blag jima spomin!

j— **Kino bo predvajal v sredo in četrtek ob 20. zabaven film »Taka deklica se ne pozabi«. Dodatek Ufin tednik.**

*

GORNJI GRAD. Pri naši gasilski četi se vrši samaritanski tečaj, ki ga vodi sanitetni svetnik g. dr. Rak Janko iz Gornjega grada. Zanimanje za samaritanski tečaj je prav veliko. V dolžnost nam je, zahvaliti se sanitetnemu svetniku g. dr. Raku za vso naklonjenost, ki nam jo izkazuje s poučnimi predavanji pri tečaju.

MAKOLE. Dne 25. februarja je po rani maši predaval v šoli kmetijski referent iz Maribora g. Stropnik o oskrbovanju in obrezovanju sadnega drevja in uničevanju sadnih škodljivcev. Z velikim zanimanjem so navzočni sledili dobrim izvajanjem in posegali tudi v debato. Predavatelj je dajal na vprašanja potrebna pojasnila. Takih zanimivih predavanj, v katerih aktivno sodelujejo tudi poslušalci, si še želimo. Predavatelju najlepša hvala!

PODNART. V nedeljo teden se je ustanovila v Podnartu strelska družina ob lepem številu članov. V odbor so bili izvoljeni: predsednik g. Markelj, podpredsednik g. Pogačnik, blagajnik g. Pirc in tajnik g. Molan.

ROGAŠKA SLATINA. Podružnica Družbe sv Cirila in Metoda bo imela redni občni zbor v soboto 10. t. m. ob 20. v hotelu »Pošti«. Vabljeni člani in prijatelji!

ŠT. LAMBERT. V nedeljo bo imel pri nas shod JNS naš narodni poslanec gospod Milan Mravlje. Po shodu bo občniz bor organizacije JNS. Ker je v našem kraju mnogo zavednih kmetovalcev, bomo ustanovili 11. t. m ob 14. podružnico Kmetijske družbe za Št. Lambert. Vabljeni! — Cesta Št. Lambert — Sava se gradi. Žal pa se ne bo mogla dovršiti, ako ne bo novih sredstev. Upamo, da bo dovršitev omogočena v najkrajšem času, ker je glavna prometna žila iz ljubljanske v savsko dolino. Brezposelnih je tu obilo, ki so potrebni zaslužka. Županu g Vrtačniku Ivanu in vsemu občinskemu odboru gre največja zasluga za gradnjo ceste.

Zborovanje Podpornega društva državnih in banovinskih uslužbencev

Ljubljana, 5. marca

V beli dvorani hotela »Uniona« se je v nedeljo dopoldne zbralo precej pičlo število državnih in banovinskih uradnikov k občnem zboru svojega podpornega društva. Po kratkem pozdravnem nagovoru predsednika g. Dolžana je poročal tajnik g. Markič Viktor o delu vseh odsekov, zlasti izčrpno o odseku bolniškega sklada in pogrebnega sklada. V prvem je 917 rednih in izrednih članov, v drugem pa 1295 Odbor se je zaman trudil, da izposluje znižanje bolniških taks in revizijo zdravniških honorarjev, prav tako pa ni dosegel višjega popusta pri dobavi zdravil Njegovo poročilo je izzvenelo v opravičeni graji da se državni in banovinski uradniki za društvo vse premalo zanimajo, saj vrši v vsakem pogledu veliko socialno delo, tako glede bolniškega zavarovanja kakor glede podpor tistim, ki so v stiski.

Sledilo je poročilo blagajnika Viktorja Bischofa. S prav strokovnjaškim znanjem je prikazal finančno stanje društva, ki ni kdo ve kako razveseljivo. Društvo je dalo za zdravila in zdravnike v preteklem letu 91.995 Din, za podpore 7715 Din, za posmrtnine pa 35.584 Din. Čisti prebitek znaša 105 314 Din, skupna imovina pa 352.348 Din. Te številke so jasen dokaz, da je društvo državnim in banovinskim uradnikom res potrebno, kljub temu pa, je končal poročevalec, se državni uradnik najmanj zaveda vrednosti svoje podporne organizacije.

Pri volitvah je bil z nekaterimi spremembami izvoljen stari odbor, za predsednika Dolžan Janko, za tajnika Markič Viktor, za blagajnika Bischof Viktor, za odbornike Lokar Anton, Klavora Matko, Hočevar Jože in Poje Janez. Za preglednika računov pa Česnik Mirko in Zajc Albin.

Debata se je sukala največ ob vprašanju delne reorganizacije, odnosno izpopolnitve društva. Posebno važen je sklep, da more pristopiti k društvu do 31. maja letos vsak državni in banovinski uradnik z znižano pristopnino, ki znaša 40 Din.

Trdovratni vlomilci

Kamnik, 5. marca

V noči od nedelje na ponedeljek so hoteli neki neznani vlomilci na vsak način priti do denarja Obiskali so kar dve kamniški trgovini, pa so bili povsod prepodeni. Najprej so skušali priti z dvoriščne strani v trgovino čevljev »Jadran« na Šutni. Preplezali so zidno ograjo, ko so pa manipulirali okrog vrat, so stanovalci v hiši zaslišali nenavadni šum in so jih prepodili. Čez nekaj časa so poizkusili svojo srečo pri glavnih vratih na Šutni. Pa tudi to pot so imeli smolo, da so jih domači čuli in prepodili.

Dvojna smola pa vlomilcev ni oplašila. Preselili so se kar k sosednji hiši in poizkušali okrog pol treh zjutraj napraviti neljub obisk v trgovini g. Jožka Klemenčiča st. Tudi tu so preplezali vrtni zid in dvoriščno ograjo, odprli vežna vrata, s ključem od vodovoda pa so po dolgem trudu odprli vrata v trgovino. V trgovini so se lotili blagajne, katero so s silo odprli, našli so samo nekaj drobiža. Poučeni po slabih izkušnjah zadnjih vlomov, izpraznnijo namreč kamniški trgovci vsak večer blagajne. Ko so se lotili manufakture, pa je pričel lajati domači pes ter zbudil stanovalce hiše. Ko je vlomilce presenetilo pasje lajanje in so zaslišali govorico, so jadrno pobegnili iz trgovine.

Vremensko poročilo

Številke za označbo kraja pomenijo: 1. čas opazovanja, 2 stanje barometra, 3. temperatura, 4 relativna vlaga v %, 5 smer in brzina vetra, 6 oblačnost 1—10, 7. padavine v mm, 8 vrsta padavin.

Temperatura: prve številke pomenijo najvišjo druge najnižjo temperaturo.

5. marca

Ljubljana 7, 761.8, 5.0, 87, ENE2 10, —, —; Ljubljana 13, 762.1, 5.4, 72, SE3, 10, —, —; Maribor 7, 763.1, 2.0, 90, NW2, 10, 0.1, dež; Zagreb 7, 761.9, 4.0, 85, NE7, 10, —, —; Beograd 7, 761.0, 0.0, 80, ESE3, 10, —, —; Sarajevo 7, 760.7, 1.0, 90, NE2, 10, 6.0, dež; Skoplje 7, 757.3, 2.0, 75, W3, 10, 4.0, dež, sneg; Split 7, 752.2, 9.0, 60, NE7, 10, —, —; Kumbor 7, 750.6, 13.0, 40, ENE2, 10, —, —.

Temperatura: Ljubljana —, 3.6; 5.6, —; Maribor 9.8, 2.0; Zagreb 10.0, 4.0; Beograd 7.0, —0.1; Sarajevo —, 1.0; Skoplje 11.0, 2.0; Split 12.0, 8.0; Kumbor —, 13.0.

"Čudež! tega kurjega očesa ni več!"

Saltrat Rodell, ta kisikova kopelj, omehča kurja očesa tako, da jih lahko odstranite s korenino vred. Za vedno so prenehale vse bolečine in nevarnosti. Saltrat Rodell izloča kisik ter ustvarja mlečno kopelj, ki odstranjuje kurja očesa, zdravi oddrgnjena mesta ter odpravlja otekline v toliki meri, da lahko nosite obuvalo manjše številke. Saltrat Rodell se prodaja po neznatnih cenah v vseh lekarnah, drogerijah in parfumerijah.

BREZPLAČNO. Na podlagi posebnega dogovora z izdelovatelji lahko sedaj vsak čitatelj tega lista dobi brezplačno zadostno količino Saltrat Rodella. Pišite še danes. Ne pošiljajte denarja. Naslov: M. Neumann, service 10-C., Zagreb, Boškovčeva ulica 14.

Sokolstvo

Spominski zlet sokolstva v Kolinu

Svoječasno smo že poročali o 50letnici sokolskega naraščaja, ki je prvikrat pričel telovaditi pod vodstvom br. A. V. Pragra, tedanjega društvenega načelnika v Kolinu. Br. Pragr, ki danes starostuje Tyrševi župi, lahko z veseljem in ponosom gleda na svoje veliko delo. V spomin 50letnice ustanovitve sokolskega naraščaja priredita župi Tyrševa in Denisova ob sodelovanju raznih drugih sokolskih društev spominski zlet v Kolinu 2. in 3. junija 1934. Zletni dnevi pa se dejansko prično že 6. maja, ko bo politelo šest naraščajskih stafet iz šestero sosednih župa v Kolin. Pri njih bo sodelovalo okrog 2500 naraščajnikov in naraščajnic. Prvi zletnie dan, 2. junija bodo v Kolinu velike tekme naraščaja iz Tyrševe, Denisove, Havličkove, Orlicke, Podkrkonoške in Vzhodnočeške župe. Naraščajske vrste in poedinci bodo tekmovali v višjem in nižjem oddelku ves dan, zvečer pa bo v Sokolskem domu društva Kolin velika naraščajska akademija izbranih vrst. Glavni zletni dan bo 3. junija, ko bo sodelovala na zletu poleg naraščaja tudi deca ter članstvo. Mogočen sprevod po mestu in javna telovadba popoldne bo lepa manifestacija sokolskega dela, istočasno s proslavo 50letnice naraščaja pa bo združena tudi 50letnica obstoja Tyrševe župe, najstarejše v češkoslovaškem Sokolstvu. Župni zlet, 33. po številu, se bo vršil 9. in 10. julija istotako v Kolinu ob sodelovanju vsega članstva Tyrševe in Denisove župe ter prostovoljnem sodelovanju društev iz Vzhodnočeškega sokolskega okoliša. Na sporedu so tekme, akademije in javne telovadbe oba slavnostna dneva.

Češkoslovaško Sokolstvo se namerava letos udeležiti obeh pokrajinskih zletov jugoslovenskega Sokolstva v Sarajevu in Zagrebu ter mednarodnih tekem FIG v Budimpešti. V ta namen je bila pri predsedništvu ČOS osnovana posebna izletna komisija, ki bo imela poskrbeti, da bodo vse ekspedicije izpadle v redu. Predsedništvo je delegiralo vanjo poleg I. podstaroste br. Truhlaža še br. Vondraka in Kudelo, načelništvo članov načelnika dr. Klingerja in Havla, načelništvo članic načelnico Provaznikovo in Malo. Ostali člani komisije bodo iz železniškega, stanovanjskega, finančnega in zdravstvenega odseka ČOS. Kolikor je dosedaj znano, se letos češkoslovaški naraščaj ne bo udeležil iz gospodarskih razlogov izletov v Jugoslavijo.

Ukrajinsko Sokolstvo za mejami. Kakor ruski Sokoli, so se razšli za časa prevrata v Rusiji tudi mnogoštevilni ukrajinski Sokoli in ustanovili širom Evrope svoja sokolska društva. Največ ukrajinskih emigrantov prebiva sedaj v Češkoslovaški, kjer imajo svojo sokolsko zvezo s sedežem v Pragi. Vendar pa dosedaj ukrajinsko Sokolstvo še ni tako organizirano, da bi lahko pristopilo k Zvezi Slovanskega Sokolstva. Zadnja glavna skupščina, ki se je vršila ob navzočnosti zastopnikov ČOS v Pragi, je izbrala za letos sledeče vodstvo te organizacije: starosta je br. Platon Cisar, njegov namestnik br. Vasil Prohoda, tajnik br. Vladimir Daragan, načelnik Oleksa Hmeljovski, načelnica s. Irena Kosacka in prosvetar br. Mikola Masinkjevič. Za častnega starosto je bil izvoljen br. Ivan Boberski, ki živi izven Češkoslovaške ter še vedno budno spremlja delo ukrajinskega Sokolstva, ki mu je bil ustanovitelj in duševni vodja.

Za starosto češke sokolske zveze ameriške je bil izvoljen br. Karel Prchál, starešina sokolskega društva Tabor v Bervinu. Kot zvezni tajnik bo deloval v bodoče br. Jar. Košař in načelnik Jarka Jelinek, ki je istočasno tudi načelnik Zveze čeških in slovaških Sokolov ter Zveze slovanskega sokolstva v Ameriki. Na mesto odstopivšega staroste br. Čermaka, enega prvih sokolskih pionirjev v Ameriki, je stopil nov mož, poznan sokolski delavec br. Prchál, ki bo gotovo vodil organizacijo v duhu svojega prednika.

Težkoče ameriškega sokolstva. Dočim je bil pred svetovno vojno in še nekaj let po njej pritok izseljencev raznih slovanskih narodov precej močan, je po znanih prepovedih ameriške vlade znatno ponehal Poprej so sokolska društva vedno dobivala svež pritok sil in so v delovanju kazala napredek i po številu članstva, i po kakovosti dela Ko pa je pritok ponehal, so bila društva navezana zgolj na članstvo, ki je že bilo v Ameriki. Znana pa je stvar, da se je pričela mladina, potomci starejših priseljencev, v zadnjih letih zelo hitro amerikanizirati in je seveda prevzela kot medsebojni občevalni jezik v veliki meri angleščino. Zato obstoji za vse slovanske organizacije brez izjeme v Ameriki opasnost, da jim bo sčasoma zmanjkalo članstva, saj starejši polagoma odmirajo, mladina pa se vedno bolj spaja z ostalim prebivalstvom, ki uporablja angleščino kot občevalni jezik. Nastopa vprašanje, če ne bo celo potrebno, da se polagoma uvede tudi v razna društva angleščina. Razmišljuje se celo, da se ustvari angleška sokolska terminologija, samo da se ohrani članstvo skupaj. Da je temu tako naj služi kot dokaz, da je Zveza slovaških sokolskih društev sklicala zborovanje, kjer bodo pretresali to perečе vprašanje.

Prirodne in druge zanimivosti okrog Vidma in Dobrepolja

Videm - Dobrepolje, v marcu

Naši dolini niso zastonj nadeli lepega imena Dobrepolje, saj je res obdana s samimi prirodnimi krasotami. Po sredini je krasna ravnina, okrog in okrog pa hribovje, od koder so krasni razgledi poti Ljubljani, Ribniški dolini in daleč na dolenjsko stran. Imamo tudi mnogo podzemeljskih jam, kakor podpeška, ki ima krasno podzemeljsko jezero. Njej podobna je kompoljska, ki ima komaj 500 m od vhoda veliko jezero, v katero se steka podzemeljska reka s krasnimi slapovi. Nad vse zanimiva je tudi tekavška jama nad vasjo Kompoljem in Bruhanjo vasjo. Dohod je lahak. Ta jama je služila okoliškim prebivalcem za skrivališče, kadar so se Turki pojavili v naših krajih. Je ponekod celo 10 m visoka, zelo široka, z mnogimi krasnimi kristalnimi kapniki in po dolžini do sedaj še ne preiskana. Zato je priporočljivo, da jo preiščejo osebe, ki se za to zanimajo, saj utegnejo v njej odkriti marsikaj važnega. Gotovo se bo še kaj našlo iz časov skrivanja. Seveda imamo še mnogo drugih jam in smo z merjenjem dosegli že nad 500 m globočine.

Poleg vseh teh naših prirodnih krasot smo pa vendar še nepoznani. In tudi pri nas bi se marsikdo počutil v poletnem kakor zimskem času prav prijetno Poleg opisanih krajevnih zanimivosti imamo tudi lepe gozdove v neposrednih bližinah vasi s prav lepimi sprehodi. Da bi pa ne bilo morebitnim našim obiskovalcem preveč dolgočasno, smo preskrbeli, da jih bomo zabavali. Pred kratkim smo ustanovili Glasbeno društvo Dobrepolje na pihala, sestavljeno iz samih kmečkih fantov, ki so kljub umornemu delu žrtvovali vsak svoj prosti čas samo za izobrazbo v godbi in v prav kratkem času toliko napredovali, da bodo kmalu javno nastopili. Da je bil dosežen ta uspeh, gre zahvala kapelniku Tislju Janku, predsedniku Babiču Juliju iz Kompolj, kakor tudi podpredsedniku Žnidaršiču Janezu in vsemu odboru, da so v tej krizi pripomogli k nabavi instrumentov. Zahvala tudi članom in dobrepoljskim mamicam in gospodarjem za pomoč. Kadar bo naša vrla godba nastopila, povabimo k nam vse, ki so dobre volje. Spoznali boste naše prirodne krasote in potem se boste še pogosto vrnili med nas.

Repertoar

DRAMA.

Začetek ob 20.

Torek, 6.: Gospodična. A.
Sreda, 7.: Visoška kronika. Izven.
Četrtek, 8.: Konec poti. Četrtek.

OPERA.

Začetek ob 20.

Torek, 6.: Carmen. B.
Sreda, 7.: Jenufa. Sreda.

★

Dramizacija Tavčarjevega romana »Visoška kronika«, ki je doživela pri premieri popoln uspeh, se ponavlja jutri, na kar opozarjamo vse one, ki niso utegnili prisostvovati premieri.

Sherriffova vojna drama »Konec poti« je na repertoarju vseh svetovnih odrov in je dosegla pri letošnji ponovitvi popoln uspeh. Zaposleni so v njem naši najodličnejši predstavniki moškega ansambla.

Drama pripravlja Nučičevo veseloigro v dveh dejanjih »Beograd nekdaj in sedaj« v režiji g. Krefta, in dramatizacijo Dostojevskega romana »Bratje Karamazovi«. Roman je dramatiziral režiser g. Ciril Debevec, ki delo tudi montira na oder. Za Velikonočne praznike se ponovi Gregorin - Tominčev vasijon »I. N R I.«

Bizetova »Carmen« z gospo Thierry-Kavčnikovo v naslovni vlogi, in z g. Marčecem kot Josejem je nanovo naštudirana in zrežirana.

A. Christi: 70

SKRIVNOST EKSPRESNEGA VLAKA

Roman

»Zelo čudno. Takih stvari ni moči razložiti. Da, res — neka malenkost me je takrat navdala z resnimi dvomi o pravilnosti mojih domnev. Vaš tajnik je vidno šepal — baje zaradi rane, ki jo je dobil na vojni. O markizu sem pa dobro vedel, da ne šepa. Tega si dolgo nisem mogel pojasniti. Nekega dne mi je pa gospodična Lenox Tamplinova po naključju povedala, da so se kirurgi v bolnišnici njene matere zelo čudili Knightonovi šepavosti. To je kazalo, da utegne biti njegova telesna napaka samo pretvara. V Londonu sem poiskal tistega kirurga in dobil od njega nekaj strokovnjaških pojasnil, ki so me potrdila v mojem mnenju. Kakor se morda spominjate, sem vpričo Knightona omenil tega zdravnika. Po pameti je bilo pričakovati, da bo Knighton pri tej priliki povedal, da je prav ta kirurg zdravil tudi njega. On pa tega ni storil, in s to neznatno okolnostjo je bila veriga mojega suma proti zločincu sklenjena. V nameček mi je prinesla še gospodična Greyeva izstrižek iz časnika, iz katerega sem zvedel, da so bili ob času Knightonovega bivanja v bolnišnici tudi lady Tamplinovi ukradeni dragulji. Ko sem ji pisal iz hotela ‚Ritz' v Parizu, se je menda prvikrat zavedela, da hodiva po isti sledi. Veliko truda me je stalo, a nazadnje sem vendar dobil, česar sem iskal — to je, zanesljiv dokaz, da je prišla Ada Masonova šele zjutraj po umoru v hotel in ne že prejšnji dan.«

Moža sta dolgo molčala. Nato je milijonar iztegnil roko preko mize in jo podal Poirotu. »Lahko si mislite, koliko to pomeni zame, Poirot,« je rekel globoko ganjen. »Jutri zjutraj vam pošljem ček, a noben ček na svetu ne bi mogel izraziti hvaležnosti, ki jo čutim do vas. Velik mož ste, Poirot, in pri tem ostane.«

Poirot je vstal.

»Hercule Poirot sem, nič drugega,« je rekel skromno. »A kakor ste pravkar rekli, po svoje sem res velik mož, takisto kakor vi. Iz dna srca me veseli, da sem vam mogel pomagati!«

V hotelski veži je srečal častitljivega Papopoula in njegovo Zijo.

»Mislil sem, da ste že odpotovali iz Nizze, Poirot.« je zamrmral Grk, ko je segel detektivu v prisrčno iztegnjeno desnico.

»Posli so me prisilili, da sem se vrnil, dragi Papopoulos.«

»Posli?«

»Da, posli. In ko že govoriva o poslih — upam, da se je vaše zdravje zboljšalo, Papopoulos?«

»Hvala Bogu. Tako sem se popravil, da se jutri vrneva v Pariz.«

»Imenitno, to me veseli! Upam, da tistega ogrskega državnika na razpoloženju niste spravili popolnoma na nič.«

»Jaz?«

»Slišal sem, da ste mu prodali čudovit rubin, ki ga nosi zdaj — čisto med nama! — plesalka Mirelle.«

»To bi utegnilo biti res,« je zamrmral Papopoulos.

»Rubin, ki je baje podoben slavnemu ‚ognjenemu srcu'.«

»Nekoliko,« je malomarno rekel Grk.

»Velik poznavalec draguljev ste, Papopoulos! Ne morem se utolažiti, gospodična Zia, da se že vračate v Pariz. Upal sem, da bova še kaj pokramljala — zdaj, ko so moji posli opravljeni.«

»Ali je dovoljeno vprašati, kakšni so bili ti posli?« je dejal Papopoulos.

»Zakaj pa ne? Pravkar se mi je posrečilo, da sem nataknil markizu jeklene zapestnice.«

Papopoulove oči so se sanjavo zazrle v daljavo.

»Markiz, markiz!« je zamrmral. »To ime se mi zdi nekam znano. A ne — res se ne morem spomniti, kje bi ga bil slišal.«

»Verjamem, da ne,« je rekel Poirot. »‚Markiz' je ime zelo nevarnega hudodelca in tatu draguljev. Kako bi se bili mogli kdaj srečati z njim. Posebno še, ker je bil pravkar prijet zaradi umora gospe Ketteringove.«

»Kaj pravite! To je pa res zanimivo!«

Poslovili so se kar najvljudneje, in ko je bil Poirot tako daleč, da ga ni mogel več slišati, je rekel Papopoulos svoji hčeri:

»Zia, ta človek je vrag.«

»Meni ugaja.«

»Ugaja tudi meni,« je priznal Papopoulos. »A vrag je vendarle.«

36. POGLAVJE

Ob morju

Čas, ko mimoze cveto, je bil minil. Rdeče geranije so se vzpenjale okoli vile lady Tamplinove, in bujne nageljnove gredice so puhtele svojo težko, omamno vonjavo proti hiši. Sredozemsko morje je bilo bolj višnjevo ko kdaj. Poirot je sedel z Lenoxo Tamplinovo na verandi. Pravkar ji je bil razodel skrivnosti tega čudnega človeka. Lenox je z napeto pozornostjo in mračnim obrazom poslušala njegove besede.

Ko je končal, je rekla: »In Derek?« Nič drugega ne.

»Včeraj so ga izpustili.«

»Odpeljal se je. V St. Mary Mead?«

»Da, v St. Mary Mead.«

Po kratkem premolku je dekle trmasto dejalo:

»Mislila sem, da ni Katarini nič do Dereka. Zmotila sem se.«

»Nikomur se ni zaupala.«

»Meni bi se bila lahko,« je rekla Lenox, in v njenem glasu je razločno zazvenela trpkoba.

»Da,« je resno rekel Poirot. »Vam bi se bila lahko zaupala. A Katarina je prebila večino svojega življenja ob tem, da je poslušala druge, in ljudem, ki so vajeni poslušanja, se nerad razveže jezik; vse svoje skrbi in radosti ohranjajo zase in se ne zaupajo nikomur.«

»Neumnica sem bila,« se je obtožila Lenox. »Mislila sem, da je zaljubljena v Knightona. Pa bi bila lahko bistreje pogledala. Najbrže je bila misel hči želje. — — A pustiva to.«

Poirot jo je prijel za roko in jo prijateljsko stisnil. »Glavo pokoncu, mademoiselle,« je rekel z mehkim glasom.

Lenox se je srepo zagledala na morje, in tragična lepota ji je za trenutek oblila nemikavni, strogi obraz.

»Moj Bog,« je rekla nazadnje, »morda je bilo le prav tako. Premlada sem za Dereka; ta človek je deček, ki ne bo nikoli odrasel. Njemu je treba madone.«

Spet sta dolgo molčala. Nato se je Lenox v nenadnem nagibu obrnila k detektivu. »A pomagala sem vam, jelite, gospod Poirot?«

»Da, vam sem dolžnik za prvo slutnjo resničnega stanja stvari — takrat, ko ste mi rekli, da ni neogibno, da bi moral biti morilec kdo izmed potnikov v vlaku.«

Lenox je globoko zasopla.

»To me veseli. Vsaj nekaj!«

V dalji se je oglasil zategnjeni žvižg lokomotive.

»To je tisti prekleti ‚sinji ekspres',« je rekla Lenox. »Vlaki so nekaj pošastnega, kaj ne, Poirot? Ljudi morijo v njih, oni pa vozijo dalje, kakor terja vozni red... Moj Bog, kake neumnosti klatim!«

»Vem, kaj mislite, draga gospodična. Življenje je vlak. Zmerom dalje gre, in dobro je, da gre dalje. Vi, prijateljica, ste še mladi in imate krasno pravico mladosti, da se smete voziti skozi življenje z izletniškim vlakom in izstopati, kjerkoli vas je volja. A tudi za vas pride čas, ko bo vaše življenje podobno ‚sinjemu ekspresu'.«

»Morda bo vozilo tudi mene v nesrečo in zgodnjo smrt.«

»Ne, pripeljalo vas bo na vedre obale, k možu, ki vas bo imel rad.«

»Odkod veste?«

»Ali se upate dvomiti o mojih besedah?« je zarjovel nanjo, tako divje, da ga je prestrašeno pogledala.

A njegove oči so postavljale njegov glas na laž. Hercule Poirot v tem trenutku ni imel mačjih oči, ampak človeške oči, polne dobrote, pameti in smehljajočega se razumevanja.

»Imejte zaupanje v papana Poirota. Poirot vse ve. Njegov poklic je tak.«

KONEC.

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 2.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo služb. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.—. Dopisi in ženitve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 2.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 2.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—.

Mali oglasi

Ponudbam na šifre ne prilagajte znamk! Le, če zahtevate od Oglasnega oddelka »Jutra« odgovor, priložite **Din 3.- v znamkah.**

Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vposlati v pismu obenem z naročilom, ali pa po poštni položnici na čekovni račun, Ljubljana štev. 11842, sicer se zaračuna k zgoraj navedenim pristojbinam še manipulacijska pristojbina Din 5.—.

Vsa naročila in vprašanja, tičoča se malih oglasov, je naslavljati na: Oglasni oddelek „Jutra", Ljubljana.

Pouk

Beseda 1 Din. davek 2 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din. Dijaki 12 Din

Akademik poučuje nemščino in tudi vse predmete srednje šole. Ura 8 Din. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 7777-4

Reven akademik inštruira za obranjene sukanje ali obleko. — Dopise prosi na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Uspeh«. 7808-4

Službo dobi

Beseda 1 Din. davek 2 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Brivski pomočnik mlad, dober delavec, dobi takoj stalno službo z vso oskrbo v hiši. Drugo po dogovoru. Petković, Domžale. 7772-1

Natakarico dobro moč, event. začetnico, čedne zunanjosti, pošteno, z 2000 Din kavcije sprejmem. Predstaviti se je v gostilni Lap v Litiji. 7807-1

Dobro šivilio sprejmem na dom. Naslov v oglasnem oddelku Jutra 7765-1

Kot učenko v trgovino sprejmem zdravo in pošteno deklico. — Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 7800-1

Natakarica mlada, spretna in lepe zunanjosti, dobi takoj mesto Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 7788-1

Mlajšo prodajalko sposobno za trgovino pohištva, sprejme mizarstvo »Sava«, Miklošičeva cesta 7804-1

Humorista iščemo za večerne nastope. Oni, ki obvladajo katerikoli muzikalni instrument, imajo prednost. — Istotam sprejmemo tudi dobro **planistinjo ali pianista** Prijave do 9. t. m. na ogl. oddelek »Jutra« pod šifro »Humorist«. 7815-1

Službe išče

Beseda 50 para, davek 2 Din. za šifro ali dajanje naslova 3 Din. Najmanja znesek 12 Din.

Šofer absolutno trezen, vešč vseh popravil išče službo na taboj. Cenj. ponudbe na Karl Klampfer, Sv. Lovrenc na Pohorju. 7463-2

Ia strojnik izprašan, izučen ključavničar, elektromonter, železostrugar itd., išče stalno zaposlenje. — Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod značko »Izprašan«. 7760-2

Dekle pošteno in simpatično, vešče vseh gospodinjskih del in šivanja, z daljšo prakso kot prodajalka, želi mesto prodajalke v branjarij, trafiki ali kot natakarica. Cenjene ponudbe prosi na podružnico »Jutra« v Novem mestu pod »Zanesljiva«. 7750-2

Trgovski sotrudnik izvežban v manufakturi, prodaji čevljev in galanteriji, išče brezplačno mesto v Ljubljani, v svrho obiskovanja araščerskega tečaja. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 7780-2

Mesto oskrbnika na večjem vinogradnem in sadjarskem posestvu, ali mesto v kletarskem podjetju, želi mlajše moč s srednjo stroko izobrazbo in večletno prakso v tu in inozemstvu. — Vojaščine prost. Ponudbe na podružnico »Jutra« v Mariboru pod šifro »Strokovnjak«. 7797-2

Vajenci-ke

Beseda 1 Din. davek 2 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din

Kuhinjsko učenko za šest mesecev sprejme hotel »Meran« v Mariboru 7796-44

17letno dekle želi vstopiti kot učenka v večjo manufakturno ali specerijsko trgovino. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 7798-44

Mesar. vajenca z vso oskrbo v hiši sprejmem takoj. Naslov v ogl. oddelku »Jutra«. 7799-44

Prodam

Beseda 1 Din. davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Zaprt voz moderen, dobro ohranjen (brougham) prodam. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 7763-6

Avto, moto

Beseda 1 Din. davek 2 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Auto Fiat 509 štirisedežen, v dobrem stanju, zelo ugodno naprodaj v garaži Draga Gušti n, Kapiteljska ulica štev. 3. 7787 10

Kolesa

Beseda 1 Din. davek 2 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Moško kolo dobro ohranjeno kupim. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Takoj plačam«. 7791-11

Kolo dobro ohranjeno kupim. — Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Moško kolo« 7812-11

Kupim

Beseda 1 Din. davek 2 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Plinske ali vodovodne cevi stare, v premeru okoli 70 mm, kupim približno 100 metrov. Ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod šifro »Cevi«. 7767-7

Elektroštevec 380 voltov, 20—50 amper, rabljen a dober — ter **transmisijo** 80 mm premera, 10 m dolžine, z jermenico 2 m, kupim. — Prodam pa **suh les** hruška, javor, deske in plohe. G. Oblak, žaga, Logatec. 7752-7

Pisalno mizo dobro ohranjeno — ter **pisarniško omaro** z rolojem, kupim. Ponudbe na ogl. oddelk »Jutra« pod »Pisarna«. 7762-7

Skladiščne sode rabljene, od 10—80 hl, do 2 vagona kupim. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra« 7764-7

Kapital

Beseda 1 Din davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Hranilne knjižice kupujemo in prodajamo — ali damo na iste posojilo. Kulantni pogoji.

»Pučka štedionica«, Zagreb. Naš zastopnik za dravsko banovino: Rudolf Zore, Ljubljana, Gledališka ul. 12 86-16

Vložno knjižico Kmetske posojilnice, Zadružne gospodarske banke ali Ljubljanske kreditne banke, do 100.000 Din, kupimo. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Vloga«. 7784-16

Dobrosrčno damo prosi poštena gospa, ki se nahaja v trenutni zadregi, za 4000 Din posojila, proti prvovrstnemu jamstvu in obrestim. Cenj. dopise na oglas. oddelek »Jutra« pod »Zaupanje«. 7790-16

Hranilne knjižice Ljudske posojilnice kupim Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Denar« 7805-16

Vlogo Kredit. banke 50.000 Din, prodam proti takojšnjemu plačilu. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Vloga« 7800-16

Posest

Beseda 1 Din. davek 2 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Stanovanja prodamo v solastnini proti plačilu v gotovini. Stavbna zadruga, Ljubljana, poštni predal 307. 77-20

Enodružinsko hišo kupim na zahodnem delu Ljubljane za ceno 100.000 Din. Polovico plačam v gotovini. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Brez posredovalcev«. 7758-20

Hišo ali vilo v Ljubljani kupim z vložno knjigo Zadružne gospodarske banke. — Nujne ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod značko »Do 300.000 Din«. 7782-20

Modni kamgarn sportni ševjot za fine obleke
Velika izbira
Ugodne cene
R. MIKLAUČ
Pri škofu, Ljubljana
2772

Vilo pri Rog. Slatini z majhnim posestvom proda Ivan Roje, Ormož. 7758-20

Za knjižice Kmetske posojilnice prodam posestvo z gostilno in trgo. v letoviškem kraju blizu Ljubljane. Dopise na oglasni oddelek »Jutra« pod »Ureditev kopališča«. 7611-20

Naprodaj: Dvonadstropna nova trgovska hiša z več lokali in stanovanji, komfortna, na zelo prometni cesti blizu centra, ob cestni železnici. Vila z velikim vrtom, lepo urejeno, z 2 stanovanji, na Mirju, za 360.000 Din. Komfortna vila s 3 stanovanji, centralno kurjavo, verando, teraso, vrtom, blizu tobačne tovarne, za 550.000 Din. — Naprodaj še več drugih posestev, tu in izven Ljubljane. Poizve se v Realitetni pisarni društva hišnih posestnikov, Ljubljana, Selenburgova ulica štev. 6. 7776-20

Vrednote

Beseda 1 Din. davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Vsakovrstno zlato kupuje po najvišjih cenah **ČERNE — juvelir** Ljubljana, Wolfova ulica 3

Pohištvo

Beseda 1 Din. davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Novo spalnico 9 komadov za 1600 Din prodam. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 7781-12

Lokali

Beseda 1 Din davek 2 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Hotel z gostilno in kavarno ugodno prodam, eventuelno kavarno oddam tudi v najem. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 7466-19

Dvorišči lokal 8.00 × 5.10 velik, takoj oddam ob Gosposvetski c. št. 12. Poizve se istotam v I. ali II. nadstropju. 7811-19

Trgovino z mešanim blagom, na deželi, radi bolezni prodam. Mesečni promet 30.000 Din. Potreben kapital v gotovini 30.000 Din, ostalo po dogovoru. — Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Trgovina«. 7751-19

Gostilno na prometni točki sredi mesta oddam s 1. aprilom Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 7792-19

Pridelki

Beseda 1 Din. davek 2 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Orehe po Din 7.50 kilogram — **krompir** po 75 par kilogram — in **sadna drevesa** dobite pri Kmetijski družbi v Ljubljani. 7388-33

Hmelovke ima naprodaj Uprava veleposestva Krumperk, pošta Dob pri Domžalah. 7248-33

Stanovanje odda

Beseda 1 Din. davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Štirisob. stanovanje s pritiklinami oddam s 1. aprilom. Ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod šifro »Poleg univerze«. 7370-21

Dvosob. stanovanje z vrtom takoj oddam tik mitnice v Linhartovi ulici 7773-21

Enosob. stanovanje mansardno, solnčno, oddam s 1. majem na Bleiweisovi cesti 9/II. 7774-21

Stanovanje sobe, kuhinje in 2 kabinetov oddam s 1. aprilom. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 7786-21

Trisob. stanovanje v centru mesta oddam s 1. aprilom. Naslov v ogl. oddelku »Jutra«. 7793-21

Dvosob. stanovanje s pritiklinami oddam s 1. aprilom v Rožni dolini — cesta V/23. 7802-21

Dopisi

Beseda 2 Din. davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 20 Din.

Gospodična trgovsko izobražena, želi znanja s 35—45 let starim gospodom. Samo resne ponudbe prosi na oglas. oddelek »Jutra« pod »Lepa zunanjost«. 7756-24

Plavolaska Vse v redu. Denar dvignite pri meni. 7785-24

N - dr - 10 V družbi — naučila. Zakaj potem sestanek določil v preteklost? 7806-24

Sobo odda

Beseda 50 par. davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 3 Din Najmanjši znesek 12 Din.

Sobo prazno ali opremljeno, za 2 osebi, z vso oskrbo ali brez po nizki ceni oddam na Vrtači št. 3, pritličje. 7757-23

Separirano sobo lepo opremljeno oddam takoj za 200 Din eni ali dvema osebama, 5 minut od univerze — Gradeška 8 7801-23

Sobo s kopalnico z vso oskrbo poceni oddam 1 ali 2 boljšima osebama (tudi dijakoma) v Gajevi ulici štev. 3/V, vrata 510. 7754-23

Sobo lepo opremljeno, s posebnim vhodom, blizu nebotičnika takoj oddam gospodu ali zakonskemu paru brez otrok. — Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 7769-23

Solnčno sobo v I. nadstropju vile tik Tivolija, z 2 posteljama in otomano (za 2 gospoda ali gospodični) ugodno oddam. — Vhod s stopnjic, predsoba in kopalnica. — Vprašati: Cesta v Rožno dolino štev. 14, pritličje. 7766-23

Dve sobi eno majhno in eno večjo, opremljeni, v sredini mesta oddam po nizki ceni. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 7779-23

Solnčno sobo v centru mesta oddam takoj zakoncema ali 2 gospodičnama. Naslov v ogl. oddelku »Jutra«. 7783-23

Prazno sobo strogo separirano, pripravno za pisarno ali šiviljo, v centru mesta oddam. — Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 7789-23

Sobo s separiranim vhodom oddam gospodični ali dijaku Ramor, Križevniška ul. 6, pritličje. 7567-23

Glasbila

Beseda 1 Din. davek 2 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Gramofon »Kolumbia«, zelo glasen, skoraj nov, z 12 ploščami za 1000 Din proda Ciglič, Mestni trg 11. 7768-26

Izgubljeno

Beseda 1 Din. davek 2 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Na progi Celje—Domžale sem izgubil temno-rjavo aktovko. Pošten najditelj naj se proti nagradi 100 Din javi na naslov: Nikola Miljutin, Ljubljana, Beethovnova ulica št. 15, ali v Celje, hotel »Union« 7755-28

Torbico s 3 ključi sem izgubila v nedeljo na Smarni gori. — Najditelja prosim, da jo odda na naslov: Rezi Lavrič, Ljubljana VII, Beljaška št. 28 7810-28

Obrt

Beseda 1 Din. davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Slike za legitimacije izdeluje najhitreje fotograf Hibler Hugon, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 25. — Telefon 3911. 65-30

Med mestom in deželo

posreduje »Jutrov« mali oglasnik.

Informacije

Beseda 1 Din. davek 2 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Preklic Podpisani Bitenc Ivan, mizar v Ljubljani, Gosposka ulica št. 10, obžalujem in prekličujem vse, kar sem govoril o firmi »Mizarstvo Sava«, družbi z o. z. v Ljubljani ter izjavljam, da so vsi izdelki te firme solidno in strokovnjaško izgotovljeni, da se radi tega lahko vsakemu priporočajo ter da nimam tej firmi v nobenem oziru ničesar očitati. Obenem se ji zahvaljujem, da je odstopila od kazenskega pregona. — Bitenc Ivan. 7771-31

SEMENSKI KROMPIR „Oneida" in „Rožnik" dobavlja **Kmetijska okrajna zadruga** Kranj 2789

Radio

Torek, 6. marca.

LJUBLJANA 11: Šolska ura: Češkoslovaška (Viljem Kus). — 12.15: Plošče. — 12.45: Poročila. — 13: Čas, plošče. — 18: Otroški kotiček (Manca Komanova). — 18.30: Reproducirana lahka glasba. — 19: Francoščina. — 19.30: O državljanski vzgoji (prof. Marinko). — 20: Prenos akademije slepcev iz Kočevja. — 20.45: Radio - orkester. — 22: Čas, poročila. — 22.30: Angleške plošče.

Sreda, 7. marca.

LJUBLJANA 12.15: Plošče — 12.45: Poročila. — 13: Čas, plošče. — 18: O vnetju ušesa (dr. Hafner). — 18.30: Radio - orkester. — 18.55: O socialni skrbi (g. Kosem). — 19.05: Vzgoja v družini (dr. Gogala). — 19.30: Literarna ura: Letošnji knjižni pregled (Anton Podbevšek). — 20: Prenos opere iz gledališča. V odmoru napoved časa in poročila.

ZAGREB 12.30: Plošče. — 17: Plošče. — 20: Prenos opere iz Ljubljane. — 22.15: Plesna godba. — PRAGA 19.30: Smetanova opera »Dve vdovic«. — BRNO 19.30: Smetanova opera »Libuša«. — VARŠAVA 19.30: Prenos opere iz Prage. — 22.15: Lahka glasba na ploščah. — 23: Godba za ples. — DUNAJ 12: Orkester. — 17.10: Primeri sodobne glasbe. — 19.30: Koncert dunajskih filharmonikov. — 22.10: Lahka glasba. — BERLIN 20.10: Narodne pesmi. — 20.25: Virtuozna muzika. — 21: Živeči nemški skladatelji. — 23: Plesna glasba. — KÖNIGSBERG 20.10: Pesmi večer. — 23: Lahka glasba na ploščah. — MÜHLACKER 20.10: Pester program. — 22.45: Plošče. — 23: Zborovski koncert. — 23.45: Plesna muzika. — 24: Nočni koncert. — BUDIMPEŠTA 17.30: Klavirske skladbe.

Lipski pomladni sejem 1934

ZAČNE 4. MARCA

33⅓% popusta v vožnji na nemških železnicah!

VSA OBVESTILA DAJE:

ING. G. TÖNNIES, LJUBLJANA, Dvořakova 3-II.

ali

ZVANIČNI BIRO LAJPCIŠKOG SAJMA BEOGRAD KNEZ MIHAJLOVA 33

Ljuba Jurković:

(Ilustriral V. Mazi)

18.

Pomagala je brisati posodo v kuhinji, in dobra Jena ji je med tem pripovedovala razne zgodbe o vilah, palčkih, volkodlakih hudobnih mačkah in pasjeglavcih. To je Lilici silno ugajalo.

Urejuje Davorin Ravljen. Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Franc Jezersek. Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. Vsi v Ljubljani